

UiT Norges arktiske universitet

Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning

Institutt for statsvitenskap

Hvordan utfordres lokaldemokratisk politikktutforming av sosiale medier ?

Jarle Heitmann

Masteroppgave i statsvitenskap, mai 2023.

Forord

Denne masteroppgaven er et resultat av en prosess som startet helt tilbake i 1992, da jeg 20 år gammel startet opp universitetsstudier, og som ble avbrutt i 1996, fordi jeg fikk et tilbud om en spennende jobb, som jeg ikke kunne si nei til. Plutselig har tiårene gått og noen ganger har jeg kjent på at det var trist å ikke fått fullføre studiene. Helt til en tidlig høst i 2020, under pandemien, på et teams-møte, på hjemmekontor, hvor noen fortalte at de skulle bruke den tilgjengelige tiden til å studere litt. Plutselig var jeg i gang med å ta emner ved UIT.

Det bar videre til å skrive bacheloroppgave, som ga utrolig mye mersmak. Det å skrive akademisk og rasjonelt, fordype seg i ny kunnskap og utvide sin kompetanse, har vært skikkelig inspirerende og utrolig morsomt. For selv etter et «25 års hvileskjær», er det aldri for sent å studere. For egen del er det å fullføre en master, blitt en 50 – års gave til meg selv. Jeg er evig takknemlig til professor Turid Moldenæs som var veileder på bacheloroppgaven, som oppfordret meg så bestemt og ga inspirasjon for å gå videre med en masteroppgave.

En stor takk til min veileder professor Hilde Bjørnå, som gjennom kunnskapsrike og motiverende råd i klarspråk, har gitt meg tro på det omfattende prosjektet jeg gikk i gang med. Du har hele tiden gitt meg veldig nyttige og raske tilbakemeldinger når jeg har trengt det.

Tusen takk til alle dere lokalpolitikere som stilte opp som informanter i oppgaven. Det var virkelig lærerikt å høre om deres hverdag med sosiale medier og hvordan det har påvirket deres lokaldemokratiske jobb. Jeg har stor respekt for de som fortsatt velger å gjøre en stor innsats for samfunnet, med å påta seg folkevalgte oppgaver, som blir stadig tøffere å stå i.

Dette har vært en lang og krevende prosess, som har vært gjort ved siden av jobb, verv og andre familiære forpliktelser. Det har gjennom tre år gått med mange helger, ferier og kvelder. Det hadde ikke vært mulig uten suveren støtte fra min kjære kone Sara. Du har tatt over mye ansvar som normalt ville vært på pappa og ektemann. Det er jeg evig takknemlig for og uten din støtte og oppmuntring, sammen med heiarop fra mine tre «øyenstener» Elise, Mathias og Maja, ville jeg ikke klart å gjennomføre dette. Dere gir meg så mye styrke!

Jarle Heitmann

Tromsø, 14. mai 2023.

Sammendrag

Temaet for denne oppgaven er hvordan sosiale medier virker inn på demokratiet, og da spesielt rettet inn mot lokaldemokratiet og den politikkutformingen som våre lokalpolitikere utfører til daglig. Bakgrunnen er at teknologioptimismen som ble innledet ved at sosiale medier ble en integrert del av det offentlige ordskiftet, er blitt betydelig utfordret av teknologipessimisme. Problematisk informasjon, ekkokamre, økt polarisering og aggresjon, har ført til at bekymringer for selve demokratiet. I realiteten er bildet mer nyansert og et økende tilfang av forskning, viser både positive og negative sider.

Dette også gjelder på de lokalpolitiske arenaer. Men hvordan lokalpolitikere selv opplever virkningene på lokaldemokratiet og den politikkutformingen som skjer der, utgjør et kunnskapsgap. Dette er det puslespillet oppgaven graver mer i, gjennom å undersøke nærmere om hvordan lokalpolitikere selv mener sosiale medier utfordrer selve fasen for lokaldemokratisk politikkutforming og utfordringer og ulemper med denne utviklingen.

Gjennom å intervju 15 lokalpolitikere i de tre kommunene Alta, Narvik og Tromsø, undersøkes hva slags implikasjoner sosiale medier har for lokaldemokratisk politikkutforming, gjennom beskrivelser om hvordan lokalpolitikere selv opplever at endringene. I tillegg undersøkes tre konkrete caser, -fylkestilhørighet i Alta, -skolestruktur i Narvik og -bompengespørsmålet i Tromsø, for å finne konkrete funn på hvordan denne innvirkningen eventuelt kommer til syne i politikkutformingen. Lokalpolitikere intervjues også om hvilke utfordringer og fordeler dette har for lokaldemokratisk politikkutforming.

Funnene vurderes opp mot hvilken demokratiteori som virkningene av sosiale medier trekker sterkest mot. Norske kommuner har innflytelse fra både konkurransedemokrati, deltakerdemokrati og deliberativt demokrati og påvirkningen fra sosiale medier gir radikalt forskjellige politiske konsekvenser, som både gir utfordringer og fordeler.

Konklusjonen viser at sosiale medier utvider synet på hva lokaldemokratiet bør være, fordi de har en effekt på politikutforming og at denne prosessen og rollen til lokalpolitikere har endret seg som følger av dette. Samtidig viser analysen at effektene kan være motstridende og variable, og at dette bør det forskes videre på.

Abstract

The topic of this thesis is how social media affects democracy, and then particularly aimed at local democracy and the policy-making that our local politicians carry out daily. The background is that the technology optimism that was introduced by social media becoming an integral part of the public discourse, has been significantly challenged by technology pessimism. Problematic information, echo chambers, increased polarization and aggression have led to concerns for democracy itself. The picture is more nuanced, and an increasing supply of research shows both positive and negative sides.

This also applies in the local political arenas. But how the local politicians themselves experience the effects on local democracy and the policymaking that takes place there constitutes a knowledge gap. This is the puzzle the thesis digs more into, by examining in more detail how local politicians themselves believe social media, challenges the very phase of local democratic policymaking, and the challenges and disadvantages of this development.

By interviewing 15 local politicians in the three municipalities of Alta, Narvik and Tromsø, the implications of social media for local democratic policymaking are investigated, through descriptions of how the local politicians themselves experience the changes. In addition, three concrete cases are examined, -county affiliation in Alta, -school structure in Narvik and -the toll issue in Tromsø, to find concrete findings on how this impact may come to light in policymaking. The local politicians are also interviewed about the challenges and advantages this has for local democratic policymaking.

The findings are assessed against which democratic theory the effects of social media draw most strongly towards. Norwegian municipalities are influenced by both competitive democracy, participatory democracy and deliberative democracy, and the influence of social media produces radically different political consequences, with both challenges and benefits.

The conclusion shows that social media broadens the view of what local democracy should be, because they influence on policymaking and that this process and the role of local politicians have changed as a result. At the same time, the analysis shows that the effects can be contradictory and variable, and that this should be further researched.

Innholdsfortegnelse

Forord	3
Sammendrag	4
Abstract	5
1 Innledning	9
1.1 Bakgrunn for valg av tema.....	10
1.2 Hovedproblemstilling og forskningsspørsmål.....	11
1.3 Ambisjonen for forskningen.....	12
1.4 Disposisjon og struktur.....	13
2 Sosiale medier	14
2.1 Definisjon.....	14
2.2 Utviklingen av fagfeltet.....	15
2.3 Nøkkelteorier om sosiale medier.....	16
2.4 «The techlash» - et vendepunkt i 2016.....	17
3 Politikktutforming	21
3.1 Den politiske beslutningsprosessen.....	21
3.2 Agendasetting.....	22
3.3 Politikktutforming.....	22
3.4 Beslutning, iverksetting og evaluering.....	23
3.5 Avgrensning mellom agendasetting og politikktutforming.....	24
3.6 Politikktutformingens innhold.....	24
4 Metode	27
4.1 Forskningsdesign.....	27
4.2 Kvalitativ metode.....	28
4.2.1 Kvalitative intervju.....	28
4.2.2 Kvalitativ innholdsanalyse av innlegg på sosiale medier.....	28
4.3 Utvalg av enheter.....	29
4.3.1 Case- kommuner.....	29
4.3.2 Informanter til kvalitative intervju.....	30
4.4 Gjennomføring av kvalitative semistrukturerte intervju.....	31
4.4.1 Forberedelser og intervjuguide.....	31
4.4.2 Gjennomføring av intervjuene.....	33
4.4.3 Transkribering.....	34
4.5 Gjennomføring av datainnsamling på sosiale medier.....	35
4.6 Gjennomføring av kvalitativ innholdsanalyse.....	35
4.6.1 Samle inn og sortere innhold og sortere.....	36
4.6.2 Kode og kategorisere.....	36

4.6.3	Analyse av datamaterialet.....	39
4.7	Litteratursøk	40
4.8	Kvalitetsvurderinger.....	40
4.8.1	Validitet.....	40
4.8.2	Reliabilitet	41
4.8.3	Generaliserbarhet.....	42
4.9	Forskningsetiske betraktninger.....	42
4.10	Andre problemstillinger	43
5	Hva slags implikasjoner har sosiale medier på den lokaldemokratiske politikkutforming?	44
5.1	Forsterker eksisterende trender og maktstrukturer	44
5.2	Gir flere og mindre aktører innflytelse på politikkutforming	45
5.3	Større vansker med å håndtere agendaen	45
5.4	Økt fokus på å samle og analysere innhold	46
5.5	Påvirker politikkutformingens rasjonalitet og effektivitet.....	46
5.6	De teoridrevne implikasjonenes bidrag til analysen.....	47
6	Demokratiteori	47
6.1	Konkurransedemokratiet	47
6.2	Deltakerdemokratiet	49
6.3	Deliberativt demokrati.....	50
6.4	Demokratiteoriens bidrag til analysen	53
7	Lokalpolitikernes bruk av sosiale medier	54
8	Hvordan opplever lokalpolitikere at sosiale medier har endret etablerte former for politikkutforming?	57
8.1	Setter i større grad agendaen for politikkutforming	59
8.2	Enkelt saker får større oppmerksomhet, fremfor helhet	60
8.3	Særinteresser og få antall aktører får større påvirkning	61
8.4	Raskere tempo i politikkutforming	62
8.5	Informasjonsmengden inn i politikkutforming har økt.....	63
8.6	Mindre kunnskapsbasert og rasjonell politikkutforming.....	64
8.7	Mer polarisert og aggressiv samfunnsdebatt	64
8.8	Mer transparent og forståelig politikkutforming	65
9	Hvordan vil funn i tre konkrete caser vise at sosiale medier har innvirkning på politikkutforming?	67
9.1	Alta og fylkestilhørighet.....	67
9.1.1	Bakgrunn	67
9.1.2	Fylkestilhørighet i sosiale medier.....	68
9.1.3	Ble politikkutforming i kommunestyret påvirket?.....	72

9.2	Narvik og skolestruktur	74
9.2.1	Bakgrunn	74
9.2.2	Skolestruktursaken i sosiale medier	75
9.2.3	Ble politikktutformingen i kommunestyret påvirket?.....	80
9.3	Tromsø og bompenger.....	82
9.3.1	Bakgrunn	83
9.3.2	Bompenger i sosiale medier	84
9.3.3	Ble politikktutformingen i kommunestyret påvirket?.....	88
10	Hva er utfordringer og fordeler knyttet til sosiale mediers rolle i lokal politikktutforming?.....	91
10.1	Utfordringer.....	91
10.1.1	Debattklima	91
10.1.2	Ekkokamre og polarisering.....	92
10.1.3	Manglende rasjonalitet og problematisk informasjon	93
10.2	Fordeler	94
10.2.1	Demokratisering	94
10.2.2	Flere argumenter og stemmer	95
10.2.3	Mer dialog og toveis- kommunikasjon.....	96
11	Oppsummering og hovedkonklusjoner	97
12	Avslutning	103
	Tabell og figurer	106
	Litteraturliste.....	107
	Vedlegg I. Semistrukturert intervjuguide lokalpolitikere	127
	Vedlegg II. Informasjonsskriv og samtykkeerklæring	129
	Vedlegg III. Godkjennelse fra NSD (nå SIKT) 06.12.22.....	133
	Vedlegg IV. Utskrift av kategorisert kodebok fra NVIVO	135
	Vedlegg V. Eksempler på analyse fra Fanpage Karma.....	139
	Vedlegg VI. Statistikk - antall ord og kapitelfordeling	141

Illustrasjonsbilde på forsiden og siste side: [Pixabay.com](https://www.pixabay.com) – med fri bruk av bilder uten å måtte be om tillatelse eller krav til kreditering.

1 Innledning

- «Vi må velge mellom Facebook og demokrati, men vi kan ikke ha begge deler».

Påstanden kommer fra Harvard-professor Shoshana Zuboff (Münchow 2021). Hun mener at «big-tech»- selskap som Google, Microsoft og Meta med plattformene Facebook og Instagram og sosiale medier som fenomen, utgjør en eksistensiell risiko mot de vestlige liberale demokratier (Zuboff 2019:21). –«Demokratiet kan komme til å selv-terminere seg selv», påstår professor Kimmo Grönlund ved Åbo universitet, som peker på at algoritmene bak de sosiale mediene, mer eller mindre mot vår vilje, fører oss inn i ekkokamre, hvor vi ser fremveksten av polariserte og mer ekstreme synspunkter, med aktører som tenker likt og bekrefter hverandre (Grönlund 2019). Disse påstandene er eksempler på at teknologioptimismen som ble innledet ved at sosiale medier ble en integrert del av det offentlige ordskiftet, blir utfordret av teknologipessimisme (Aalen&Hoem Iversen 2021:19).

På den politiske arena ble sosiale medier særlig aktuell ved Barack Obamas første presidentkampanje i U.S.A. i 2008 -«Yes We Can!», som ble døpt «Social Media Election» (Edgerly et.al. 2013:88). De politiske samtalene ble vitalisert og optimistisk ble det hevdet at vi så det moderne demokratiets redning (Aalen 2013:134).

Det neste tiåret skjedde en utvikling som ga mer grunn til bekymring. Særlig med Facebook og plattformens design, algoritmer og forretningspraksis, som skapte utfordringer med falske nyheter, ekkokamre, økt polarisering og aggresjon i debattklimaet (Aalen&Hoem Iversen 2021:171). Dette fikk selv Barack Obama til å uttale at sosiale medier er, -«*the single biggest threat to our democracy*» (Kafka 2020). Dokumentlekkasjene fra «The Facebook Files» i 2021, bekreftet at selskapet visste om utfordringene, men ikke endret forretningspraksisen, da det ville gå utover fortjeneste og profitt (Bhattacharjee 2021).

I realiteten er bildet mer nyansert og et økende tilfang av forskning, viser både positive og negative sider (Aalen&Hoem Iversen 2021:20). Det som er sikkert, er at debatten har flyttet seg fra kaffehusene i hva Habermas kalte den «borgerlige offentligheten» til sosiale medier, som fører til en gjennomgripende maktspredning i samfunnet (Staude&Marthinsen 2013:11).

Det må antas at dette også gjelder på de lokalpolitiske arenaer. Selv om organer i lokalstyret er et viktig emne for forskningen i bruken av nye medier, så vet vi mindre om hvordan lokalpolitikere selv opplever virkningene på lokaldemokratiet og den politikkutforming som skjer der, og som dermed utgjør et kunnskapsgap (Mossberger et al. 2013:356). Samtidig er lokalpolitikere en gruppe folkevalgte som er nærmere innbyggerne, mindre profesjonelle og med større fokus på lokale saker, som kan gjøre at deres erfaringer er forskjellige enn funn i den generelle litteraturen om sosiale medier og politikk (Bjørnå et al. 2022:02).

Lokalpolitikere har i enkelte studier beskrevet at måten det utvikles politikk på, er blitt påvirket av sosiale medier. Men konkret hvordan og om dette er positivt eller negativt er mer uklart (Kalsnes et al. 2017). Dette er det puslespillet jeg ønsker å grave mer i, gjennom å undersøke nærmere om hvordan lokalpolitikere selv mener sosiale medier påvirker selve fasen for politikkutforming.

1.1 Bakgrunn for valg av tema

Jeg har av flere grunner ønsket å studere nærmere temaet om sosiale mediers virkning i lokalpolitikken. I studiene av statsvitenskap ved UIT – Norges arktiske universitet, er et spennende emne «demokratiske beslutningsformer», hvor det skapes en bedre forståelse for det teoretiske rammeverket i ulike demokratiteorier, som deliberativt demokrati, konkurransedemokrati og deltakerdemokrati. Et annet spennende emne er «demokratiske innovasjoner», som e-demokrati og bruk av sosiale medier. I min bacheloroppgave brukte jeg denne kunnskapen til å skrive om sosiale medier og politikk, med hovedfokus på den deliberative kvaliteten på de politiske samtalene. Det ga mersmak og motivasjon til å skrive videre vitenskapelig om temaet, og fordype seg mer i problemstillingen knyttet til hvordan fremveksten av sosiale medier påvirker politikk. Jeg har selv erfaring som lokal folkevalgt, med aktiv bruk av sosiale medier, som har skapt et behov for å sette det inn i en vitenskapelig ramme. For til tross for økende forskningsinteresse, så trengs det mer forskning på hvordan disse nye arenaene påvirker deltakelses- og ytringsmulighetene i samfunnsfæren (Lyons 2017). Jeg tar med denne masteroppgaven sikte på å være med å fylle et hull i forskningen på sosiale medier og påvirkningen på politikkutforming i lokaldemokratiet.

1.2 Hovedproblemstilling og forskningsspørsmål

Et forskningsprosjekts første fase er å finne tema for forskningen og den viktigste beslutningen er å formulere problemstillingen som skal forskes på og som ideelt sett danner ny kunnskap (Jacobsen 2021:66). Forskningen må også avgrenses, som gir mulighet for å forske på det empirisk (Jacobsen 2021:74). Dette «intellektuelle puslespillet» bør henvise til litteratur, tidligere forskning, teoretiske diskusjoner eller annen empiri (Blaikie 2019:30). Hovedproblemstillingen som er valgt for å forske videre på temaet er:

- Hvordan utfordres lokaldemokratisk politikkutforming av sosiale medier?

Hovedhypotesen blir konkret at analysen vil vise at sosiale medier har skapt endringer i lokaldemokratisk politikkutforming og gitt utfordringer og fordeler. Det må undersøkes nærmere hvordan lokalpolitikere selv opplever disse fenomenene. Jeg mener forskningens hensikt, spørsmålstilling og hypotese gjør problemstillingen klar, relevant og forankret i pågående diskurs, som den bør være (Jacobsen 2021:77)

Det vil da være interessant å kunne beskrive hva som blir utfordret i lokaldemokratisk politikkutforming, hvordan dette blir utfordret og hvordan det skjer. Det bør også beskrives hva slags implikasjoner fremveksten av sosiale medier er antatt å ha. Det er hensiktsmessig å videre spesifisere hovedproblemstillingen gjennom flere forskningsspørsmål som følger:

- 1. Hva slags implikasjoner har sosiale medier for lokaldemokratisk politikkutforming?**
- 2. Hvordan opplever lokalpolitikere at sosiale medier har endret lokaldemokratisk politikkutforming?**
- 3. Hvordan vil funn i case vise at sosiale medier har innvirkning på lokaldemokratisk politikkutforming?**
- 4. Hva er utfordringer og fordeler knyttet til sosiale mediers rolle i lokaldemokratisk politikkutforming?**

1.3 Ambisjonen for forskningen

Ambisjonen for forskningen er å belyse hovedproblemstillingen, ved å svare ut forskningsspørsmålene med gjennomgang av teori og empirisk undersøkelse. Et slik valg av forskningslogikk er den nest viktigste beslutningen etter hovedproblemstillingen og tar stilling til prosedyrene som må brukes for å svare på forskningsspørsmål av hovedtyper som «hva», «hvorfor» eller «hvordan». Det er fire typer forskningslogikker – som kan deles inn i de vitenskapsteoretiske begrepene: -induksjon, -deduksjon, -retroduksjon og --abduksjon (Blaikie 2019:32). Induksjon starter med datainnsamlingen og deretter utledes generaliseringer og er normalt «hva»-spørsmål. I deduksjon starter vi med et teoretisk argument, som testes mot analyse, og svarer på «hvorfor»-spørsmål. Retroduksjon innledes av datainnsamling og skal finne underliggende forklaringer. Abduksjon fokuserer på aktørens egen oppfatninger og forståelse av et aktuelt fenomen. (Blaikie 2019:33).

Hvert enkelt av forskningslogikkene fører til et bestemt forhold mellom teori og empiri, som ikke er enten/eller. Men forskning som skal utvikle ny kunnskap, blir gjerne utviklet gjennom en konfrontasjon av ulike logikker. Det vil begrense forskningen dersom man kun arbeider utfra et sett av forskningslogikk (Hagen & Gudmundsen 2011:467). Derfor er ambisjonen å bruke en kombinasjon av forskningslogikker som kan beskrives gjennom følgende tabell 1:

Forskningsspørsmål	Forskningslogikk	Metode (datainnsamling)	Analyse	Kapitler i studiet
1	Induksjon	Teori og litteratur	Generaliseringer	5
2	Retroduksjon	Empiri (intervju+case)	Forklaringer (hypoteser)	8 og 9
3	Retroduksjon	Empiri (intervju+case)	Forklaringer (hypoteser)	8 og 9
4	Induksjon	Empiri (intervju)	Generaliseringer	10

Tabell 1 – ambisjon for forskningen og forskningslogikk.

Forskningsspørsmål 1 og 4 vil således være induksjon, som starter med datainnsamlingen og deretter foretas generaliseringer. Spørsmål 1 utfra teori og litteratur og spørsmål 4 utfra empiri. Forskningsspørsmål 2 og 3 er retroduksjon, da empirien vil brukes til å forklare fenomenet, altså hvordan sosiale medier har virket inn på den lokaldemokratiske politikktutforming. Dette danner grunnlag for å utvikle hypoteser. Siden konteksten er påvirkningen på lokaldemokratiet, så er det også en ambisjon å vurdere hypotesene og generaliseringene opp mot hvilken demokratiteori(er) disse ivaretar og trekker sterkest mot. Dette vil samlet sett svare ut hovedhypotesen.

1.4 Disposisjon og struktur

Studien er inndelt i 12 kapitler, hvor kapittel 1 gir en innledning til temaet og bakgrunnen for interessen for å forske nærmere på dette, samt at hovedproblemstilling, forskningsspørsmål og ambisjoner for forskningen utvikles og spesifiseres.

Kapittel 2 og 3 presenterer og avgrenser de sentrale begrepene i hovedproblemstillingen, og gir en gjennomgang av litteratur og teori på området. Disse kapitlene fungerer som bakteppet for hele studien og hva vi skal analysere.

Kapittel 4 gjennomgår forskningsdesignet og de sentrale metodiske valg som er blitt tatt .

Kapittel 5 og 6 gjennomgår det teoretiske rammeverket for analyse av empiri og i konklusjonene. I kapittel 5 vil forskningsspørsmål 1 bli besvart og implikasjoner for den lokaldemokratiske politikktutforming vil bli utledet fra teori, som senere vurderes opp mot de empiriske funnene i hypotesene. I kapittel 6 gjennomgås de tre dominerende demokratiteoriene, som skal brukes i den videre analysen for å se hvordan lokaldemokratisk politikktutforming eventuelt blir utfordret og i hvilken retning.

Kapittel 7 er en gjennomgang av hvordan lokalpolitikere i studien har oppgitt at de bruker sosiale medier, for å skape kontekst for å forstå empirien.

Kapittel 8, 9 og 10 presenterer empirien og svarer suksessivt på forskningsspørsmål 2, 3 og 4.

I kapittel 11 oppsummeres analysen og foretas konklusjoner, mens kapittel 12 er avslutning, med vurdering om ambisjonene for forskningen ble oppnådd, hvilke svar som gis på forskningsspørsmålene og forslag til videre forskning.

2 Sosiale medier

Hensikten med kapitlet er å definere sosiale medier og presentere forskningsfeltet på sosiale medier og politikk, som grunnlag for valg av teorier og metode (Blaikie 2019:31).

2.1 Definisjon

En klar avgrensning på sosiale medier som fenomen er krevende, fordi bruken har endret seg over tid og på tvers av plattformer (Kalsnes&Larsson 2020:220). Begrepet ble sannsynligvis brukt for første gang i 1994, om et online media-miljø i Tokyo kalt «Matisse». I denne tidlige tiden med kommersialisering av internettet, ble de første plattformene utviklet og det oppsto nettverks-tjenester med samtaler og et stort publikum, som ikke passet inn i det tradisjonelle skillet mellom massemedier (tv, radio og avis) og kommunikasjonsmedier (telefon, SMS og e-post) (Berkovic 2010). Behovet for samlebegrepet «sosiale medier» ble etablert, men fikk ikke en allmenn anerkjent definisjon. To egenskaper er særegne i at det ikke et klart skille mellom avsender og publikum, som kan skifte roller og det legges til rette for mange-til-mange kommunikasjon (Aalen&Hoem Iversen 2021:23).

Definisjonen på sosiale medier har endret seg de siste 30 årene. I 1996 hadde Wellman et av de første forsøkene med, – *«dataverk som kopler sammen mennesker så vel som maskiner, som gjør at de blir sosiale nettverk, som er datamaskinstøttede.* I 2007 kom den mest brukte med over 20.000 siteringer på Google Scholar, gjennom Boyd&Ellisons definisjon, –*«nettbaserte tjenester som tillater enkeltpersoner til, (a) konstruere en unik offentlig eller semi-offentlig profil innenfor et avgrenset system», (b) artikulere en liste over andre brukere som de deler forbindelse med, og (c) se og gå gjennom listen av følgere og de listene som er lagd av andre i nettverket»* (Aichner et. al 2021:218). Norske myndigheter benyttet i 2009 TNS Gallups definisjon: – *«en paraplybetegnelse for en rekke tjenester og aktiviteter på nett som har det til felles at de legger til rette for interaksjon mellom brukerne. Dvs. at innholdet er generert av brukerne, mens selve tjenesten kun er en tilrettelegger for interaksjonen mellom medlemmene eller tilfeldige brukere»* (Departementene: 2009:4).

Sosiale medier er blitt et samlebegrep for mediaplattformer som blander teknologier og medier og skaper mediekonvergens. Det utvisket skillet mellom produsent og konsument, fordi brukerne gis tekniske muligheter til å omdanne medieinnhold (Moe et. al 2019:73).

I denne studien brukes begrepet «sosiale medier» fremfor «nye medier», som i mange tilfeller brukes synonymt (Bjørnå et al. 2022:01). Der «gamle medier» er preget av høye distribusjonskostnader, kjennetegnes nye medier som apper, blogger, e-bøker, e-post, podkaster av «digital first» og lave fysiske kostnader ved produksjon og distribusjon. Sosiale medier er også «nye medier», men sosiale medier er avhengig av nøkkelprinsippet nettverkseffekt, som nye medier ikke nødvendigvis er avhengig av. En blogg eller podcast kan ha en verdi i seg selv med kun en eneste leser. Men en brukerkonto på f.eks. facebook eller twitter vil være helt verdiløs uten nettverkseffekten som gjør at innholdet sprer seg raskt (Penn 2021). Teknologien får også større nytte, jo flere som bruker den. I dag ser vi tydeligere at algoritmer dominerer hvordan spredningen skjer gjennom nettverkene, som gjør det hensiktsmessig å avgrense mot nye medier (Aalen&Hoem Iversen 2022:21). Det velges også for å fremstå klarere for informantene, som gir større presisjonsnivå og kan være viktig for å skape tydelige rammer for forskningen (Tjora 2021:24)

2.2 Utviklingen av fagfeltet

Allerede rundt gjennombruddet for sosiale medier i politisk sammenheng, ble det i forskningslitteraturen drøftet om den borgerlige kulturen og det offentlige rom hadde endret seg og om de demokratiske prosessene var påvirket (Bennett 2008:9). Likevel var det lenge lite forskning på effekter og konsekvenser på samfunnet og demokratiet (Aalen 2013:151). I de neste årene kom et større antall studier på effektene på politikk, som viste sprikende diskurs og konklusjoner (Lyons 2017). Det vokste gradvis frem som et nytt fagfelt, preget av å være data og empiridrevet fremfor teoridrevet, og med mer kvantitativ enn kvalitativ forskning, som ikke nødvendigvis ble testet mot teorier eller hypoteser. Det er forventninger om at etter hvert som forskningsfeltet modnes, vil det kvantitative fokuset utfylles av mer teoritestning, som gir dypere forståelse i forskningen (Kalsnes&Larsson 2022:222). Dette er også tilfellet internasjonalt, med ulike tilnærminger, som gjerne har fokusert på design av plattformene, komparative forskjeller mellom online og offline og bruken av nettbasert deliberative samtaler. Det forskes mer på dannelsen av nye arenaer for demokrati og hvordan det påvirker politisk deltakelse (Mendonca 2015:89)

2.3 Nøkkelteorier om sosiale medier

I forskningen om sosiale medier har det utviklet seg en rekke nøkkelteorier, som kan oppsummeres i tabell 2:

Teorier om forskningsområde	Aktuelle forfattere / forskere og årstall
Makt	Hindman 2009, Norris 2000
Politisk deltakelse	Chadwick 2013, Lilleker et. al 2011
Mobilisering	Bennett & Segerberg 2012, Tufekci & Wilson 2012
Offentlighet	Habermas 2002
Nettverk	Benkler 2006, van Dijck & Poll 2013
Innovasjon	Karlsen 2010

Tabell 2 – oversikt over nøkkelteorier. Kilde: Kalsnes&Larsson 2022:222)

Hindman så på hvordan makt påvirkes og hevdet at det var skapt myter om demokratisering. Selv om internett har skapt nye former for politisk deltakelse og måten interessegrupper og politiske parti og kandidater organiserer og mobiliserer på, så påvirker den politiske eliten fortsatt sterkt hvordan de politiske strømmene presenteres, hvem som får tilgang og hvordan informasjon nyttiggjøres i politikktutforming (Hindman 2009:131-133).

Chadwick påviste at politisk deltakelse i økende grad defineres av brukere som er best på å blande eldre og ny medielogikk i et hybridssystem. Det førte til at nye pressgrupper gjennom en maktforskyvning, kom inn i de politiske prosessene på bekostning av andre (Chadwick 2013:78/130). Lilleker mente at brukerne i beslutningsprosesser fortsatte i «status quo», som reproduserte tradisjonelle meldinger og at engasjementet med andre brukere ble begrenset (Lilleker et al. 2011:208). Disse diskursene dreier seg også om et av fagfeltets viktigste, mellom normaliseringshypotesen, som fokuserer på at eksisterende maktstrukturer speiles og forsterkes av sosiale medier. Eller utjevningshypotesen som sier at det øker politisk deltakelse, øker kontakten mellom aktørene og åpner opp det politiske systemet for «underdogs» (Aalen&Hoem Iversen 2022:150).

Forskningen på mobilisering har særlig sett på hvordan det rekrutteres inn nye aktivister og deltakere i samfunnsdiskursen, som setter dagsorden og påvirker politikktutforming. I motsetning til tradisjonell organisering, pekte Bennett og Segerberg på at digitalt inkluderer

kollektive handlinger også personlige årsaker (Bennett&Segeberg 2012:744). Det gir sosiale medier politisk slagkraft, siden makt blir organisert i nettverk og påvirker politisk agenda og utfall (Bennett&Segeberg 2012:742). Tufecki og Wilson så nærmere på den arabiske våren i 2011, hvor demonstrantene på Tahir-plassen i Kairo postet egne saker, som raskt satte global dagsorden. Bred folkelig mobilisering var muligjort (Tufecki&Wilson 2012:364).

Jürgen Habermas formulerte allerede i 1962 i « Strukturwandel der Öffentlichkeit», konseptet om den borgerlige offentlighet, og en ideell demokratisk offentlighetsstruktur (Habermas 2002:25). Tre tiår senere var den gjennomgått en betydelig strukturell transformasjon, og ble oppfattet som et rom som var innrammet av massemediene og hvor enhver politisk beslutning hviler på bred oppslutning fra folket, oppnådd gjennom deliberasjon (Habermas 2002:151). Sosiale mediers rolle hadde størst potensiale i samspillet mellom massemedier, som fremmer det deliberative demokratiet (Habermas 2006:411). Det kan utnyttes på grunn av muligheten til å både produsere og konsumere innhold, og nå ubegrenset til alle som har brukerprofil (Aalen&Hoem Iversen, 2022:49)

Teorier på nettverk identifiserer hvordan plattformene trenger inn i hverdagslivets mekanikk og påvirker menneskers uformelle interaksjoner, så vel som institusjonelle strukturer og profesjonelle rutiner. Betingelsene endres for sosiale interaksjoner i nettverkene og får «sosiale medier-logikk», til forskjell fra «massemedia-logikk» (van Dijck&Poll 2013:3).

Sosiale medier har ført til stor innovasjon i beslutningsprosessen og endret karakteren til politiske kampanjer, til mer forbrukerorientert og påvirket av «mediekonsulenter» (Karlsen 2010:217). Fremveksten av de store plattformene har betydelig utvidet måten potensielle aktører i offentligheten adresseres på. Innovasjon har stimulert til fremveksten av nye stiler og verktøy, og er inkorporert i allerede eksisterende verktøy (Karlsen 2010:220).

2.4 «The techlash» - et vendepunkt i 2016

I 2016 skjedde en rekke hendelser, som blir sett på som et vendepunkt, som førte til at teknologioptimisme i økende grad ble erstattet av teknologipessimisme. Dette ble kjent under begrepet «The techlash», altså et tilbakeslag for teknologien (Aalen&Hoem Iversen 2022:19). Den mest alvorlige hendelsen var avsløringen av at russiske «trollfabrikker» hadde forsøkt å manipulere det amerikanske presidentvalget, gjennom målrettede annonser som skapte sterke

følelser gjennom fokus på temaer som våpenrettigheter og ulovlig innvandring. Målet var å påvirke selve valget (Shapiro 2017). Særlig Facebooks forretningspraksis og verktøy ble utsatt for sterk kritikk (Shane 2017). The Techlash ble en negativ reaksjon, ikke bare mot de store teknologiselskapene, men også mot selve teknologien og sosiale medier i seg selv. Det var et vendepunkt, selv om det også tidligere hadde vært sterke understrømmer og advarsler. Forskningen begynte i større grad å se på negative kjennetegn (Atkinson 2019:3), med nye nøkkelteorier som kan oppsummeres i tabell 3:

Teorier om forskningsområde	Aktuelle forfattere / forskere og årstall
Overvåkning (*1)	Morozov 2012, Zuboff 2019
Ekkokamre og filterbobler (Polarisering)	Sunstein 2018, Hong 2016
Digitale kløfter (tilgang til kunnskap om teknologi)	Van Dijk 2005 & 2020, Graham 2014
Ikke plattform for demokratisk dialog, men underholdning	Strandberg & Grönlund 2018, Gayo-Avello 2015
Problematisk informasjon (*2) (Falske nyheter)	Chambers 2021, McKay & Spencer 2020

Tabell 3 – oversikt over nøkkelteorier negative kjennetegn. (Kilder: Bjørnå et al 2022:4 – (*1) Kalsnes&Larsson 2022:222) og (*2) Aalen&Hoem Iversen 2022:171)

I økende grad har overvåkning fått større forskningsfokus (Kalsnes&Larsson 2022:222). Morozov hevder at sosiale medier styrker «treenigheten av autoritære strategier», altså sensur, propaganda og politisk overvåking, og mener de fleste teknologiske innovasjoner, kommer med kostnader ukjente selv for de ivrigste tilhengerne (Morozov 2012:303). Zuboff har studert «overvåkingskapitalisme», som er et begrep hun skapte for å beskrive hvordan sosiale medier-plattformene, overvåker brukerne og samler inn data for å styre algoritmene for å maksimere profitten. Hennes påstand er at alt vi kommuniserer, registreres og kodifiseres av datamaskiner som kjenner detaljene i våre daglige liv (Zuboff 2019:182).

Den sannsynligvis fremste bekymringen er knyttet til «ekkokamre», som fører til økt polarisering og ekstremisme. Cass Sunstein har særlig sett på effekten hvor den demokratiske offentligheten spaltes opp og hvor meningsutvekslingen ikke struktureres etter argumenter og motargumenter, men av gjensidig beundring, hvor brukerne unngår motstand og deler

opplevelser, verdier og standpunkt (Sunstein 2018:5). Det er et menneskelig trekk at vi søker likesinnede og bevist forsøker å unngå synspunkter som avviker i gruppen (Albrecht 2006:68). Ekkokamrene kan føre til at deltakerne blir mindre tolerante og mer polarisert, slik at et velfungerende demokrati blir vanskeligere. Polarisering er stort sett regnet som et onde, fordi det truer et samfunns evne til å inngå kompromisser og løse politiske problemer gjennom polikkutforming (Aalen&Hoem Iversen 2022:193). Et annet begrep som ofte brukes er «cyberpolarisering» (Sunstein 2018:69). Effekten trenger ikke være selvvalgt, men kan også styres av teknologien, gjennom «filterbobler-effekten», som er et begrep lansert av Eli Pariser. Den går ut på at algoritmene i den underliggende teknologien, sorterer informasjon og publiseres, utfra en kartlegging av brukeren selv. Dermed vises bare informasjon som bekrefter egne synspunkter, mens korrigerende filtreres bort. Effekten er helt usynlig for brukeren selv (Pariser 2011:9), og vanskeliggjør rasjonell offentlig debatt (Pariser 2011:155).

En annen bekymring er knyttet til kunnskapen og tilgangen til teknologi, som blir beskrevet som digitale kløfter. Digital kompetanse er i dag en grunnleggende ferdighet i det moderne samfunnet. Ellers stenges en rekke dører for en innbygger både sosialt og i arbeidslivet og det er blitt en av de største utfordringene i samfunnet (Staude&Marthinsen 2013:195). Det kan videre sementere strukturer av dominans, og føre til at marginaliserte synspunkter blir ytterligere marginalisert og undertrykt (Rishel 2011:420). Den som har forsket mest omfattende og autorativt på de digitale kløftene er Van Dijk, som påviser at kløftene fortsetter å utvides, til tross for at fysisk tilgang til internett nærmer seg universell i mange land. Lenge var oppfatningen at problemet ville løses, når utbredelse og tilkplings-hastighet nådde en viss metning, men Van Dijk mener de ikke kan lukkes, bare dempes (Van Dijk 2020:131). De kan skapes av manglende ressurser, spesielt økonomiske midler, tid og ansatte, som fører til at sosiale medier ikke blir brukt, eller at Facebook blir eneste plattform (Graham 2014:370).

Selve innholdet på plattformene, som ikke er særlig rettet mot demokratisk dialog, men for underholdning, diskuteres også mer i forskningen (Bjørnå et al. 2022:4). Det har lenge vært en mangel på studier som fokuserer på kvaliteten på den digitale deliberasjonen i den offentlige sfære totalt sett (Strandberg&Grönlund 2018:9). Sosiale medier har en tendens til å mangle rasjonell og sammenhengende argumentasjon, og i stedet dreier seg om humor og rent tull. Altså ikke utfra rasjonelle eller demokratiske overveielser (Gayo-Avello 2015:10-11).

Etter 2016 har «problematisk informasjon» fått større oppmerksomhet, etter at den amerikanske presidentvalgkampen i 2016 satte fokus på begrepet «falske nyheter». Det førte til en økning i omtalen av begrepet med 365% fra 2016 til 2017, og det ble kåret til årets ord både i USA og Norge. En definisjon av Medietilsynet i Norge, definerer det som nyhetslignede artikler, med hensikt å spre usannheter, propaganda eller lignende. Hensikten kan være politisk motivert, med ønske om å skape informasjonskaos, ren svindel eller gjennom «clickbait» få økonomisk gevinst (Kalsnes 2019:25). Falske nyheter ble etter vært utvannet, slik at problematisk informasjon har overtatt som begrep, som ikke trenger være «falsk» for å være problematisk (Aalen&Hoem Iversen 2022:171). Det har alltid eksistert, men sosiale medier øker problemets skala og tempo (Aalen&Hoem Iversen 2022:175).

En omfattende undersøkelse fra MIT(2018) visste hvordan slik informasjon nådde flere mottakere, trengte mye dypere inn i nettverkene og fikk raskere spredning enn de dokumenterte sanne nyhetssaker (Chambers 2021:150). Vi ser flere større kampanjer som har basert seg på slik informasjon, og som har klart å få stor spredning med svært provokativ stil (McKay&Spencer 2020:3). Utviklingen av begrepet «problematisk informasjon», innbefatter også skillet mellom hensikt og ikke hensikt, der feilinformasjon ikke har til hensikt å lure noen, mens desinformasjon har en klar hensikt (Aalen&Hoem Iversen 2022:171).

I 2023 har flere av de fremste såkalte «feilinformasjonsforskere» moderert synet på hvor problematisk slik informasjon egentlig er, og at det slett ikke stemmer at plattformene overstrømmes av falske nyheter og problematisk informasjon. Den danske statsviteren Michael Bang Petersen mener at mange av de ideene man hadde i 2016 ikke lengre stemmer (Gedde-Dahl 2023). Helt oppdaterte undersøkelser viser at problematisk informasjon utgjør kun 0,15% av amerikaneres mediebilde, og 0,16% av det franske (Altay&Acerbi 2023).

Det vil være i den videre studie være interessant å finne ut hvilke av disse utfordringene og fordelene med sosiale medier, som vektlegges av lokalpolitikere i sine lokaldemokrati.

3 Politikkutforming

Dette kapitlet skal bidra til å gi et bakteppe for studien, da den presenterer og avgrensner hva som menes med politikkutforming. Det er også satt fokus på politikkutformings innhold i spørsmålsstillingen til informantene. Det skal også avgrense forskningen og gjøre den mer relevant. Dette gjøres gjennom å dele den politiske beslutningsprosessen opp i ulike faser.

3.1 Den politiske beslutningsprosessen

Et sentralt spørsmål i studiet av politikk, er hvordan politiske beslutninger utformes og hvorfor nye forslag kommer på agendaen og fører til at politikk blir endret eller vedtatt. Det skiller mellom det politiske spillet (politics), som skjer før vedtatt politikk (policy). Denne «input/output»- modellen ble definert av David Easton(1965), og gir mulighet for å fremstille den politiske beslutningsprosessen som ulike faser (Vabo et. al.2020:25-27). Dermed kan en kompleks og omfattende prosess bedre avgrenses og analyseres (Hill&Varone 2021:138).

Hvordan «oppkappingen» skjer er det ulike varianter av i forskningen. Harold D.

Lasswell(1956) opererte med syv faser, som var kronologisk og generaliserte et bilde av den totale kollektive handlingen. Det er gjort ulike varianter, og den mest komplekse utdypingen er av Yehezkel Dror, som delte prosessen i tre hovedkategorier,– «metapolicy-making», «policy-making» og «post-policy-making» med 18 suksessive underfaser (Dror 1989:163).

En hovedkritikk mot en slik oppdeling, er at den forutsetter rasjonelle politiske prosesser og at fasene følger logisk i en syklus. Men hvor rasjonelle er egentlig disse prosessene? (Vabo et al. 2020:37). Enkelte forskere mener modellene er «textbook approach», fordi fasene har uskarpe grenser og glir over i hverandre (Peters&Pierre 2006:17). Behovet for en mer forenklet modell gjør det vanlig å operere med færre faser, som samtidig klargjør at slike beslutningsprosesser ikke har en definert slutt, men er en syklus (Vabo et al. 2020:33).

I denne oppgaven benyttes den forenklete modellen til Howlett, Ramesh og Perl, som gjennom fem suksessive steg beskriver den politiske beslutningsfasen på følgende måte: -agendasetting, -politikkutforming, - beslutning, - iverksetting og - evaluering. Disse fasene påvirker samlet politikken innhold (Howlett et. al 2009:12-13). Det er i dag bred enighet i forskningsmiljøet om at dette er den foretrukne modellen (Savard 2012).

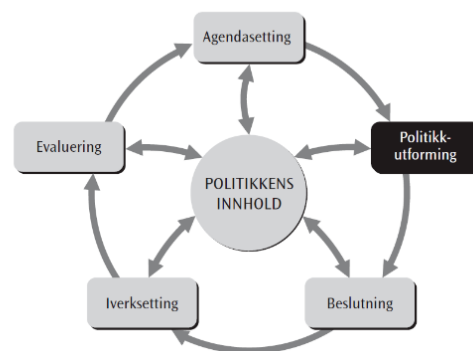
3.2 Agendasetting

Agendasetting er å bli oppmerksom på problemer i samfunnet, og foreta en definisjon av problemets karakter og en sortering av hvilke av problemene som skal prioriteres (Vabo et al. 2020:34). Fasen har avgjørende innvirkning på hele beslutningsprosessen. Her utvikles samfunnsproblem til å bli et «offentlig problem», som ikke lengre er underlagt en sosial eller naturlig skjebne. Problemet er heller ikke lengre i den «private sfære», men blir fokus for debatt i den «offentlige sfære»(Savard 2012). Men ikke alle «sosiale problemer» blir nødvendigvis et offentlig problem, og satt på agendaen. Det betinger at offentlige aktører tar en proaktiv rolle (Hill&Varone 2021:151). Den sentrale bidragsyteren om agendasetting er John W. Kingdon, som utviklet det såkalte flerstrøms-perspektivet, hvor det til enhver tid finnes tre uavhengige strømmer i samfunnet, –problemer, politikk og politisk spill, som kan kombineres av en politisk aktør, for å sette en sak på agendaen (Vabo et al. 2020:105).

3.3 Politikkutforming

Hovedproblemstillingen og forskningsspørsmålene er særlig knyttet til politikkutforming som suksessivt kommer etter agendasetting og før beslutningsfasen, der det konkretiseres hvordan det «offentlige problemet» skal løses. Det betyr å avgjøre hvilke virkemidler som brukes, hvordan ressurser fordeles og hvilke aktører som skal løse disse og gjerne tidsplan for utførelse (Vabo et al. 2020: 114). Det retter seg inn mot selve beslutningsprosessen, altså adferden og konflikten som valget av ulike

løsningsalternativer skaper og debatten som går forut for selve beslutningen og avveininger mellom virkemidlene (Baldersheim & Rose 2014:198). Politikkutforming er derfor også det vi kan kalle «forhåndsbestemmelsesfasen», hvor man identifiserer og utformer et sett med politiske virkemidler for å løse et «offentlig problem». Deretter blir disse alternative sortert og eliminert ut, til man setter igjen med et alternativ (Cochran&Malone 2014:46). Denne tilnærmingen forutsetter at deltakerne erkjenner det «politiske problemet», og flytter det fra agendaen. Deltakerne vil bedømme forhold som gjennomførbarhet, politisk aksept, kostnader og fordeler/ulempes, før endelig beslutning tas. (Fischer et. al 2019:79).

Figur 1 – Den politiske beslutningsprosessen.
Kilde: Howlett, Ramesh, Perl 2009.

Politikkutformingen beskrives ofte som en «bakromsfunksjon», som skjer i offentlige byråkratier, interessegruppekontorer, i lovgivende og bevilgende komiterom, i tenketanker og politiske partier. Spørsmålet er i hvor stor grad dette er ekspertenes rike, som de skjulte deltakerne som nevnes i Kingdons flerstrøms-modell (Dye 2002:40). Det kan hevdes at politikkutformingen har som et ideal å være rasjonell og kunnskapsbasert, slik at det blir mer ekspertinnflytelse i selve politikkutformingen (Magnussen 2021:238). I politikkutformingen hører også signaler som kommer fra samfunnet utenfor det politiske systemet. Dette er formelt gjennom valg, hvor velgerne gir signaler om hvordan politikken skal utformes. Mellom selve valgene, kan strømmen av innspill komme gjennom lobbyisme, høringsrunder, utvalgsarbeid og forhandlinger. Det kan også skje gjennom meningsutveksling i sosiale medier (Vabo et al. 2020:114).

3.4 Beslutning, iverksetting og evaluering

Tre faser kommer sekvensielt etter politikkutformingen. Beslutningsfasen inntreffer når offentlige myndigheter har utformet politikken som skal løse et offentlig problem og fatter en beslutning. Fasen omfatter både når vedtak fattes, altså hvilken politikk som skal gjelde, og prosessene som er nødvendig for å legitimere disse vedtakene (Vabo et al. 2020:152).

Iverksettingsfasen inkluderer når en beslutning skal gjennomføres og realiseres. Forskingen fokuserer ofte på et perspektiv hvor offentlig administrasjon og byråkrati transformerer politiske vedtak. To motsatte perspektiv har særlig vært sentral, nemlig «top-down» eller «bottom-up» (Peters&Pierre 2006:163). Top-down gir et tydelig system for kommando og kontroll, hvor politikk, målsetninger, prosedyrer og ressurser bestemmes fra toppen og forankres nedover (Sabatier 1986:22). Bottom-up fokuserer på målgruppene og tjenesteleverandørene, som faktiske iverksettere av politikk (Matland 1995:148). Det kan hevdes at forskjellen ikke er dramatisk, fordi begge perspektiver er til stede og den viktigste forskjellen er kartleggingen av strukturene for iverksettingen (Baldersheim&Rose 2014:229)

Evalueringsfasen undersøker hvilke virkninger vedtatt politikk har fått på samfunnet. Har man truffet målgruppen eller har de valgte virkemidlene fungert og det «offentlige» problemet blitt løst? Dette kan innebære at problemet igjen kommer på agendaen og at vi er tilbake til første steg (Vabo et al. 2020:205). For å få et godt grunnlag for evaluering, må aktørene rekonstruere den komplekse årsakskjeden, fra input til output (Hill & Varone 2021:302).

3.5 Avgrensning mellom agendasetting og politikkutforming

Spesielt skillet mellom agendasetting og politikkutforming er utfordrende, fordi det i det moderne politiske landskapet med mange kanaler for informasjon som media og sosiale medier, vil en sterk interaksjon mellom fasene være svært sannsynlig. Derfor vil et «politisk problem», sjelden dukke opp som et helt nytt problem og ofte i et komplekst samspill mellom fasene. Selv om det ikke er valgt å bruke agendasetting i problemstillingen, så kan agendasettingen også sees på som en del av selve politikkutforming. Det er relevant at sosiale medier kan sette agendaen og gjør at politikere og andre deltakere må ta hensyn til dette i sin politikkutforming (Hill&Varone 2021:177). Dette følger også av at Kingdons flerstrøm-perspektiv bevisst logisk bryter med den suksessive stegmodellen, hvor stegene har en ryddig rekkefølge (Vabo et al. 2020:105). Generelt kan det forventes færre deltakere i politikkutformingsfasen og at dette arbeidet skjer i større grad utenfor offentlighet (Fischer et. al 2019:79).

3.6 Politikkutformingens innhold

Innholdet i politikkutforming er altså å velge mellom virkemidlene som utformes og brukes for at politiske målsetninger blir realisert (Vabo et al. 2020:131). Dette kan avhenge av begrensede ressurser og hvor stor grad det kreves presis målretning, hvilket nivå av politisk risiko man ønsker å ta og hvilke restriksjoner som er satt på den offentlige politikkutforming, fra formelle lover eller internasjonale konvensjoner (Hill&Varone 2021:185).

Christopher Hood (1983) utarbeidet et rammeverk som nærmere kategoriserte disse virkemidlene, som er blitt kjent under akronymet «NATO», som han senere videreutviklet sammen med Helen Margetts (2007). Det er en forkortelse for nodalitet, autoritet, «treasure» og organisasjon. Utgangspunktet for virkemidlene er hvilken maktbase de offentlige myndigheter benytter i politikkutforming og som er grunnleggende for de å ha i kraft av å være en politisk myndighet som skal utforme politikk (Vabo et. al 2020:137).

Nodalitet knyttes til maktbasen offentlige myndigheter har i å være sentralt plassert i innbyggernes liv, og dermed en sentral «node» i nettverket som gir store mengder inputs og informasjon. Det gir strategisk posisjon til å handle og fordele hvilken informasjon som distribueres til befolkningen. Effekten er størst når myndighetene har store mengder korrekt, oppdatert og relevant informasjon, som befolkningen har tillit til (Hood&Margetts 2007:22).

Offentlige myndigheter får informasjon på mange ulike måter, både passiv og i grader av aktiv innhenting, f.eks. gjennom helsedata, trafikkdata når vi passerer en bomstasjon, eller når vi melder inn personlige økonomiske data. Virkemidler kan komme som rapporter som distribueres til innbyggerne, gjennom medieuttalelser, nettsider eller sosiale medier (Houlberg&Klausen 2021:71). Den nye digitale hverdagen har gitt en ny og relativt billig kanal for få informasjon og spre den videre (Hood&Margetts 2007:22)

Autoritet knyttes til selve myndighetsutøvelsen, altså formell makt til å vedta bindende regler, som gjennom tvangsmakt sanksjoneres dersom de ikke følges. Autoriteten får staten i relasjonen stat-borger, gjennom konstitusjon og formelle lover. I en norsk kommune er det gjennom formannskapslovgivning og oppgavefordeling. Norge er som de andre nordiske landene klassiske enhetsstater, som samtidig er desentraliserte, hvor formell autoritet er gitt de folkevalgte kommunestyrene. Forventingen er at det meste av offentlig velferdsproduksjon skjer lokalt og dermed også politikktutforming (Baldersheim&Rose 2019:10). Eksempler på virkemidler er lov, forskrifter, påbud eller forbud. Eller gjennom å gi tillatelser, konsesjoner eller fastsette reguleringsplan. Virkemidlene bør skape en god balanse mellom det bindende regelsettet og den sanksjonen som brukes for å straffe manglende overholdelse, som f. eks bøter, utestengelse eller i verste fall fengselsstraff (Hood&Margetts 2007:70).

Treasury eller «skatt» knytter seg til offentlige myndigheters betydelige økonomiske ressurser, som brukes til bevilgninger for å opprettholde en velferdstjeneste eller yte tilskudd eller subsidier til innbyggere og organisasjoner i samfunnet, for at disse gjør valg i tråd med det offentliges egne målsetninger (Vabo et al. 2020:138). Det kan også være tildelinger av rettigheter, tillatelser eller konsesjoner som innebærer en økonomisk gevinst. F.eks. dersom en kommune gir konsesjon for næringsvirksomhet eller tillatelse til å oppføre boliger på en eiendom. Dette rettigheten kan overdras fritt eller mot økonomisk kompensasjon, som igjen innebærer et virkemiddel. (Hood&Margretts 2007:80). I de kommunale reformene i Norge de siste tiårene, har spesielt virkemidler for å gi kommunene flere økonomiske intensiver, gjennom justeringer av inntektssystemet blitt aktualisert (Houlberg&Klausen 2021:73).

I Norge er primærkommunenenes finansielle hovedgrunnlag basert på det lokale beskatningssystemet, med skattelegging av inntekt og formue, og rammeoverføringer fra staten. (Baldersheim&Rose 2014:242).

Organisasjon er evnen offentlige myndigheter har til å foreta handlinger gjennom egen organisasjon, eide foretak eller institusjoner, som kan stå for selve velferdsproduksjonen og/eller direkte leveranse av velferdsgoder. Et offentlig problem som f.eks. sikre bredbånd til innbyggere, kan i stedet for at private investorer eller egne innbyggere får konsesjon til å bygge det ut, kommunen selv foreta utbyggingen (Hood&Margretts 2007:102). Denne tendensen til leveranser av tjenester og goder er ansett for å være høyere i Norge enn i de fleste andre land, selv om tendensen har gått fra direkte leveranser til indirekte leveranser, gjennom trender som New Public Management (NPM). Dette har inspirert til innførelsen av mange bedrifts- og markedsinspirerte elementer, som å benytte seg av kommunale foretak og aksjeselskap, hvor kommunene har gjennomført en betydelig agentifisering (Baldersheim&Rose 2014:14). Målsettingen er å sikre bedre politisk oversikt og styring, men også oppnå flere effektivitetsgevinster og bli mer brukerorientert (Kjellberg 1991:52). Eksempler på virkemidler er brukerundersøkelser, konkurranseutsetting og ulike bestiller/utfører organisering, hvor velferdsproduksjonen utnytter effektene av kryss-subsidiering innenfor den offentlige organisasjonen eller får bedre priser i direkte samhandling med leverandørene som opptrer i samme marked (Baldersheim&Rose 2014:100)

Hvilke virkemidler som blir brukt og avveiningen mellom kombinasjoner, blir avhengig av hvilke politiske perspektiver og preferanser som er gjeldende. En kommune som er styrt av et venstreorientert politisk flertall, vil sannsynligvis veie annerledes enn et høyreorientert flertall, og konkret politikkkutforming er politikk, ikke fag eller teknikk (Vabo et al.2020:148).

I prinsippet er tilnærmingen den samme på nasjonalt nivå eller i lokaldemokratisk politikkkutforming. Det kan hevdes at siden vi har et stort antall primærkommuner, så gir det faktisk større mulighet for å utvikle teori på lokal politikkkutforming, enn på nasjonalt nivå. F. eks. innenfor beslutninger om bevilgninger, så er kommunens budsjettkategorier og måten budsjettprosessen fungerer, ofte standardisert i de fleste land, som gir mange enheter for å teste ut generelle hypoteser. Samtidig kan vedtak i en kommune oppfattes som lite konfliktfylt, mens situasjonen i en annen kan være motsatt (Baldersheim&Rose 2014:217).

4 Metode

I dette kapitlet gjennomgås forskningsdesignet og de mest sentrale metodevalgene.

4.1 Forskningsdesign

Valg av forskningsdesign gir en klar overordnet plan som begrunner sentrale valg som er tatt gjennom hele forskningsprosessen (Blaikie 2019:26). Beslutningene skal være klare og tydelig formulerte, gjennom å gjøres konsistente, stå i samsvar med hverandre og mulig å kritisk etterprøve (Blaikie 2019:27). Problemstillingen må være forskbar, og sikres metodiske verktøy som avdekker årsak og effekt (Aspers&Corte 2019:146)

Forskningslogikken gjør det hensiktsmessig å forske gjennom et eksplorativt case- studie, som studerer empirisk avgrensede enheter som kommuner og lokalpolitikere. Ambisjonen er å skape ny innsikt og økt forståelse, samtidig som begreper klargjøres, slik at det utvikles hypoteser og teorier som utgangspunkt for videre forskning (Jacobsen 2022:88).

Det er også et komparativt case- studie, fordi det sees på flere kommuner avgrenset i tid, rom og omfang (Tjora 2021:47). Det øker muligheten for generalisering, avdekket av årsakssammenhenger som støtte for hypoteser for lokalpolitikk generelt (Jacobsen 2022:115). Det skaper variasjonsbredde, siden lokalpolitikken har store likhetstrekk som kan studeres komparativt (Tjora 2021:148). Å bare studere en kommune, kan føre til at unike forhold spiller inn og skaper mer usikkerhet for generaliserende hypoteser (Jacobsen 2022:114).

Dette krever et intensivt analyseopplegg, som går i dybden på fenomenet, gjennom en detaljert og grundig forståelse av sosiale mediers påvirkning på politikkutforming. Vi studerer da mange nyanser, men på relativt få enheter (Jacobsen 2022:100). Gjennom intervjuene vil vi få frem generelle inntrykk om fenomenene. Deretter undersøkes gjennom debattene på sosiale medier- plattformer, om det som informantene beskriver generelt, manifesterer seg i praksis. Det er altså en ytterligere bekreftelse av funn i intervjuene vi vil undersøke. I så fall kan også et funn være at et generelt inntrykk er at debatter i sosiale medier ikke manifesterer seg i den lokaldemokratiske debatten og i den politikkutforming som foretas der.

4.2 Kvalitativ metode

Den neste grunnleggende diskusjonen er om det skal brukes kvalitative eller kvantitative metoder (Blaikie 2019:37). Valget bestemmes i stor grad av forskningsspørsmålene (Brinkmann 2010:16). Studien har en ambisjon om dypere forståelse av fenomenet, som krever kvalitative metoder (Aase&Fossåskaret 2014:13). Det får frem mange nyanser fra lokalpolitikkerne, og en helhetlig forståelse av samspillet på sosiale mediers påvirkning (Jacobsen 2022:66). De mest aktuelle metoder er kvalitative intervju og innholdsanalyse.

4.2.1 Kvalitative intervju

Beslutningen ble å gjennomføre semi-strukturerte intervju, hvor informantene utspørres enkeltvis, for å gå i dybden på meninger og erfaring om sosiale medier og politikktutforming utfra eget ståsted (Tjora 2021:128). Gjennom ord og beskrivelser utvikles en dypere forståelse for opplevelsene, erfaringene og synspunktene på de aktuelle fenomener (Brinkmann 2010:20). Det gir mulighet for å følge opp nye forhold (Jacobsen 2018:137). Dette er den vanligste intervjuformen og gir mer åpne svar, fordi det er mer fleksibelt og bidrar til refleksjon (Brinkmann 2010:24). Valget ble enkeltvis utspørring, som skaper mer tillit mellom intervjuer og informanter (Tjora 2021:130)

4.2.2 Kvalitativ innholdsanalyse av innlegg på sosiale medier

Gjennom å analysere innlegg på sosiale medier i en polarisert sak i casekommunene, undersøkes hvordan diskursen påvirker politikktutforming, ved slutninger fra tekst til omkringliggende forhold (Bratberg 2014:83). Det skal utfylle intervjuene som primærdata (Jacobsen 2022:159). Tilnærmingen blir å se på innleggenes hensikt og relasjon og hva det oppnår (Prior 2011:95). Å bruke digitale kilder betyr å være bevist at plattformene som produserer innholdet, sprer innholdet gjennom algoritmer (Birkbak&Munk 2017:18).

En slik innholdsanalyse krever avgrensning knyttet til plattform- og datatype, siden det utgjør enormt mye datamateriale. Digitale kilder har hovedsakelig fire datatyper, som ofte kan flyte over i hverandre – skriftlige, -lyd, -visuelle og -audiovisuelle data. Her blir fokuset på skriftlige data, gjennom statusoppdateringer og innlegg på Facebook. Det kan gi risiko for å ikke avdekke sider av fenomenet, fordi sosiale medier ofte baserer seg på kombinasjoner av datatyper (Tjønndal&Fylling 2021:24-26).

4.3 Utvalg av enheter

Kriteriene for utvalget av enheter styres i stor grad av problemstillingen og er formålsstyrt (Jacobsen 2022:195). Siden enheten er lokalpolitikere, må nødvendigvis casene knyttes til primærkommuner. Som analyseenhet regnes lokalpolitikere for å være analysenivå «mikro», med liten utstrekning og kompleksitet, mens primærkommuner er mellomformen «meso», hvor «makro» er store og komplekse som en stat. Analysenivået defineres utfra størrelse, kompleksitet og utstrekning i tid og rom, og får betydning for utvalgskriterier og eksklusjonskriterier (Grønmo 2019:95). Som et eksplorativt case- studie foretas pragmatiske utvalg (strategisk), fordi vi ikke tar sikte på systematisk generalisering, men utforsker fenomener for å gi dypere forståelse (Grønmo 2019:100). Det skal velges enheter som gir mye og god informasjon om den typiske primærkommune og lokalpolitiker (Jacobsen 2022:196)

4.3.1 Case- kommuner

Antallet primær-kommuner ble satt til tre, for å sikre variasjonsbredde, slik at analysen til en viss grad kan generaliseres, samtidig som særegne eller radikale forhold i en kommune ikke får unormale utslag (Grønmo 2019:148). Det gjør studien håndterbar og realistisk å gjennomføre, siden forskningen begrenses av tid og ressurser (Jacobsen 2022:198).

Det første utvalgskriteriet var kommunestørrelse og potensiale for bredde i samtalene om saker som er aktuelle i lokaldemokratiet. Valget ble bykommunene Alta (21.530), Narvik (21.144) og Tromsø (77.544) (kilde for innbyggertall: SSB 2022). Kommunene kommer geografisk fra hver sin «gamle» fylkeskommune, Finnmark, Troms og Nordland, og ulike politiske kulturer gir varians og mer relevans for generalisering. De har siden 2015 vært styrt av Ap som ledende parti med ordfører. Dette gir ikke variasjon, men antas å ikke ha betydning. Den kommunale styringsstrukturen er relativt lik og gjør sammenligning mulig. Det er en fordel at flere medier er til stede i byene, som øker omfanget av det politiske ordskiftet.

Det andre sentrale utvalgskriteriet er identifisering av en aktuell polarisert sak, med høy aktivitet på sosiale medier. Følgende saker ble valgt ut etter innledende intervjuer:

- Alta kommune drøftet fylkestilhørighet med folkeavstemming i 2022 (Kristoffersen 2022).
- Narvik kommune behandlet i 2020 ny skolestruktur (Næsje 2020a).
- Tromsø kommune har hatt debatt om bompenger gjennom flere år (Giske 2022).

4.3.2 Informanter til kvalitative intervju

Valget av antall informanter avhenger særlig av formålet og generelt bør det gjennomføres intervjuer inntil nye intervjuer ikke medfører ny empiri. Med for få informanter blir det vanskeligere å generalisere og teste hypoteser, mens et for stort antall reduserer muligheten til å gå i dybden. Det må sikres nok tid på å kunne forberede, gjennomføre og analysere (Kvale&Brinkmann 2015:148). Valget ble å intervju fem lokalpolitikere for hver kommune, og dermed til sammen 15 totalt. Det gir variasjonsbredde innenfor hver case, men også for hele utvalget, som gjør generaliseringer mindre sårbare, samtidig som antallet er håndterbart.

Utvalgsriterier for lokalpolitikere ble definert som følger: (1) dekker de politiske motsetningene, både fra posisjonen og opposisjonen, (2) fra hver side av en tenkt polariseringsakse i valgt case og (3) fra hele partiaksen, for å sikre variasjon fra ulike partikulturer. (4) De måtte være til stede på sosiale medier. Det var ikke nødvendig at de var aktive, så det ble ikke et utvelgeskriterium. Således ville manglende aktivitet ikke være eksklusjonskriterium, mens manglende tilstedeværelse på plattformer ville være det.

For å innfri utvalgsriteriene, ble det hensiktsmessig å velge informanter i samme roller, gjennom en kvoteutvelging (Grønmo 2019:115). Gruppeledere leder det parlamentariske arbeidet i sine partigrupper, og deltar oftere i det politiske ordskiftet og som aktører i klassiske medier. Dermed ble «gruppeledere» definert som en «subgruppe» av lokalpolitikere, som ville bidra til å gi konsistente og sammenlignbare intervjudata (Tjora 2021:146). Dersom disse takket nei eller ikke var tilgjengelig, ble valget å gå videre til nestledere, eller medlemmer med tilleggsverv, som kommunepartileder.

Informantenes kjønn ble ikke et utvelges- eller eksklusjonskriterium. Valget ble likevel å tilstrebe et jevnt uttak av kvinner og menn, gjennom strategisk velge blant informanter. Alder ble ikke hensyntatt. I utvalgsprosessen ble det foretatt flere korte bakgrunn-samtaler med gruppeledere, for å få et bedre grunnlag for å gjøre et pragmatisk utvalg.

Dette førte til at følgende informanter ble forespurte:

	Tromsø	Narvik	Alta	Totalt
Rødt		x		1
SV	x	x	x	3
Ap	x	x	x	3
Sp		x		1
MDG	x			1
V			x	1
KrF	x			1
Høyre		x	x	2
FrP	x		x	2

SUM	5	5	5	15
------------	----------	----------	----------	-----------

Tabell 4 – krysstabell for utvalg av informanter.

Utvalget sikret at politiske motsetninger ble representert, da minimum to i hver kommune var enten posisjon eller opposisjon. Det var også spredning i polariseringsaksen i casene. Det ble totalt stor bredde i partipolitisk representasjon med ni ulike politiske partier. Ap og SV var med i hver kommune, som en del av posisjonen. Øvrige utvelgelseskriterium ble også sikret. De utvalgte informantene besto av 13 gruppeledere, 1 nestleder og 1 gruppemedlem som også var kommunepartileder og utgjorde 8 menn og 7 kvinner, med en gjennomsnittsalder på 48,67 år (eldste 62 år, yngste 38 år).

4.4 Gjennomføring av kvalitative semistrukturerte intervju

4.4.1 Forberedelser og intervjuguide

Forberedelsene besto i å utforme intervjuguide, utarbeide søknad til NSD – «Norsk senter for forskningsdata AS» (nå: Sikt) om godkjenning til å behandle forskningsdata, utforme informasjonsskriv (vedlegg II) og sende ut forespørslene, for deretter å forberede intervjuene.

Utformingen av intervjuguide innebar en rekke valg knyttet til hvordan sikre informasjonsbehovet knyttet til forskningsspørsmålene, spesifisere tema og starte vurderingen av hvilken intervjuform som skulle benyttes (Grønmo 2019:168). Det ble viktig å utforme den så enkel som mulig, med korte, åpne spørsmål, med en begrepsbruk som var enkel og presis og strukturert i tre faser – oppvarming, refleksjon og avrundning (Tjora 2021:161).

Intervjuguiden ble bygd opp som følger (se vedlegg I):

Tema I.	Innledende spørsmål, navn, alder, verv etc.	- oppvarmingsfase
Tema II.	Bruk av sosiale medier (privat, som lokalpolitiker)	- oppvarmingsfase
Tema III.	Sosiale medier og diskusjon om «caset»	- refleksjonsfase
Tema IV.	Sosiale medier og politikkutforming	- refleksjonsfase
Tema V.	Eventuelt, noe informanten vil utdype	- avslutningsfase

Valget av intervjuform ble basert på at intervjuet skal etablere tillit og åpenhet mellom intervjuer og informantene, slik at det skapes dypere refleksjoner (Grønmo 2019:170). Det betinger et «ansikt-til-ansikt»-intervju. Det ble også tatt utfra tilgjengelige ressurser og tid, og siden det skulle forskes på tre kommuner, kunne det bli utfordrende å få informanter til å være til stede samtidig og medgå mye tid i reise og opphold. Valget ble å gjennomføre web-baserte intervjuer med video, med god flyt i samtalen og refleksjoner. Dette sikret lavere kostnader, fordi intervjuer og informanten ikke trenger flytte seg fysisk og enklere å få avtalt tidspunkt. Bakdelen var at slike intervju kan være svakere på å etablere tillit, og at man mister litt av kontrollen i intervjusituasjonen (Jacobsen 2022:165). Muligheten for å gjøre opptak av intervjuene ble viktig, for å ha fokus under intervjuet, og for nøyaktige transkripsjoner.

Web-basert teknologi utvikler seg med stadig sterkere integrasjon mellom lyd, bilde og tekst. Spesielt skjedde dette under covid19- pandemien i 2020-2022, hvor svært mange måtte ta i bruk en slik møteform. Dette gjaldt også særlig lokalpolitikere, som avholdt folkevalgte møter digitalt. Det ga en forventning om at informantene, ville beherske dette godt. Bruken av bildeteknologi utviser skillet mellom ansikt-til-ansikt og web-baserte intervjuer (Lobe et al. 2020:1). Den fremste problemstillingen er sikkerheten til persondata og verktøyet må kunne lagre data kryptert, innskrenke innsynet og slette materialet automatisk til oppgitte tidspunkt (Lobe et al. 2020:6). «Microsoft Teams» pekte seg ut, som også er foretrukket av de fleste brukere i Norge. Universitetet i Tromsø har gode prosedyrer for teams-møter, hvor det kan gjøres opptak av møter via teams på egen pc og som lagres på sikre servere.

For å få en ensartet metodebruk og sikre videoopptak, ble også informantene på eget hjemsted intervjuet via teams. (Tjora 2021:180). NSD godkjente i november 2022 forskningsprosjektet for innsamling og lagring av persondata (se vedlegg III). Dermed var en viktig milepæl for å sikre personvernet ivaretatt som forskningsetisk norm (Grønmo 2019:35).

4.4.2 Gjennomføring av intervjuene

En grundig gjennomarbeidet intervjuguide og informasjonsskriv, ga trygghet i å ta kontakt med utvalgte informanter og gjøre avtaler. Innledende kontakt skjedde på e-post til adresser funnet på respektive kommuners nettsider. Informanten ble spurt om å delta i forskningsprosjektet og det ble vedlagt informasjonsskriv og intervjuguide. Det ble fokusert på viktigheten av forskningen, og at bidraget ville gjøre forskningen mer relevant (Grønmo 2019:170). Det ble også grundig informert om informantenes rettigheter (Jacobsen 2022:160).

Intervjuene ble gjennomført som følger etter intervjutidspunkt:

Intervjudato	Verv	Parti	Kommune	Lengde
Mandag 19.12.22	Gruppeleder	H	Alta	40 min.
Tirsdag 20.12.22	Gruppeleder	Sp	Narvik	57 min.
Tirsdag 20.12.22	Gruppeleder	Ap	Narvik	39 min.
Tirsdag 20.12.22	Gruppeleder	SV	Narvik	36 min.
Tirsdag 20.12.22	Gruppeleder	H	Narvik	31 min.
Onsdag 21.12.22	Gruppeleder	SV	Tromsø	24 min.
Onsdag 21.12.22	Kommunestyremedlem	FrP	Alta	35 min.
Torsdag 22.12.22	Gruppeleder	KrF	Tromsø	44 min.
Torsdag 22.12.22	Gruppeleder	FrP	Tromsø	45 min.
Onsdag 28.12.22	Nestleder	Ap	Tromsø	35 min.
Onsdag 28.12.22	Gruppeleder	SV	Alta	28 min.
Fredag 30.12.22	Gruppeleder	Rødt	Narvik	29 min.
Fredag 30.12.22	Gruppeleder	MDG	Tromsø	55 min.
Fredag 30.12.22	Gruppeleder	V	Alta	51 min.
Mandag 02.01.23	Gruppeleder	Ap	Alta	32 min.

Tabell 5 – oversikt over gjennomførte intervjuer på Microsoft Teams.

Intervjuene varte fra 24 til 57 minutter, med en gjennomsnittslengde på 39 minutter. Dette ga tilstrekkelig tid til å nå informasjonsbehovet, og mulighet for refleksjon og oppfølging.

Intervjuene tok gjennomsnittlig kortere tid enn antydning på forhånd, selv om vi fulgte intervjuguiden som sjekkliste for å styre intervjuet (Tjora 2021:172). I etterkant er det tydelig at informanter som hadde forberedt seg godt og tenkt igjennom spørsmålene på forhånd, var mest konkret i svarene og intervjuet gikk raskere. Selv om intervjuene på denne måten hadde ulik «dynamikk», fikk vi belyst forskningsspørsmålene (Aase&Fossåskaret 2014:139).

Å sende ut intervjuguiden på forhånd gjorde at temaene var kjente og at informantene visste hva vi skulle snakke om. Det bygde tillit i intervjurelasjonen. Intervjuer inntok en lyttende posisjon, både mentalt og fysisk og var bevisst på å la informanten være i sentrum og skape en god atmosfære i den «web-basert» intervjuformen (Jacobsen 2022:174).

Erfaringene med «teams-intervju» er at teknologien er blitt så bra og atmosfæren føles nær, at forskjellen med et «ansikt-til-ansikt» er utvisket (Lobe et al. 2020:1). Bare i tre av intervjuene ble det forstyrrelser som førte til at informanten ble noe distraheret av andre ting, f.eks. personer som kom inn i rommet. Det var enkelttilfeller, så det spilte mindre rolle. I to tilfeller ble samtale foretatt uten at video ble brukt av tekniske grunner og ble da mer som «telefon-til-telefon»-intervju, selv om de ble gjennomført på teams og med opptak av samtale. Dette førte til mindre mulighet for å styre intervjuet og også at atmosfæren ikke ble så nært som hvor bilde ble brukt. Likevel ble det også gode samtaler, som jeg mener skyldes at intervjuguiden var sendt ut på forhånd (Jacobsen 2022:165).

Alle informanter fikk et eget randomisert informantnummer fra #1 til 15 tildelt etter trekning. Dette for i større grad anonymisere informantene, når sitater blir brukt i analysekapitlene.

4.4.3 Transkribering

Samtlige informanter ga samtykke til opptak av intervjuet, som deretter ble brukt til å utføre transkripsjon av samtale. Det utgjorde 581 minutter eller nesten 10 timer med opptak. Idealet for at intervjuer skrives ut i sin helhet ble fulgt, fordi det lettet analysen og gjør forskningen transparent, siden rådataene kan kontrolleres og gi innsyn i analysene. En fullstendig gjengivelse er nødvendig ved benyttelse av et databasert analyseprogram (Jacobsen 2022: 211). Det ble lagt vekt på semantisk innhold og å gjengi innholdet i det som ble sagt, slik at det ble foretatt korrigeringer for «støy», «hmm», gjentakende fyllord og nøling etc. Siden flere av informantene utrykte seg på dialekt, ble det valgt å transkribere fullt ut på bokmål, men at spesielle dialektord med særegen betydning ble tatt med, dersom det var viktig for forståelsen. Å transkribere på bokmål, bidrar også til anonymisering (Tjora 2021:186). I tillegg til korrekt gjengivelse av selve intervjuet, ble det notert beskrivende trekk med intervjusituasjonen, slik at det ga helhetsoversikt og kontekst (Jacobsen 2022:213).

Transkripsjonen ble foretatt ved å først lytte gjennom opptaket fullstendig. I teams-verktøyet var direkte transkripsjon foretatt, men det var ikke nøyaktig nok, fordi både dialekter, spesielle uttrykk og rask tale, gjorde at den automatiske transkripsjonen ble unøyaktig gjengitt. Det ble likevel et godt grunnlag for å korrigere gjengivelse. Erfaringen er at det tok mye lengre tid enn antatt på forhånd, gjerne 4-5 ganger lengre tid enn selve opptaket. Den totale transkripsjonen utgjorde til sammen 210 sider. Altså et betydelig datamateriale

4.5 Gjennomføring av datainnsamling på sosiale medier

I case- gjennomgangen ble det samlet inn data fra innlegg på sosiale medier og deretter gjennomført en kvalitativ innholdsanalyse, for å se på hva som kjennetegnet debatten og argumenter og synspunkter, som påvirker politikktutforming i de lokale sakene.

Innlegg på Facebook var mest aktuell, siden lokalpolitikere foretrakk dette verktøyet. Facebook er også på topp i bruk av sosiale medier i Norge, siden 67% av befolkningen bruker det til daglig (Warembourg 2022). Dette ble også underbygd av analyser med verktøyet «Fanpage Karma», hvor det innledningsvis ble sett på hvilke kanaler som fikk mest engasjement, knyttet til casekommunene og oppgitte nøkkelord. Det ble brukt fordi det er et brukervennlig verktøy som kan analysere interaksjoner over oppgitt tidsrom, og gjør det mulig å gjenskape rapporter, som gjør forskningen transparent og etterprøvable.

Innleggene ble hentet fra Facebook-sider og grupper som var, (a) spesielt knyttet til den enkelte saken, (b) lokale debattsider, (c) de lokale mediehusenes sider og (d) enkeltaktørers innlegg om saken, som ble nærmere avgrenset tidsmessig og som hadde sterkt engasjement. Dette ga en indikasjon på hvordan innbyggere har reagert på temaet og og dermed kan ha påvirket politikktutforming, gjennom såkalte «virale effekter» (Staude&Marthinsen 2013:36). Det ble valgt å avgrense antall innlegg til de 25 med mest engasjement fra hver case, slik at det både ble variasjonsbredde og et håndterlig antall (Jacobsen 2022:198).

4.6 Gjennomføring av kvalitativ innholdsanalyse

En kvalitativ innholdsanalyse er å utføre enhver form for systematisk gjennomgang av innhold, hvor forskeren kategoriserer innholdet og registrerer data som er relevant, for å svare på den problemstillingen som er utviklet (Grønmo 2019:177). Det finnes en rekke tilnærminger til hvordan dette kan organiseres, men det vanligste er å sette søkelys på at innholdet er en ressurs og kilde til å svare på forskningsspørsmålene (Prior 2011:95). Prosessen kan beskrives gjennom tre faser, (a) samle inn, beskrive og sortere datamaterialet, (b) systematisere innholdet, og (c) tolke innholdet og svare på problemstillingen (Jacobsen, 2022:216). Siden utgangspunktet er å bruke empirien til å utlede teori, vil dette innebære induktiv innholdsanalyse (Grønmo 2019:51).

4.6.1 Samle inn og sortere innhold og sortere

Første fase er å beskrive materialet som skal analyseres og gjerne oppgi opplysninger som avsender, type dokumenter og tidspunktet for dokumentets publisering, som kan ha betydning for hvordan man senere systematiserer og analyserer (Brinkmann 2010:165). I dette tilfellet er innholdet oversiktlig, da det er de 15 transkripsjonene av intervjuene og de 75 innleggene, med ytterligere kommentarer på Facebook, avgrenset nærmere i tid som skal analyseres.

4.6.2 Kode og kategorisere

Den neste fasen er å systematisere innholdet, for å forenkle og fremskaffe informasjonen som er mest relevant og interessant. Den typisk metode er å foreta koding og kategorisering av innholdet, for å beskrive utsnitt av teksten og utvikle hypoteser (Grønmo 2019:266). Kodene fokuserer på hvordan vi ser på teksten og de ulike implikasjoner av den drevet ut av forskningsspørsmålene (Gibbs 2008:40-41).

For å sikre systematisk framdrift i arbeidet og håndtere relativt store datasett, for å hindre «kaos» i det empiriske materialet, ble det valgt å bruke dataprogrammet «NVivo» for analyse av de kvalitative data, som ble anbefalt fra andre som ble forespurt om erfaringer. Det skulle også sikre mer transparens og muligheten for å ettergå analysene og konklusjonene (Tjora 2021:253). Ifølge leverandørene er programmet det ledende verktøyet og gode erfaringer med å effektivt systematisere empirien på en brukervennlig måte og med gode rapporter.

De 15 transkripsjonene hadde allerede gjennom intervjuguidens inndeling, en tydelig kategorisering og ble fra start opprettet i analyseprogrammet som hovedkategorier (Jacobsen 2022:223). Teksten ble deretter kodet på innholdet gjennom ord, setninger og avsnitt. Disse ble fordelt innenfor hovedkategoriene og når transkripsjonene var gjennomgått to ganger, ble det opprettet subkategorier. Fokuset å foreta en «åpen koding», hvor føringen fra empirien var viktigere enn selve problemstillingen. Dette fikk særlig betydning for å opprette «subkategorier», som var mer finmasket (Grønmo 2019:268).

Datamaterialet fremsto systematisert som følger (kodeboken er i vedlegg IV) :

Hovedkategori #	Hovedkategori	Antall Subkategorier	Antall Koder Totalt
1	Informasjon	5	78
2	Bruk av sosiale medier	6	142
3	Bruk som lokalpolitiker	8	87
4	Case	13	286
5	Etablerte former for politikkutforming	0	34
6	Implikasjoner for politikkutforming	8	85
7	Eksempler på påvirkning	0	29
8	Endringer på politikkutforming	0	24
9	Fordeler - politikkutforming	5	56
10	Ulemper – politikkutforming	8	94
SUMMER:		55	915
99	Restkoder	0	68

Tabell 6 – Datamaterialet fra transkripsjoner fordelt på koder og kategoriseringer.

De 10 hovedkategoriene fulgte av intervjuguiden, mens den åpne kodingen førte til opprettelsen av 55 subkategorier, med til sammen 915 koder. Et såpass stort antall koder, tyder på en detaljert koding, som bevarer det empiriske innholdet (Tjora 2021:220).

De 75 sosiale mediene innleggene ble systematisert for hver enkelt case, altså 25 for hver kommune. Det ble her foretatt en fullstendig «åpen koding», hvor empirien var i fokus, og som førte til utarbeidelsen av kategorier. Målsetningen var å finne frem til sentrale fenomener i hva som var hovedargumenter i innleggene med mest engasjement innenfor hver case og se dette opp mot hvordan lokalpolitikere vurderte påvirkningen av politikkutforming. Altså om det underbygde hypoteser utviklet fra intervjuene av informantene (Jacobsen 2022:220). Systematisert fremsto datamaterialet som følger:

Alta

Hovedkategori #	Hovedkategori	Antall Koder Totalt
1	Alta holdes tilbake	28
2	Hva skjer med Finnmark?	27
3	Identitet	20
4	Økonomi	22
5	Personlige fordeler	13
6	Bevar storfylket	15
7	Distrikt og demokrati	7
8	Vadsø	5

SUMMER:		137
----------------	--	-----

99	Restkoder	97
----	-----------	----

Tabell 7 - Datamaterialet fra 25 sosiale medier innlegg.

Narvik

Hovedkategori #	Hovedkategori	Antall Koder Totalt
1	Lokalsamfunn - hvorav subkategori: nærskole - hvorav subkategori: fritid og frivillighet	63 28 15
2	Skolemiljø og frafall	43
3	Kommuneøkonomi	36
4	Overgrep av politikere og kommune - hvorav subkategori: prosess	34 13
5	Skolevei	21
5	Skolebygg (nybygg og pusse opp)	21
6	Fulle skolebygg	18
7	Sentralisering og desentralisering	11
8	Miljø	5

SUMMER:		252
----------------	--	-----

99	Restkoder	185
----	-----------	-----

Tabell 8 - Datamaterialet fra 25 sosiale medier innlegg.

Tromsø

Hovedkategori #	Hovedkategori	Antall Koder Totalt
1	Sosialt og økonomisk skille - hvorav subkategori: «tenk på småbarnsforeldrene»	129 56
2	Andre løsninger - hvorav subkategori: «feil med bru» - hvorav subkategori: «bygg ut kollektiv først»	117 49 29
3	Antibil-by - hvorav subkategori: «får ikke hva man betaler for (veier)» - hvorav subkategori: «allerede betalt»	107 40 15
4	Alle skal betale	83
5	Konspirasjon og politikere - hvorav subkategori: «sone 1»	73 35
6	Urealistisk økonomi	56
7	Kveler byen - hvorav subkategori: «tap for næringslivet»	52 18
8	Positiv til bompenger - hvorav subkategori: «noe må gjøres»	47 21

SUMMER:	664
----------------	-----

99	Restkoder	287
----	-----------	-----

Tabell 9 - Datamaterialet fra 25 sosiale medier innlegg.

4.6.3 Analyse av datamaterialet

Å tolke datamaterialet er den tredje fasen i innholdsanalysen og ble hovedsakelig gjort gjennom en «selektiv og aksial analyse», hvor det sees etter sammenhenger både innad i kategoriene, og ikke minst mellom kategoriene, slik at alle transkripsjonene bindes sammen på et mer abstrakt nivå enn bare det enkelte intervjuet eller innlegg. Den aksiale analysen fokuserer på hvordan ulike deler av materialet henger sammen og danner strukturer og begreper. Den selektive analysen fokuserer på sentrale tendenser og fenomener som datamaterialet dreier seg om, og som svarer ut utgangspunktet for studien, altså hovedproblemstillingen (Jacobsen 2022:220). Den induktive innholdsanalysen fører til teoretisk generalisering og utvikling av hypoteser, som bidrag til helhetlig forståelse (Tjora 2021:284). Dette er i tråd med at «induksjon» ble valgt som forskningslogikk, kombinert med «retroduksjon» (Tjora 2021:250). Det betyr at når analysen peker på en hovedtendens, er det flere av informantene som har fokusert på samme forhold.

Underveis i prosessen ble gode sitater fra informantene for å underbygge analysen markert. Det er gjengitt 74 sitater i studien knyttet til den enkelte informant gjennom sitt randomiserte informantnummer for transparens, som er blitt sitatsjekkert før bruk av informantene.

4.7 Litteratursøk

Det ble foretatt et omfattende og bredt litteratursøk for å skape rammeverk for analyser, utype teorier og utvikle hypoteser i forskningen. Det var et bevisst valg å starte med basiskilder, uten faste kriterier og deretter utforske nærmere funn, gjennom det som ofte kalles for snøballmetoden. Metoden krever fokus, da det søkes frem mye litteratur, fordi snøballen ruller og blir større, og det må kontinuerlig gjøres konkrete valg og avgrensinger. Det er en reell fare for et skjevt utvalg og at slike søk kan være vanskelig å reprodusere. Men for denne studien var det fruktbart, fordi forskningen gjelder et område som har lite materiale, spesielt på lokalpolitikk, og er ressurseffektiv og mindre tidkrevende (Jacobsen 2022:197). Det ble også foretatt søk på søketjenestene «Oria» og «Google Scholar» på utfyllende litteratur for å underbygge studien av sentrale begreper og fenomener som man kom over fortløpende i studien og analysen. For å få oppdatert forskning, ble det ofte periodisert til «etter 2019».

4.8 Kvalitetsvurderinger

En rekke aspekter ved forskningsdesignet og de fortløpende valg innebærer metodiske styrker og svakheter, og skaper utfordringer på kvalitet og etterprøvnbarhet. Særlig bør designet sikre at metodebruken overholder tre grunnleggende krav om validitet, reliabilitet og generaliserbarhet (Tjora 2021:259). Forskningsdesignet og gjengivelsen av forskningen skal ikke være tilbakeholden med å belyse svakheter, fordi dette vil være en mangel, som gjør forskningen i seg selv mindre valid og reliabel (Blaikie 2019:40).

4.8.1 Validitet

At forskningen har validitet, vil si at den måler hva som var ambisjonen og skaper gyldigheten til funnene og at forskningen har en klar, utvetydig begrepsbruk og har samsvar mellom teori og forskningsspørsmål (Jacobsen 2022:241). Det innebærer at forskeren er refleksiv og bevisst på sin forskerrolle og de etiske og vitenskapelige utfordringene og valg som er gjort (Aase&Fossåskaret 2014:35).

Siden intervju er en hovedmetode, innebærer det høy grad av bevissthet på egen rolle som intervjuer og samspillet med informantene, for å skape en tekst som gjengir empirien gjennom transkripsjon (Aase&Fossåskaret 2014:124). Intervju er ikke en nøytral teknikk og forskeren må ha en klar vurdering på hvilken relasjon man skal ha som intervjuer. Derfor var det et klart valg å ta rollen som lyttende intervjuer, for å skaffe bedre innsikt i informantenes

egne erfaringer (Brinkmann 2010:45). Utarbeidelse av intervjuguiden sikret troverdighet og nøyaktighet i alle faser (Aase&Fossåskaret 2014:65).

Å bruke to metoder styrker validiteten, gjennom å optimalisere «metodetrianguleringen» (Jacobsen 2022:151). Det styrkes også gjennom å intervju 15 informanter og se på 3 casekommuner, som var på grensen av hva som er håndterbart, men som sikret variasjonsbredde. Enhetene er valgt fordi de godt belyser problemstillingen, som ytterligere sikrer validiteten (Jacobsen 2022:195). Jeg har også tatt et konkret valg på å skrive et omfattende metodekapittel, hvor forskningsdesignet nøye beskrives, for å være transparent på hvordan informantene er rekruttert, hvordan datainnsamlingen gjennomføres og hvilke valg som er tatt på hvilke tidspunkt og hvilke svakheter i studien som oppsto (Tjora 2021:264).

4.8.2 Reliabilitet

At forskningen er reliabel sikrer at resultatene er troverdig og kan etterprøves av andre, som vil kunne gjenskape samme forskningsresultat. Altså at ulike innsamlinger av samme type data på samme fenomen, basert på samme forskningsdesign, skal kunne gjenskape samme resultat. Det datamaterialet som er fremskaffet skal være pålitelig, fordi det er knyttet til intern logikk og sammenheng gjennom hele prosessen (Grønmo 2019:242).

Også for reliabiliteten valget å redegjøre omfattende for metodiske fremgangsmetoder og hvordan en rekke dilemmaer som har dukket opp i datainnsamlingen er løst. Samtidig er det formidlet hvordan prosessene underveis er opplevd (Grønmo 2019:244). Valget med å ta opp intervjuene på video, gjør at det kan dobbeltsjekkes at informantene er rett gjengitt i transkripsjonene og riktig sitert. Dermed blir konteksten for produsert data nøye dokumentert.

Det vil klart fremkomme hva som er forskeren eller informantens ord (Tjora 2021:265).

4.8.3 Generaliserbarhet

At funnene har generaliserbarhet, dreier seg om resultatet av forskningen er relevant utover de enheter som faktisk er målt i studien (Tjora 2021:260). Det betyr søke ekstern gyldighet ved å generalisere data fra en mindre kontekst og overføre til en større kontekst. Det er en vesentlig utfordring med kvalitative metoder å generalisere på denne måten (Jacobsen 2022:398).

Å gjennomføre litteratursøk etter «snøballmetoden» kan også gi et generaliseringsproblem, fordi det er en fare for finne frem mindre relevant litteratur for temaet (Jacobsen 2022:249). Ved å ta i bruk sentrale bøker og klassiske forfattere er det blitt forsøkt å motvirke dette

En utfordring som oppstår for fenomenet «sosiale medier», er at fokuset er blitt på en plattform, altså Facebook, fordi det er den mest brukte plattformen. Påliteligheten for å anvende det generelt blir da mindre og det blir viktig å være observant på fraværet av en sterk felles kultur på plattformene og anvendelsen fra ulike brukere. (Birkbak&Munk 2017:127).

4.9 Forskningsetiske betraktninger

Forskning på sosiale fenomener møter en rekke etiske implikasjoner, som må synliggjøres i forskningsdesignet, sammen med prosedyrene for hvordan disse løses, slik at forskningen blir etisk forsvarlig i alle ledd (Blaikie 2019:42). Her har særlig etiske hensyn knyttet til dybdeintervjuer vært aktuelle, knyttet til at presentasjonen av data må sikre anonymisering og forhindre at informantene kommer til skade. Dette innebærer sikre at informanten kan trekke seg fra undersøkelsen på ethvert tidspunkt og godkjenne fra Sikt (Tjora 2021:187).

Det ble tilstrebet klare roller i intervjusituasjonene, hvor det ble balansert mellom å ha et profesjonelt forhold og samtidig et vennlig og tillitsfullt forhold (Ryen 2004:228). Med egen bakgrunn som folkevalgt hadde jeg et bevist forhold til å ikke komme for nær relasjonelt. Samtidig sikrer denne relasjonen tillit mellom forsker og informanter.

Min bakgrunn som folkevalgt er hovedsakelig fra Tromsø kommune, og jeg har vært nøye på at det er empirien som fører til analyse og hypoteser, og ikke at politiske synspunkt fører til akademiske snarveier. Derfor hatt en bevist holdning til design, vært transparent i metodevalg og i gjengivelsen av empiri.

Bakgrunnen gjorde at Tromsø innledningsvis ble vurdert kuttet av forskningsetiske grunner. Men kommunen er relativt så stor i denne sammenhengen, at den er spesielt interessant å undersøke. Selv om slike roller har betydning for forståelse, så skal analysen likevel være basert på empirien og teoretisk rammeverk. En slik refleksjon over egen tilknytning til miljøet som studeres er en sentral del av å styrke forskningsetikk og validitet (Tjora 2021:78).

4.10 Andre problemstillinger

En sentral problemstilling var om forskningsprosjektet hadde nok tid og ressurser til datainnsamlingen og å rekke å skrive ut forskningen innen fastsatt innleveringstid. Jeg ser i etterkant at forskning på tre case-kommuner, med 15 intervjuer og 75 innlegg var noe ambisiøst. Men vurderte at dette ville styrke forskningsdesignet og opprettholdt derfor en slik ambisjon, fremfor å nedskalere prosjektet. Den viktigste grunnen var særlig et forsøk på å strekke seg mot en løsning på generaliseringsproblemet.

5 Hva slags implikasjoner har sosiale medier på den lokaldemokratiske politikkutforming?

Dette kapitlet gjennomgår det teoretiske rammeverket som skal brukes i analysekapitlene og konklusjonen, og svarer ut forskningsspørsmål 1. Hvor vi gjennom induksjon, starter med teori og deretter foretas generaliseringer, som vil bli benevnt som implikasjoner.

Det er etter hvert kommet en del forskning på hvordan sosiale medier påvirker politisk atferd. Men det gjelder ikke spesielt på selve politikkutforming-fasen, som på lenge var neglisjert (Wolfe et al. 2013:176). Det ble heller studert som en del av andre separate forskningsområder på politisk kommunikasjon og policystudier. Det er da også enklere å se på den åpenbare påvirkningen på agendasetting, og ta med politikkutforming under dette, siden som vi har sett det er utfordrende å trekke et klart skille mellom disse fasene (Grossman 2022:444). De studiene som er gjort konkret på sosiale medier i politikkutformingsfasen, hovedsakelig fra USA, Storbritannia, Australia og Spania, viser at sosiale medier har hatt en betydelig effekt på denne fasen. (Nurmandi et al. 2022:20) Det må derfor antas at stadig mer bruk av sosiale medier i den offentlige sfære og en nyhetssyklus som er «24 timer basert», og ikke basert på «deadlines», har endret måten det samhandles på i den politiske beslutningsfasen, og dermed også hvordan politikkutforming utøves (Russell et al. 2016:9).

5.1 Forsterker eksisterende trender og maktstrukturer

En generell antakelse er at også i politikkutforming forsterker sosiale medier eksisterende trender og maktstrukturer. De forholdene som sosioøkonomisk og politisk påvirkes online, utvikler seg i mønstre som er gjeldende offline. Der det allerede er et kunnskapsgap, så vil sosiale medier ytterligere forsterke dette gjennom å øke de digitale kløftene (Grossmann 2022:453). De som har allerede har mest innflytelse og makt i selve politikkutforming, kan dermed antas å få enda større innflytelse og makt. Dette er i tråd med «normaliseringshypotesen», som altså er en nøkkelteori i forskningen (Aalen&Hoem Iversen 2022:180). Det er veldokumentert at det skapes tydelige «eliter» gjennom at sosiale medier gir disse stor gjennomslagskraft i svært omfattende og utvidete nettverk og høy brukeraktivitet. Dette forsterker maktstrukturene (Enjolras et al. 2013:175).

5.2 Gir flere og mindre aktører innflytelse på politikkutformingen

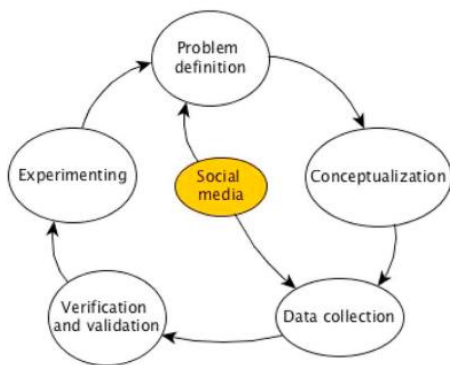
Dersom man legger vekt på «utjevningshypotesen», så finnes kjennetegn på at det mer åpne sosiale medier – landskapet, gir flere og mindre grupper av aktører større påvirkning til å sette agendaen og øke presset på valg av virkemidler. Det har gjort det billigere og enklere å skape aktivisme og mobilisering, som øker presset innad i denne prosessen, og det skapes mer offentlig fokus og transparens. Det betyr også at myndighetene får offentlig oppmerksomhet på spørsmål som de egentlig foretrekker å unngå, f. eks sosiale konsekvenser av å velge innstramninger i økonomiske kriser, slik som regjeringen Støre nå møter i Norge (Aalen&Hoem Iversen 2022:199). Dette endrer forholdet mellom myndigheter og innbygger, fra et perspektiv hvor innbyggerne blir sett på som rene velferdsmottakere, eller som kunder, til at innbyggerne blir medprodusenter, som er aktive aktører i å påvirke politikkutformingen, og hvor man både ønsker og anerkjenner at innbyggerne i økende grad skal påvirke tjenesteproduksjonen, og de politiske virkemidler som blir valgt (Giacomoni&Simonetto 2020:737). Således er det også en implikasjon at samspillet mellom innbyggere og andre eksterne interessenter og politikere og byråkrater blir styrket, fordi interaksjonene som skjer på sosiale medier fører til mer utdyping av politikkutformingen, men også på agendasetting og policyimplementering. Dette styrker igjen transparensen, slik at implikasjonen med mer innflytelse fra flere og mindre aktører sikres og forsterkes (Ceron&Negri 2016:133).

5.3 Større vansker med å håndtere agendaen

Sosiale medier fører til at myndigheter og politikere får langt mindre kontroll over nyhetsstrømmen, og konfronteres derfor med større vansker med å håndtere en politisk agenda de ikke lenger selv kontrollerer fullt ut. Å håndtere saken gjennom å velge virkemidler som løser de «offentlige problemer» blir mer utfordrende. Det kan føre til at politikkutformingen blir «oppjaget» og at man ikke tar seg nødvendig tid til en god nok prosess. Presset i selve inputsfasen blir sterkere og kan innebære større kompleksitet i selve politikkutformingsfasen (Gilardi et al. 2022:42).

5.4 Økt fokus på å samle og analysere innhold

Sosiale mediers øker massivt mengden av tilgjengelig rasjonell informasjon, som kan brukes til ledelse og politikkutforming. Den kommer mer kompleks og med høyere frekvens, fordi nettverkseffektene som muliggjør integrasjon og deling av data, øker mengden og tempoet på informasjonstilfanget. Dette betyr at rollen til aktørene i fasen endrer seg med mer vekt på å samle inn og analysere innhold (Janssen&Helbig 2016:104). Fokuset på innhold forsterker tilnærmingen for kunnskapsbasert politikkutforming, hvor inputen økes, samtidig som selve «modelleringen», altså utviklingen og valget av virkemidler, påvirkes av dette fokuset. Det gir

Figur 2 – Sosiale mediers modelleringssyklus.
Kilde: Driss et al. 2019.

bedre kjennskap til hva innbyggerne og andre interessenter diskuterer med hensyn til de offentlige tjenestene, hva som er «offentlige problemer» og hvordan disse skal løses. Utfra stegmodellen kan sosiale medier sees på som en innsamler av data, som forsterker input til politikkutforming som brukes til å klarere definere «det offentlige problemet», før man definerer hvilke virkemidler (konseptualisering) brukes. En slik modelleringssyklus kan føre til nye runder med datainnsamling og analyse, som fører til at problemet endrer definisjon og at virkemidlene endres eller justeres (Driss et al. 2019:568).

5.5 Påvirker politikkutformingens rasjonalitet og effektivitet

Den økte informasjonsmengden skaper raskere og billigere strøm av informasjon, som samles inn og analyseres, som gir en stor nytteverdi, for det må antas at det øker den institusjonelle reaksjonsevnen, ansvarligheten og som vi konstaterte, et økt fokus på kunnskapsbasert politikkutforming (Ceron&Negri 2016:144). Dette gjør også at fokuset endres fra et forhold mellom myndigheter og befolkning som er «top-down», til mer «bottom-up», som skaper mer offentlig tillit. Dette kan gi mer rasjonalitet inn i politikkutforming, som dermed antas å bli mer effektiv (Giacomini&Simonetto 2020:748)

5.6 De teoridrevne implikasjonenes bidrag til analysen

Oppsummert kan vi altså etter analysen formulere ut følgende implikasjoner utfra teori, på hvilke implikasjoner sosiale medier har på lokaldemokratisk politikkutforming.

- A. Forsterker eksisterende trender og maktstrukturer.
- B. Gir flere og mindre aktører innflytelse på politikkutforming.
- C. Større vansker med å håndtere agendaen.
- D. Økt fokus å samle og analyse innhold.
- E. Påvirker politikkutformingens rasjonalitet og effektivitet.

I konklusjonen i kapittel 11, skal vi sammenligne de teoridrevne implikasjonene (A-E), mot de empiridrevne hypotesene (#1-8), for å se om teori og empiri stemmer overens eller avviker.

6 Demokratiteori

I innledningen startet vi med diskursen om sosiale medier bidrar til mer eller mindre demokrati. Hvordan vi vurderer implikasjonene avhenger av hvilket syn på demokrati vi legger til grunn, altså hvilken demokratimodell (Strömbäck 2008:230). Tre ulike modeller er dominerende, som skiller seg fra hverandre rent innholdsmessig i bruken av normer og hvilke aktører som vektlegges som dominerende i det offentlige ordskiftet. Dette er konkurransedemokrati, deltakerdemokrati og deliberativt demokrati (Rogstad 2016:54).

6.1 Konkurransedemokratiet

Konkurransedemokratiet legger til grunn et ganske minimalistisk syn på demokratiet, hvor innbyggernes politiske aktivitet begrenses til å velge mellom konkurrerende eliter og retten til å skifte dem ut ved et senere valg. Utover dette sees ikke et bredt folkelig engasjement som et gode, da den vanlige innbygger ikke ansees å være nok samfunnsbevisst eller særlig opplyst til å ha en utvidet politisk rolle. Forutsetningen for demokrati er regelmessige, frie og rettferdige valg, hvor elitene konkurrerer om makten (Baldersheim&Rose 2014:28).

Den som forbindes med modellen er Joseph Schumpeter, som i «*Capitalism, Socialism and Democracy*» utgitt i 1942, la dette negative synet på folkelig engasjement og innbyggerens tendens til å fremme snevre egeninteresser til grunn, for det han mente var det mest

«realistiske» demokratiet. Hvor eliten var de politiske lederne som fikk makt gjennom konkurransen om stemmene, til å styre samfunnet frem til det felles gode (Schumpeter 1942:225). Konkurransen-elementet finnes i konkurransen om stemmene, og folkets rolle er begrenset til å «produce a government» (Schumpeter 1942:244). Demokrati er politiker-elitens styre og de har makten til å forme politikk, ikke befolkningen, som kun skal velge og deretter kunne ansvarliggjøre eliten, ved å ikke velge dem i neste valg. (Heywood 2019:104)

Dette perspektivet har i det norske lokaldemokratiet kommet til uttrykk i reformtiltak og innovasjoner som klarere skiller de politiske alternativene og markerer klarere linjen mellom politikere og administrasjon. Fokuset på konflikt, maktkonsentrasjon og politisk konflikt mellom posisjon og opposisjonen er idealet, som er en motsetning til idealer vi forbinder med den norske formannskapsmodellen, med konsensus og tverrpolitisk maktdeling. De klareste reformtiltakene som strekker seg mot konkurransedemokratiske idealer, er innføringen av parlamentarisme i norske kommuner og fylkeskommuner og forsøksordningen med direkte ordfører-valg fra 1999-2007 (Lawrence&Rose 2014:36).

I lokaldemokratiet vil Schumpeters elite-syn innebære at folket utpeker sine folkevalgte gjennom kommunestyrevalg hvert fjerde år, og at dette er mekanismen som brukes for å stille eliten til ansvar. Der sikes rekrutteringen av de mest kompetente og dyktigste politikerne, og kun der fornyes eller fratas mandatet. Forutsetningen er klare politiske forskjeller mellom partiene som stiller til valg, at det er mulig å identifisere en tydelig og klar posisjon og opposisjon og at partiene i posisjonen klarer å fremme og iverksette sin egen politiske dagsorden (Saglie et al. 2016:62).

Sosiale medier vil være nyttige som kanaler for å informere om de politiske forskjellene mellom elitene og mellom posisjon og opposisjon, og skape mobilisering blant innbyggerne for eliten som skal utpekes og velges. Sosiale medier må brukes av de politiske partiene til å informere, personliggjøre, mobilisere og få frem sakene sine og forskjellen til de andre partiene (Aalen&Hoem Iversen 2022:182). De styrker således konkurransedemokratiet med bedre informasjonstilgang, som gir bedre forutsetninger for å avgi stemme. Men dialog og at innbyggerne skal påvirke agendasetting og politikkkutforming mellom valgene vil i dette perspektivet ikke være ønskelig eller et ideal å strekke seg mot (Rogstad 2016:55).

6.2 Deltakerdemokratiet

Deltakerdemokratiet utvider derimot synet på demokratiet til å også være opptatt av hva som skjer mellom valgene. Et folkelig engasjement er et gode og ansees som en forutsetning for å skape en politikk som fremmer felleskapets beste. Befolkningen skal involveres til å skaffe seg kunnskap og bli opplyste og kritiske velgere, som deltar i samfunnsdebatten. Dette skaper legitimitet både for politikken som føres og selve demokratiet. (Staude&Marthinsen 2016:54).

Modellen vokste frem som en sterk motreaksjon på konkurransedemokratiet, og en av de klareste kritikerne var Carole Pateman, som fikk mye oppmerksomhet for «*Participation and Democratic Theory*» utgitt i 1970. Hun kritiserte Schumpeter, fordi han undervurderte deltakelsens positive følger, ikke i bare i å delta ved valg, men også fordi demokratisk deltakelse mellom valg, har en verdi i seg selv. Det bidrar til kunnskap, innsikt og samfunnsansvar, gjennom at befolkningen tar del i beslutninger (Baldersheim&Rose 2014:30)

Pateman pekte på det innbyrdes forholdet mellom autoriteten i strukturene til demokratiske institusjoner og de «psykologiske» kvaliteter og holdninger som er hos det enkelte individ. Det må tilrettelegges for at individene gjennom deltakelse kan lære og skape seg innsikt, og utvikler seg (Pateman 1970:26). De demokratiske institusjonene i seg selv måtte endres, slik at både individenes egne liv og selve demokratiet blir mer demokratisert. Udemokratiske strukturer og prosedyrer måtte reformeres (Pateman 1970:42). I en slik modell, som Pateman kalte «participatory society», er innbyggerne bedre rustet til å ta beslutninger i samfunnet og vurdere omfanget av politiske løsninger når det er nødvendig (Pateman 1970:110).

Også Benjamin Barber (1984) kritiserte det representative demokratiet, som i for stor grad aksepterte at innbyggerne ikke involveres utover valg. Uten å ivareta et deltakerdemokratisk ideal, ville demokratiet forvitne (Baldersheim&Rose 2014:32). Det måtte involvere politiske institusjoner som hjelper innbyggerne med å skape «offentlige mål», på områder det ikke fantes før, og hvor innbyggerne egne interesser, former deres deltakelse i den politiske prosessen (Barber 1984:152). Deltakelsen må skje gjennom en kontinuerlig prosess med «offentlige samtaler», som deliberasjon, dømmekraft og handling (Barber 1984:170). Disse «offentlige samtaler», er selve hjertet i sterke demokratier (Barber 1984:173).

Ut fra lokaldemokratisk perspektiv innebærer det reformer som åpner opp for at egne innbyggere gir uttrykk for meninger og preferanser på hvordan kommunen skal styres, uansett om det er i en-til-en kanaler eller i større kollektive forumer. I hvor stor grad det skjer, sier noe om betingelsene for den lokaldemokratiske deltakelsen. Reformene prøvd i Norge er bl.a. ulike brukerundersøkelser for å måle befolkningens tilfredshet med offentlige velferdstjenester. Også folkemøter og idedugnader brukes en del. Flere kommuner har innført innbyggerinitiativ, som er blitt formalisert i dagens kommunelov (Baldersheim&Rose 2014:37-39). De siste 10-15 årene har kommuner tatt aktivt i bruk IKT, websider og sosiale medier som informasjonsstøtte med innbyggerdialog og hvor innbyggere selv settes i stand til å «spre budskapet». Et eksempel fra Tromsø er tjenesten «Gata Mi», som ble lansert i 2011 og nedlagt i 2022, hvor innbyggerne rapporterte inn feil og mangler (Brandtzæg 2011:41). Flere har ordninger med «kaffekopp med ordføreren» eller «ordførers time». Dialogen med folkevalgte er en viktig kilde for «ansvarsutkrevelse» mellom valg (Saglie et. al 2016:64)

Sosiale medier er velegnet for å skape folkelig mobilisering og derfor svært nyttig for å strekke seg mot et deltagerdemokratisk ideal. Teknologien og nettverkseffektene gir bred mulighet for deltakelse i offentlig politikktutforming og kunne øve seg på politisk debatt. Det gjør det lettere å etablere fellesskap om interesser og saker (Rogstad 2016:55). Dette bryter ned «pluralistisk ignoranse», hvor man gjennom sosiale medier og bred deltakelse, finner ut at standpunktene, er man ikke nødvendigvis alene om. Dette er nødvendig for et velfungerende demokrati og viktig grunnlag for protestbevegelser og aktivisme (Aalen 2015:226).

6.3 Deliberativt demokrati

Det deliberative demokratiet kan sies å ytterligere utvide demokratisynet, til ikke bare valg og deltakelse, men også til kvaliteten på samtalene i samfunnsfæren. Fokuset blir hvordan de politiske preferansene dannes og selve meningsbrytningen i politikktutforming blir sentral. Det skjer gjennom rettferdig, rasjonell diskusjon, mellom innbyggerne som ansees likestilte og frie, som gjennom deliberasjonen når konsensus (Baldersheim&Rose 2014:32).

Den mest kjent teoretiker er Jürgen Habermas, som hevdet at rettferdiggjørelsen av demokratiet, lå i prosedyrene for meningsbrytningen, og i langt mindre grad hva resultatet blir av den. Kraften i det beste argumentet er ikke bare verdifullt som en prosedyre i seg selv, men vil tipper den politiske balansen til fordel for gode beslutninger (Chappell 2012:29).

Prosedyrene må rettferdiggjøres og bare konklusjoner gjennom en fri debatt kan aksepteres (Weigård&Eriksen 2004:89). De som tar del i den frie debatten er med på grunnlag av lik status og gjensidig respekt, med felles målsetning om å skape konsensus (Bächtiger 2018:5). For den politiske eliten vil det være fundamentalt at de har evne til å lytte og selv klarer å begrunne sine vedtak (Gutman&Thompson 2004:3). Normalt vil det derfor være fire idealer som en ideell deliberativ prosedyre strekker seg imot. Disse er idealene om saklighet, frihet like muligheter og konsensus (Chappell 2012:25):

-Frihet er at deltakerne fritt bestemmer egne videre handlinger, og ikke bindes av normer og betingelser som blir tatt for gitt, men bare av egen deliberasjon (Weigård 2004:89).

- Saklighet er at argumentene og beslutningene som følger av disse, er rasjonelt begrunnet utfra felles forståelse om det felles beste. Dermed må ikke elitens interesser og den rå makten fra interessegrupper, føre til ikke-rasjonale uprøvde argumenter og tilfeldige resultater (Eriksen 1995:17). Den offentlige saklighet er vektlagt fra John Rawls, siden det som regulerer våre felles liv, må forankres hos alle som akseptable (Bächtiger et al. 2018:17).

-Like muligheter sikrer at alle deltakere formelt og substansielt kan delta i alle faser av deliberasjonen med like muligheter. Det skal ikke påvirkes av hvordan maktstrukturene er på forhånd (Chappell 2010:26). Dette var utgangspunktet for Häbermas, men har blitt gjenstand for betydelig kritikk, som førte til dagens bruk av begrepet (Bächtiger et al. 2018:17).

-Konsensus er målet for den frie, saklige og likestilte muligheten deliberasjonen for å finne politiske løsninger (Weigård&Eriksen 2004:90). Deltakerne er ikke bare enige om hva som skal gjøres, men også hvorfor det skal gjøres (O'Flynn 2022:36). Ved fravær av konsensus, skal likevel metoden være deliberativ og selv om avgjørelser tas gjennom avstemming, må deltakerne ha et sterkt engasjement for en konsensuell beslutning begrenset av flertallets krav (Chappell 2010:26). Det foretatt revisjoner også i dette idealet, som at en saklig basert avtale kan erstattes det rene idealet om konsensus (Bächtiger et al. 2018:5). Forskere som Erik Oddvar Eriksen lanserte tanker om kvalifisert konsensus, eller «modus vivendi», som innebærer at deltakerne kommer frem til en rasjonell, midlertidig konsensus, selv om de egentlig ønsker et annet resultat (Eriksen 1995:108).

Deliberativt demokrati har vært utsatt for kritikk, hvor en hovedkritikk er manglende tro på at deltakerne faktisk klarer å opptre saklig eller likestilt, fordi menneskets egen natur, med sosiale ulikheter og forutgående partiskhet vil ødelegge (Chappell 2010:20). Modellen forutsetter at personlige interesser og ønsket om makt blir underordnet, og blir derfor for idealistisk, da egen vilje faktisk er en del av politikkenes vesen, og deltakere som søker makt, vil ha liten vilje til å opptre deliberativt (Bächtiger et al. 2018:18). Chantal Mouffe har kritisert modellen for å idealisere konsensus, som hun mener ikke er ønskelig og konseptuelt misforstått, fordi flertallets interesser nødvendigvis blir undertrykt. Politisk konflikt er positivt, fordi konfliktorientering skaper mangfold av politiske løsninger, såkalt «agonistisk pluralisme» (Mouffe 2000:754). Dette har skapt motreaksjoner fra deliberative forkjempere som John S. Dryzek, som mener Mouffe undervurderer det deliberative demokratiet, som er det beste til å løse dypt polariserte tema, f. eks. etiske spørsmål (Dryzek 2005:228).

Det er tvilsomt at våre moderne liberale demokratier vil kunne tilpasse seg fullstendig til disse idealene og om det vil ha normativt tiltrekningskraft. Revisjonene har da også utfordret flere av idealene, som derfor i dag må ansees å være idealer å strekke seg imot, som også var Habermas sitt utgangspunkt (Weigård&Eriksen 2004:92). Troen på at deliberativt demokrati kan defineres utfra universelle idealer, kan i stedet bli undertrykkende, og f.eks. idealet om konsensus, kan gå utover mindretallet, som minoriteter og dissenter (O'Flynn 2022:37).

Det har vært relativt få forsøk med deliberativt demokrati i norske kommuner. Det er noe bruk av temamøter og folkemøter, som kan ha kjennetegn som ligner, fordi formålet er å diskutere lokalpolitisk tematikk i en åpen og tolerant setting. Et konkret eksempel er utvidet folkehøring som Nordland fylkeskommune arrangerte i 1998, med sikte på å følge noen av de deliberative idealene, for å diskutere fylkeskommunens miljøplan (Baldersheim&Rose 2014:40). Oslo kommune har i 2021 forsøkt to borgerpaneler, som diskuterte spørsmål om håndteringen av overvann på Grefsen-Kjelsås og hvordan gjøre lokalsamfunnet Romsås tryggere og bedre å bo i (Skar et al. 2021). På nasjonalt nivå er et kjent eksempel fra Island i 2011, da hele befolkningen på 320.000, ble invitert til å revidere den islandske grunnloven. Gjennom sosiale medier kom det inn 3600 kommentarer og 370 forslag, som førte til en rekke nye grunnlovsforslag, som bl.a. bedre beskyttelse av buskap og lettere adgang til inndragelse av tyvgods. Dette skapte stor internasjonal interesse og entusiasme (Malm 2011).

Sosiale medier utvider den offentlige sfæren og skaper en nytt offentlig rom, som møteplass for ulike syn, hvor argumentene bør være rasjonelle og ikke preget av følelser eller egeninteresse. Det gir plass til flere deltakere og temaer. Det trekker mot deliberative idealer (Aalen&Hoem Iversen 2022:199). Habermas selv var skeptisk til de nye mediene, og advarte mot folkets røst og overdreven tro på den «nye interaktive deltaker» (Rishel 2011:415). Det kan likevel hevdes at det danner grunnlag for deliberativt demokrati (Rogstad 2016:57).

6.4 Demokratiteoriens bidrag til analysen

I analysen utvikles hypoteser på bakgrunn av empirien (#1-8), om hvordan sosiale medier har endret de etablerte formene for politikkutforming og generaliseringer om utfordringer og fordeler. I konklusjonen sammenlignes dette med implikasjoner utledet fra teori (A-E). Det vil også generaliseres frem utfordringer (U) og fordeler (F) knyttet til disse fenomenene. Hypotesene, implikasjonene og generaliseringene vil i konklusjonene i kapittel 11, bli vurdert opp mot hvilken demokratiteori(er) som de trekker sterkest mot.

De tre demokratiteoriene har motsetninger som vil gjøre en slik analyse hensiktsmessig og interressant. Norske kommuner har innflytelse fra alle modellene. For eksempel vil ofte større kommuner i politikkutforming trekke i en konkurransedemokratisk retning, mens små kommuner trekker i retning av deltakerdemokrati (Baldersheim&Rose 2014:45).

Kommunenes organisasjonsmodeller trekkes også mellom konkurransedemokratiets syn om klare alternativer og maktkonsentrasjon og det deliberative demokratiets ideal om dialog, like muligheter og konsensus, som formannskapsmodellen har karakter av (Saglie et al. 2016:63).

Teoretisk kan modellene for konkurransedemokrati og deltakerdemokrati ansees som to ytterpunkter på en demokratiskala. Konkurransedemokratiet bidrar til at politiske alternativer blir synliggjort og å velge politikere, mens deltakerdemokratiet bidrar til at innbyggerne får delta og gi uttrykk for preferanser. Deliberativt demokrati lar innbyggerne ta del i politikkutforming med likestilte muligheter og med frihet til å fremme rasjonelle argumenter. Konkurransedemokratiet har et minimalistisk demokratisyn, deltakerdemokratiet utvider synet, og utvidelsen forsterkes ytterligere under det deliberative demokratiets synet på sosiale medier og ny teknologi er ikke bare teoretisk betinget, men gir også radikalt forskjellige politiske konsekvenser i de tre modellene (Barber 1998:585).

Viktigste kanal:

- «Jeg tenker at det er at de aller viktigste virkemidlene sammen med lokale medier, for å nå ut med budskap. For å hente innspill den aller viktigste kanalen» (Informant 13).
- «Altså det er jo på godt og vondt blitt den viktigste arenaen føler jeg, for alle er jo der om du er 18 eller om du er 86 altså» (Informant 11).

Nokså viktig:

- Sånn overordnet, så kommer nok sosiale medier kanskje som en god nummer 2 bak de gode, gamle, klassiske lokale medier. Vi når bredest ved å komme på trykk» (Informant 3).
- «Det er vanskelig å si hva som er viktigst eller rangere det, men jeg tror summen av det er viktig, så det er viktig å være på sosiale medier» (Informant 9)

Ikke viktig:

- «Jeg har vel en oppfatning av at spesielt i den politiske verden, så er sosiale medier så til de grader ut, det er så useriøst til tider» (Informant 8).
- «Jeg tror jo at sosiale medier ikke er et veldig godt eller viktig virkemiddel egentlig, fordi når vi ser på mine egne poster på politikk og andre sine lokalpolitiske innlegg, så er det jo veldig mye ekkokammer der» (Informant 12).
- «Jeg synes ikke det er viktig. Jeg synes man henger seg altfor mye opp i sosiale medier og hvem som gir tommel opp og hvem som kommenterer, og det styrer litt for mye av hvordan vårt tankegods blir» (Informant 1).

I vurderinger av den kvalitative bruken mente de 60% som aktivt publiserte saker knyttet til politikk, at de også deltok i dialog med andre aktører og svarte på direkte spørsmål og kommentarer. Kun 26,67% oppfattet at dialogene for det meste var konstruktiv, 46,67% mente dialogen ikke bestandig er konstruktiv eller kan variere, mens 26,67% mener den ikke er å oppfatte som konstruktiv. Også her var altså synet ganske splittet, som flere sitater viser:

Konstruktiv:

- « Ja konstruktiv, og jeg sier jo alltid at det er ikke sikkert jeg kan greie å løse en sak, men veldig mange er veldig takknemlig for at det er noen som gidder å høre på dem i alle fall å ja, for du har en samtale om det de synes er vanskelig, og at det er noen som vet at systemene ikke fungerer prikkfritt alltid» (Informant 14).

Kan variere:

- «*Det varierer, veldig, for å si det ærlig. Noen ganger så kan det være konstruktivt, og noen ganger blir det bare første posten kanskje konstruktiv, og så sklir det først fort ut i det usaklige. Rett og slett*» (Informant 12).

Ikke konstruktiv:

-«*Nei, rett og slett ikke. Det må jeg vel kunne si klart. De gangene man har prøvd, så har vi jo en sånn 10 stykker, som skal liksom kommentere på alt og som legger ut innlegg hele tiden. Og da blir ikke de dialogene heller konstruktiv*» (Informant 15).

Det kunne ikke påvises signifikante forskjeller mellom lokalpolitikere utfra ulike kommuner. I denne studien var det heller ikke forskjeller knyttet til partitilhørighet eller posisjon / opposisjon, men gikk på tvers av disse kategoriene

Funnene om hvordan lokalpolitikere bruker sosiale medier bør kunne generaliseres utfra empirien. Et hovedfunn er at 73.5% bruker den i sin politiske virksomhet, som kan sees i sammenheng med at hele 82% av befolkningen over 18 år er på plattformen i Norge (Aalen&Hoem Iversen 2021:30). Dette er også tilsvarende funn i sammenlignbare studier (Bjørnå et al. 2022:05). Et annet inntrykk er at skillet mellom det private og det politiske blir stadig mindre tydelig og bidrar til mer personfokus (Rogstad 2016:58).

8 Hvordan opplever lokalpolitikere at sosiale medier har endret etablerte former for politikkutforming?

Vi skal nå utfra empirien fra intervjuene, undersøke hvordan lokalpolitikerne opplever at sosiale medier, har endret den etablerte formen for politikkutforming, som er fasen hvor det konkretiseres hvordan det «offentlige problemet skal løses (Vabo et al. 2020: 114). Har sosiale medier påvirket valg av andre virkemidler og at ressurstilgangen og aktørene for å løse det offentlige problemet ble prioritert annerledes, enn om de ikke var en faktor i prosessen.

Når informantene spørres om sin oppfattelse av politikkutforming, beskrev nesten samtlige umiddelbart det prosessuelle, som skjer i kommuneparti og kommunestyregrupper, gjennom årsmøter, programprosesser, medlemsmøter og gruppemøter. Der blir forslag drøftet, innspill kommer fra andre medlemmer og alternativer drøftes og utarbeides. Dersom skissert i klare formuleringer i kommunevalgprogram, er prosessen enklere og det blir ikke mye diskusjon.

«Vi har et lokalt partiprogram. Det er vår kontrakt med velgeren. Hvis partiprogrammet er klart, da er det ikke noen debatt» (Informant 2).

Figur 4 – Ordsky NVIVO – flest ord fra transkripsjonene

Når saker ikke er omtalt i partiprogrammet eller omtalt, men detaljene og virkemidlene ikke er avklart, skapes rom for politikkutforming. Det kan også skje når kommunens administrasjon fremmer saker, som gjennomgår ulike mulighetsrom og anbefaler løsning. Da går partiorganisasjonen og gruppene i gang med å utforme politikk:

«Og så prøver man å syntetisere det, trekker fram til noe som blir operativt politisk, og tydeliggjør skillelinjene mot andre parti. Og så legger man fram et forslag på medlemsmøte og gruppemøte, der det blir vedtatt» (Informant 13).

«Politikkutforming skjer mye i det enkelte partier, kanskje holdt på å si posisjonspartiene imellom spesielt, og til dels opposisjonen imellom, at man blir enig» (Informant 12).

En annen start på politikktutformingen, er at en sak blir satt på agendaen av andre aktører, og som da lokalpolitikkerne responderer på.

-«Som folkevalgt, så skjer det mye politikktutforming underveis i en periode med saker man får i fanget, så må man liksom sjekke ut med mot sin egen dømmekraft og hva som står i et partiprogram og hva partikolleger mener» (Informant 14).

De fleste beskriver hendelser fra lokalbefolkningen, altså direkte velgerkontakt gjennom telefon eller e-post, hvor man gjøres oppmerksomme på en sak.

-«den direkte velgerkontakt enten over telefoner, der man møtes over en kaffe den er ikke gått ut på dato» (Informant 3)

-«er ute og møter en del folk og lag og foreninger for å få innspill på hvor man kjenner på at skoen trykker det på ulike områder» (Informant 12).

Nyhetsartikler i de redaktørstyrte mediene setter også agendaen, og i en god del tilfeller starter politikktutformingen i partiene når sakene kommer på trykk.

-«Det er jo sånn at media er vaktbikkja. En god del politikk oppstår jo også etter, kan du si fra tips som kommer derfra. Vi kan ikke se alt, vi kan ikke vite alt, det er de som graver» (Informant 6).

Politikktutformingen foregår først og fremst blant de som har tilgjengelig tid og som sitter nærmest, altså de frikjøpte politikkerne.

-«å skjer det jo en del blant de som jobber på full tid på rådhuset i posisjon kanskje, egentlig uansett om man er i opposisjonen eller posisjon, men de som jobber i det daglige med politikken» (Informant 9).

I intervjuene ble informantene bedt om å beskrive sin oppfattelse av hvordan sosiale medier har endret denne politikktutforming.

Etter analysen kan følgende hypoteser (#) formuleres utfra empirien:

Sosiale medier...

#1 – setter i større grad agendaen for politikktutforming.

#2 – gjør at enkeltsaker får større oppmerksomhet enn helheten.

#3 – bidrar til at særinteresser og få antall aktører får større påvirkning.

#4 – fører til raskere tempo i politikktutforming.

#5 – fører til at informasjonsmengden inn i politikktutforming har økt.

#6 – gjør at rasjonelle argumenter og kunnskapsbasis får mindre betydning i politikktutforming.

#7 – bidrar til at samfunnsdebatten blir mer polarisert og aggressiv.

#8 – fører til at selve politikktutforming blir mer transparent og forståelig

8.1 Setter i større grad agendaen for politikktutforming

Flere informanter mener at sosiale mediers klareste endring på politikktutforming, er hvilke saker som blir prioritert å løse og som til enhver tid er inne i fasen. Som vi så i kapittel 3.5, kan også agendasetting sees på som en del av politikktutforming. Spesielt når saker som blir definert som et «offentlig problem», fremfor andre liknende saker. Oppfatningen er at saker prioriteres og deretter overføres til selve politikktutforming i større grad, visst det er engasjement om saken i sosiale medier, og det allokeres mer politisk kraft til å finne løsninger. Det betyr at virkemidlene og løsningene kan bli annerledes. Det vil påvirke ressursintensiteten, altså hvor stort politisk risikonivå det tas og hvor presis målrettingen av politikken skal være i utforming (Hill&Varone 2021:184).

Informantene beskriver hvordan vurderingene som gjøres for at et offentlig problem blir ført inn i politikktutformingsfasen, er endret av sosiale medier, fordi det endrer selve inputen til hva som til enhver tid er inne i det politiske systemet (Baldersheim&Rose 2014:199).

-«Sosiale medier sin største implikasjon på politikktutformingen handler om dagsorden.

Et program eller et politisk standpunkt skal svare på et eller annet i samfunnet, og det endrer seg nok til en viss grad med flere stemmer inn gjennom sosiale medier» (Informant 13).

-«tror det har veldig mye påvirkning. Når kommentarfeltet brenner. Det er jo åpenbart at det har en stor påvirkning på at vi reagerte politisk» (Informant 6).

-«Politikken har blitt påvirket. Det er jo nok å henvise til at jeg leste det på Facebook i går, at det tas med som et argument i det neste politiske møtet» (Informant 10).

Lokalpolitikkerne blir også mer oppmerksomme på hva deres politiske motstanderne jobber med, gjennom å følge med på kanalene og hva som legges ut og kommenteres.

-«altså når ordfører kandidaten til (anonymisert), legg ut noe, så ser vi det på sekundet, og vi ser med en gang responsen som gis på det. Man blir kanskje mer opptatt av andre partier sin politikk da, enn kanskje tradisjonelt» (Informant 9).

Noen informanter spør seg om det er viktige saker som får mest oppmerksom når det skal fordeles tid og ressurser til politikktutformingen.

-«Er det virkelig de viktige sakene å sette agenda på? Altså, jeg tror det heller forstyrrer demokratiet og fordummer oss, lille grann. De viktige sakene blir på en måte skyggelagt av ting som er mer uviktig» (Informant 7).

-« Vi utvikler våre program og politikk ut fra det som publiseres på sosiale medier, istedenfor å finne det ut selv på medlemsmøter eller komme med nye ideer» (Informant 1).

8.2 Enkelt saker får større oppmerksomhet, fremfor helhet

Det beskrives fra flere informanter at enkelt saker får større oppmerksomhet i politikktutformingen, fremfor helheten. Sosiale medier spiller ofte på innhold som er enkle å dele videre, og som spres videre fordi algoritmene bak nyhetsstrømmen legger opp til enkle budskap og tydelighet som spiller på følelser (Hoem&Iversen 2021:139). Saker om helhet kan være mer komplekse og blir lest, spredt mindre og derfor også delt mindre, slik at det mister fokus, og det blir mindre oppmerksomhet om å utforme politikk på slike saker. Noen

informanter oppfatter en slags fragmentering av den offentlige debatten, hvor kollektive problemstillinger, erstattes av mer individualistiske problemstillinger, som er enklere å få deling og dermed nettverkseffekt via sosiale medier. Altså at saken i politikkkutformingen blir mer fragmentert og annerledes (Blekesaune et al. 2010:111).

-«Det bidrar til at man blir, kanskje mer opptatt av å løse små utfordringer enn det systematiske, fordi man blir tvunget til å svare for seg på enkelthendelser på en annen måte. Dermed får en sånn litt mer, sånn hoppe fra problem til problem, fremfor å jobbe systematisk over tid og endre strukturer» (Informant 13).

-«Tror det har mest påvirkning eller innvirkning på floskler og tulle politikk. Det er liksom symbolpolitikken. Kanskje 1% av det vi egentlig holder på med, er ute i sosiale medier og får ekstremt oppmerksomhet- 1% får 90% oppmerksomhet (Informant 7).

-«sosiale medier gir ikke muligheten til de lange resonnementer» (Informant 12).

8.3 Særinteresser og få antall aktører får større påvirkning

En observasjon er at særinteressegrupper med få antall aktører får større påvirkning på politikkkutformingen, enn de normalt ville hatt uten sosiale medier. De henger sammen med de virale effektene som ligger i verktøyet, og muligheten til å «skalere» informasjonen, slik at få antall aktører når et stort publikum raskt (Aalen&Hoem Iversen 2021.138). Få aktører kan dominere et tema, ved å bruke virkemidler som sterk og ensidig kritikk, som fører til negative reaksjoner, fordi det oppfattes som provokativt eller går på person. Dermed holder rasjonelle stemmer seg unna, og særinteressene får mer innflytelse (Haugseth 2013:127). Flere informanter oppfatter det at det er få antall aktører, som står for mesteparten av trafikken, og får større innflytelse enn at de nødvendigvis snakker for et «flertall». I forskning kalles dette for «hyperaktive brukere». Disse deltar ofte i diskusjonene på en annerledes måte enn det store flertallet av brukere og blir gjerne opinionsledere på de plattformene de deltar på. (Papakyriakopoulos et al. 2019:13) Hyperaktive brukere kjennetegnes oftest av aggressive innlegg, og får ofte mye engasjement og mange kommentarer. Hele nettverksstrukturen blir uforholdsmessig avhengig av disse hyperaktive brukerne. Slike brukere er ofte blir koplet til problematisk informasjon, fordi spredningspotensialet ofte kan tilskrives bare noen få svært tilkoblede, men hyperaktive brukere (Dhawan et al. 2022:2)

-«De der særinteressegruppene synes så mye klarere enn de ville ha gjort, bare med lokalavisa eller de andre mediene» (Informant 2).

-«en sånn facebook sak og alle er imot deg eller alle er for deg. Eller med massiv støtte, også klarer du nok etter hvert å finne ut at, ok, den massive støtten, den er kanskje bare 10 stykker, men de skriver noe vanvittig mye» (Informant 10).

-«Vi har jo sånn 10 stykk, kanskje, som liksom kommenterer på alt og som legger ut innlegg hele tiden»... «Derfor blir jo ikke de dialogene heller konstruktiv» (Informant 15).

8.4 Raskere tempo i politikkutforming

Nesten alle informantene beskriver et raskere tempo i fasen, siden det på et tidligere tidspunkt kommer frem motargumenter på hvordan virkemidler skal utvikles, og argumenter for og mot foreslåtte forslag. Det gis raskere og mer umiddelbart tilbakemeldinger, siden sakene ofte blir belyst i sosiale medier fra flere sider raskere, enn som før bare kanskje belyst av tradisjonell media. Visst ikke kunne det som flere av lokalpolitikere beskriver det, skje politikkutforming i «fred og ro». Rekkevidden for politiske signaler blir da bredere, når det gjelder tempoet.

I sosiale medier differensieres det mellom tre dimensjoner av rekkevidde (engelsk: «reach») – bredde, presisjon og tempo. Bredde er hvor mange mottakere enn potensielt treffer med budskap. Presisjon hvor presist målgruppen nås. Tempo forteller hvor raskt mottakerne treffes med budskapet. Sosiale medier har påvirket alle dimensjonene. Tempoet i rekkevidden er økt betydelig, siden et mylder av noder i nettverket sprer informasjonen raskere (Jungheer et al. 2020:71). Den algoritme-styrte informasjonsstrømmen sprer altså informasjon raskere, og øker tempoet inn mot lokalpolitikere i denne fasen (Aalen&Hoem Iversen 2021:139).

-«det er mer transparent på en måte, det vi gjør det er ute med en gang. Det du beslutter og det du gjør i et møte, det er rett ut og folk flest, hvermannsen vet hva du foretar deg. Da jeg startet, så var det mye mer en sånn der klubb som holdt på med sitt».... «blitt mye tydeligere at vi holder på med noe, og det berører folk og folk kan si hva de mener» (Informant 14).

-«det påvirker jo også politikkutforming gjennom at man på et ganske tidlig tidspunkt får opp mot motargumenter og gode, gode argumenter både for og mot et standpunkt i en sak. Du får umiddelbart tilbakemelding så tidlig, at du kan justere kurs» (Informant 5).

-«Det forventes at vi lander større saker raskere og at vi kommer til en konklusjon og

har fremdrift på saker» (Informant 12).

Noen informanter peker på at økt tempo fører til at saker «rykker frem» i køen:

-«Det er på en måte å rykke frem i køen, som man ellers ikke ville, både for enkeltpersoner, men også for noen saksfelt» (Informant 6).

Konsekvensen kan være at man føler et press til å utforme politikk, før man føler man er klar for det eller har nok relevant informasjon.

-«Man kreves å reagere på ytringer, før man er i stand til å sjekke fakta» (Informant 9)

-«En del debatter går nesten bare i sosiale medier, der man må svare på sekunder til hverandre»... «Det tempoet er økt noe helt enormt, så det kreves mye mer av lokalpolitikkerne å henge med på kjøret, også blir trykket og kjøret i enkelte saker veldig sterkt» (Informant 3).

8.5 Informasjonsmengden inn i politikktutformingen har økt

Det er også en oppfatning at sosiale medier gjør at flere bidrar med informasjon og synspunkter inn til lokalpolitikkerne. Det muliggjør direkte dialog, som gjør at inputen kan bearbeides og gi utfyllende data til prosessen. Uten denne inputen, har ikke lokalpolitikkerne verken tid eller ressurser til å skaffe dette selv, men flere aktører bidrar inn med sin kunnskap, erfaringer og oppfatninger, og informasjonsmengden blir mye større.

Det er utvilsomt blitt en mangfoldiggjøring av informasjonskilder og informasjonsmengde, tilgjengeliggjort gjennom digitaliseringen av offentligheten(Enjolras 2013:38). Sosiale medier gir en sak som er aktuell i lokalpolitikken, ekstremt mye mer spredning i løpet av svært kort tid. Dette skyldes nettverksstrukturene som ligger inne i plattformene. Oppnås deling og kommentarer, øker også «informasjonskaskaden», der aktører begynner å kopiere hverandre. Det vil igjen ytterligere øke informasjonsmengden i en sak (Rogstad 2016:49).

-«Folk deler både sine tanker og sine forslag til løsninger og sine problemer på Facebook. Der er det også mye som oppstår, altså tips til hvordan utforme politikk». (Informant 6).

-«Det er mange som ikke en gang er medlem av partiet, som har fått meg på nye tanker gjennom sosiale medier, som ikke hadde tilgang til meg på samme måte før» (Informant 6).

-«Hadde jeg ikke fått informasjon av andre, hvor i all verden skulle jeg da ha søkt og det jo lengre tid også. Men har det rett foran deg og er tilgjengelig» (Informant 11).

8.6 Mindre kunnskapsbasert og rasjonell politikktforming

Omtrent halvparten av informantene mener at sosiale medier har bidratt til at det blir mindre kunnskapsbasert og mindre rasjonelle argumenter inn i denne prosessen. Det blir mer spissformuleringer og hvor det ikke er rom for lengre resonnementer, som ofte er nødvendig for en mer rasjonell tilnærming. Før plattformene, bidro de redaktørstyre mediene til mer dybdeforståelse, mens nå er tilfellet at det ofte bare skrapes i overflaten på de politiske sakene. Dette fører også til mer polariserte og følelsesbaserte meningsytringer, ikke begrunnet i fakta, og hvor saksutredninger som skal være balansert og kunnskapsbasert, blir dratt i tvil uten samme krav om kunnskapsbasis og rasjonell tilnærming. Noen av informantene mener også at det oftere spres rene konspirasjonsteorier, som kan knyttes til de strukturelle trekkene ved sosiale medier, som noen forskere mener gjør at selve samfunnsdebatten går i en epistemisk krise (Chambers 2021:157). At problematisk informasjon målrettes for å skape politisk påvirkning, ha betydning for politikktforming (Aalen&Hoem Iversen 2022:171). Utviklingen fører til at man fjerner seg fra de rasjonelle idealer (Jungheer et al. 2020:228).

-«Den faglige tilnærmingen mister du i veldig stor grad på en del av de sosiale mediene. Det er utrolig lett å bare skrive at du er dum og så trykker du på enter» (Informant 10).

-«En del av sosiale medier blir en vesentlig del av saksbehandlingen, og faktisk stiller kommunedirektøren sin utredning i tvil med påstander»... «er ikke bra når man begynner å tillegge sosiale medier større vekt enn tross alt rimelig balansert saksutredning (Informant 8).

-«derfor blir jo ikke de dialogene på sosiale medier heller konstruktiv». «Når en slik usannhet sprer seg på sosiale medier, så synes jeg det er skummelt og utfordrende» (Informant 15)

8.7 Mer polarisert og aggressiv samfunnsdebatt

En rekke informanter opplever at tonen er blitt tøffere på sosiale medier, enn på den folkevalgte talerstolen og i de i redaktørstyre mediene i sine kommuner. De er blitt mer personkarakteristikk av meningsmotstandere, som oppleves som stygt og usaklig. Det er en tendens til å tolke meningsmotstandere i verste mening og forvreng budskapet til det ugjenkjennelige. Dette oppfattes som mer aggressiv samfunnsdebatt, som er betydelig mer polarisert, og ikke nødvendigvis reflekterer et tverrsnitt av befolkningen mener. Flere av informantene mener lokalpolitikkerne selv blir mer polarisert, fordi det ikke er mulig med lengre resonnementer, men blir et mer svart/hvitt budskap.

Det er kjent fenomen i sosiale medier med «cyberpolarisering», hvor deltakerne i en samfunnsdebatt, beveger seg mot et mer ekstremt synspunkt, enn det opprinnelig var tilbøyelig til, når de innledet sitt engasjement (Sunstein 2018:69). Et annet velkjent fenomen er «ekkokammer», hvor brukere, tema og synspunkter som man selv er enige med og kan identifisere seg med samles, mens brukere som ikke passer inn i dette bildet, blir utsatt for aggressiv og støyende debatt, som ekskluderer og ikke undertrykker (Aalen 2015:224). Dette underbygges av selve algoritmene, som sorterer ut hvilken type informasjon som skal være synlig for den enkelte brukeren. Denne «filterbobler» - effekten gjør at egne oppfatninger og meninger får en slags bekreftelse, mens andres motstand og saklige korrigeringer, blir filtrert bort (Parisier 2011:155). I Norge har vi sett en økende polarisering i nettdebatter. Særlig gjelder dette innenfor tema som innvandring og integreringspolitikk, som er blitt en markør for denne utviklingen. Men en slik utvikling sees også i lokalpolitiske tema (Moe 2019:155).

-«Min teori er at det skjedde veldig mye under koronaperioden, det ble mer aggressivt. Folk satt hjemme mye, og tonen endret seg etter min oppfatning. Det var mye i sosiale medier før også, men det ble tøffere i den perioden, og det har egentlig vart fortsatt» (Informant 8).

-«I sosiale medier er tonen tøffere enn den er i kommunestyret og media. Debatten blir nok mer på en måte følelsesmessig og emosjonell enn hovedtonen i debattene» (Informant 13).

-«mer spisst enn når lokalpolitikere blir intervjuet eller skriver leserinnlegg» (Informant 12).

-«Det er en tendens at man blir tolket i verste mening og at det man har sagt blir forvrengt til det ugjenkjennelige». «Det går inn med mer aggressiv holdning» (Informant 6).

8.8 Mer transparent og forståelig politikktutforming

Samtidig beskriver nesten halvparten av informantene peker på at sosiale medier har gjort politikktutforming mer åpent og transparent og forståelig for folk flest. Før kom informasjon kun fra lokalpressen og partiets egne kanaler, mens nå har sosiale medier ført politikken nærmere på folk flest og gitt nærmere tilknytning til lokalpolitikere. Det gir bedre kontakt med egen befolkning og innblikk i hva de mener om saker, og trekker folk nærmere politikktutforming, som blir mer åpent tilgjengelig. Det trekkes også frem at lokalpolitikken blir mer forståelig for folk flest. En av informant utrykte dette godt med begrepet om at sosiale medier «visualiserte» politikken og gjorde der mer interessant for både befolkningen

og lokalpolitikere. Dersom en sak er teknisk og vanskelig beskrevet i møtepapirer, vil ofte sosiale medier bidra til å gjøre at det blir enklere forstå og at essensen i en politisk sak blir mer konkret og kanskje eksemplifisert, altså en visualisering.

Avstanden mellom lokalpolitikere og befolkningen blir dermed mindre og sosiale medier er blitt en viktig bro mellom politiske aktører og andre deltakere i samfunnsdebatten, som er godt beskrevet i forskning (Völker 2019:87). Flere innbyggere blir oppmerksomme om saker som skal behandles i kommunestyrene som de er berørte over og det gir befolkningen en bedre innsikt i at de bør engasjere seg i, for å bli hørt i. Det gir befolkningen en større sjanse til at egne innspill blir en del av politikkkutforming (Saglie et al. 2016:73). Informantenes beskriver også en utvidelse av eksisterende mobiliseringskanaler i lokalpolitikken og at grupper som før ikke hadde denne innsikten får ta del og blir hørt (Enjolras et al. 2013:173). Det skapes mer effektive nettverk av brukere som kan delta i en lokalpolitisk diskusjon, som bidrar til å identifisere relevant informasjon (Brandtzæg et al. 2011:42)

-«Sosiale medier har visualisert politikken, og det har gjort det mer interessant både for befolkningen og de av lokalpolitikere som tåler å stå i det» (Informant 4).

-«Det er mer transparent på en måte, det vi gjør er der ute med en gang. Du vet at det du beslutter og det du gjør i et møte, der er rett ut til folk flest. Hvermannsen vet hva du foretar deg, det er blitt tydeligere at det berører folk flest og de kan si hva de mener (Informant 14).

-«Jeg tror det faktisk er viktig for lokaldemokratiet, for det gjør at debatten i hvert fall er veldig åpent der ute, folk vet hva vi foretar oss med sosiale medier» (Informant 3)

9 Hvordan vil funn i tre konkrete caser vise at sosiale medier har innvirkning på politikktutforming?

Ambisjonen i dette kapitlet er å undersøke om vi gjennom debattene på sosiale medier-plattformer, kan finne funn på at det som informantene beskriver generelt, manifesterer seg i praksis, altså i en konkret polarisert politisk sak i den lokaldemokratiske politikktutforming.

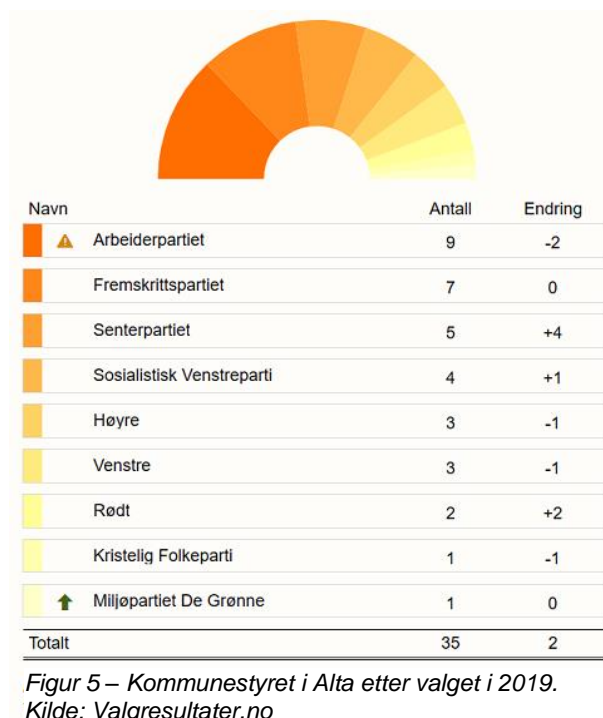
9.1 Alta og fylkestilhørighet

Alta kommunestyre består av 35 medlemmer og posisjonen består av partiene Ap, SV og Sp. Ordfører er fra Ap og varaordfører fra Sp. De har 18 medlemmer bak seg i kommunestyret. Valgdeltakelsen i 2019 var på 56,2%.

Alta kommune er styrt etter formannskapsmodellen, med hovedutvalg. Alta har vært en bastion for venstresiden, med ordførere fra Ap siden 1945 og til 2011. Høyre var i en periode fra 2011 og i 2015 vant Ap tilbake ordførervervet.

9.1.1 Bakgrunn

Kommunestyret i Alta vedtok 04. april 2022 under sak 22/22 – «Reversering av regionreform – Folkeavstemming», at det skulle gjennomføres en folkeavstemming innen 16. mai samme år. I saksfremlegget ble det trukket frem, at Alta var den eneste kommunen i «gamle Finnmark», som hadde vært positive til å utforske mulighetene som lå i en større region og det var beklagelig at dette ikke ble utforsket bedre. En deling av Troms og Finnmark, ville kunne innebære nye grenser fastsatt gjennom inndelingsloven og mulighetene etter reverseringen burde undersøkes. Allerede i november 2021 var det nedsatt en tverrpolitisk arbeidsgruppe utgått fra kommunestyret, for å utarbeide et faktabasert beslutningsgrunnlag, gjennomføre møter med viktige beslutningstakere, forberede sak til kommunestyret og vurdere metoden for folkeavstemming.

Kommunedirektørens innstilling til sak 22/22 antok at Stortinget og Regjering, uavhengig av resultat av en folkeavstemming, ville dele regionen slik at Alta ble en del av Finnmark. Utfra videre ressursbruk og strategiske alternativer, ble det anbefalt å ikke avholde folkeavstemming. Et alternativt forslag fremmet fra Ap, Sp, FrP, H, V og KrF om å gjennomføre likevel fikk 29 stemmer. Partiene SV, Rødt og MDG stemte imot (Alta 2022a,b).

Folkeavstemningen ble avholdt 10. mai 2022, hvor befolkningen tok stilling til følgende:

-«*Stortinget behandler oppdeling av fylker i juni 2022. Dersom Stortinget vedtar deling av Troms og Finnmark, ønsker du da at Alta fortsatt skal være en del av Finnmark eller skal søke om å få tilhøre Troms fylke?*» Alternativene som befolkningen kunne velge fra var:

-«*Jeg ønsker at Alta kommune skal være en del av Finnmark fylke*»

-«*Jeg ønsker at Alta kommune skal være en del av Troms fylke*»

Resultatet ble et knapt flertall på 50,06% for alternativet Finnmark, mens 48.16% stemte for alternativet Troms, med 1.78% blanke stemmer. Valgoppmøtet var 37,85% av de som hadde stemmerett, som også inkluderte 16- og 17-åringene. Basert på folkeavstemningen vedtok enstemmig kommunestyret 13.5.22, at saken om å tilhøre Troms skulle avsluttes (Alta 2022c)

9.1.2 Fylkestilhørighet i sosiale medier

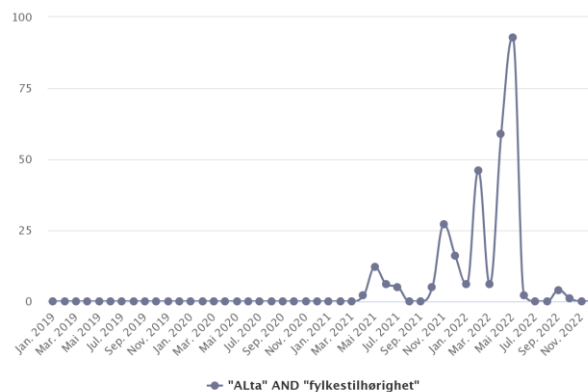
Informantene beskriver en svært følelsesdrevet debatt og særlig var to facebook-sider aktive.

«For Finnmark» for å beholde Alta i Finnmark, mens «For Nord» ble en motkraft, som var

mot å reversere regionreformen. I tillegg var det stor aktivitet på facebook-sidene (som eksempler i kapitlet referer til i parentes), til mediehusene Altaposten, NrK Finnmark og iFinnmark

I analysen av engasjementet, ble det tidsmessig avgrenset til 20.3.– 20.5.22, som inkluderer tidspunktene for kommunestyremøte 4.4.22, folkeavstemningen 10.5.22. og

kommunestyremøte 13.5.22. Avgrensingen fant støtte i trafikkdata via en Retriever-analyse.

Figur 6 – Analyse fra Retriever over alle mediekilder med "Alta + Fylkestilhørighet".

De som argumentere for Finnmark trakk oftest frem hva som ville skje med Finnmark, dersom ikke Alta ble værende, og at det var nærmest en betingelse for å bli et velfungerende. Uten Alta ville de være så få innbyggere og enda svakere næringsgrunnlag, at det ville resultere i mer fraflytting. Det var flere kommentarer som pekte på at Finnmark var helt avhengig av Alta, noe Troms ikke ville være. I Finnmark ville Alta være storebror både befolkningsmessig og næringsmessig, mens i Troms ville man bli en lillebror.

-«Skal fylket deles igjen, må Alta ligge i Finnmark. Det betinger delingen, for Finnmark uten Alta blir ikke et velfungerende fylke» (NRK Finnmark 29.4.22)

(I dette kapitlet vil det i parentes oppgis hvilken [facebook-side](#), private profilers innlegg er hentet fra)

-«Hvis Alta velger å gå til Troms, så kan ikke Finnmark overleve lenge, fordi det blir enda færre innbyggere og svakere næringsgrunnlag, mer fraflytting (NRK Finnmark 29.4.22).

Figur 7 – Skjermdump av Facebook-innlegg på NRK Finnmark 29.4.22. Rangert med mest engasjement på Fanpage Karma.

Det andre argumentet som oftest ble trukket frem var identitet til det å være finnmarking. For det hadde Alta alltid vært, og det skulle man være stolt over. Flere kommentarer sa også at identiteten fikk man nå tilbake. Det ble brukt sterke uttrykk og følelser, som f. eks at de som ikke støttet dette, drev med snobberi, de sviktet folket og drev med splittelse. Identitet ble tatt opp som en merkevare, hvor det å være fra Finnmark ble sett på som en sterk merkevare, som var blitt bygd ned og angrepet, og alternativet var en mye svakere merkevare.

-«Alta er og blir i Finnmark. Vær stolt av det. Alt annet er snobberi» (NRK Finnmark 5.5.22)

-«Merkevaren Finnmark er tidsløs og sterk. Den har vært forsøkt revet ned de siste fire årene, men nå skal vi alle, være med å bygge merkevaren opp igjen» (For Finnmark 4.5.22)

-«Jeg har bodd hele mitt liv i Alta. Men skjæmmes av hele denne diskusjonen. Alta ligger i Finnmark. Jeg er finnmarking» (Altaposten 20.4.22).

Et tredje argument var økonomi, og at Alta kom til å miste tilskudd fra staten på 90 – 100 millioner kroner og en rekke goder ved å tilhøre Finnmark. Det var få motstemmer, men de pekte på at tiltakssonen var jo for Finnmark og Nord-Troms, og Alta ville jo bli en del av Nord-Troms. Det ble også vist til at Alta som største kommune i Finnmark rent befolkningsmessig, fikk en ganske stor andel av fylkeskommunale midler. Men man ville bli en mindre del av Troms, og ville indirekte få mindre av fylkeskommunale ressurser.

- «Galskap å gå til avstemming når statstilskudd på 90 mill. trekkes bort, og uten vite regler for jakt og fiske og tiltakssonen. I Finnmark er vi trygge» («profil Kjell» 3.5.22).

-«Det foreligger en del goder for Alta ved å tilhøre Finnmark. Dersom Alta trekker seg ut av Finnmark, så betyr det lavere inntekter både for kommunen og fylkeskommunen. Skal det aksepteres at fordelene fremdeles består. Da ranes jo Finnmark!» («profil Magne» 8.5.22).

Demokratiske argumenter ble også trukket frem, hvor Finnmark med Alta vi gi mest makt til Finnmark, fordi det gir flere mandater til Stortinget. Det har med hvordan valgloven er bygd opp, med valgkretser utfra areal- og befolkningsfaktor. Det var derfor viktig for altaværingene å bli værende i Finnmark. Et annet demokratiargument var avstand, hvor Alta var midtpunktet i Finnmark, men ville bli en utkant i Troms, og være en lillebror rent politisk og demokratisk

- «for Finnmark. Det gir flest mandater og mest makt til Finnmark» (For Finnmark 10.5.22).

- «utkant i Troms, hvorfor endre noe som har fungert godt i alle år» (NRK Finnmark 9.5.22)

De som argumenterte for Troms, argumenterte hovedsakelig i to kategorier, «Alta holdes tilbake», hvor «Vadsø» kan tas med og «bevar storfylket». Det ble pekt på at Alta er den eneste kommunen i Finnmark hvor det kan spores befolkningsøkning og investeringsvilje, altså en vekstkommune som hele Finnmark nyter god av. Men at resten bare bidrar til å holde Alta tilbake. For Alta hadde fikset fylkeskommunale oppgaver selv, men får smuler fra fylkespolitikere «i Vadsø». I Troms ville man fått mer, konkluderer disse stemmene med.

En vanlig oppfatning er at Alta motarbeides i politikk og organisasjonsarbeid, og skal befolkningen i Alta, med åpne øyne gå tilbake til start, med erfaringene med nabokommuner og fylkeskommunens «herjing» med Alta. Det var også sterke følelser for en klar

«Altaværing»-identitet. I dette bildet blir Alta «undertrykt» av «misunnelige småbygder» rundt i Finnmark og problemet er at politikerne i Finnmark, særlig Vadsø gjør alt for å holde Alta tilbake. Noen mente Alta bør bli fylkeshovedstad i Finnmark, men når ikke det skjer, måtte man se mot Troms. For vedre å bli lillebror, enn som nå en «forhatt storebror». En annen fordel var tro på at da kunne Alta få akutt sykehus, fødeavdeling og opprettholde dagens skoletilbud, som man ikke ville få til i Finnmark.

-«Stemmer for Troms. På tide å bli styrt av noen andre enn misunnelige småbygder rundt i Finnmark. Kan umulig bli verre enn det har vært» (NRK Finnmark 29.4.22).

-«Jeg er ikke så redd for å bli lillebror. Nå er vi en forhatt storebror» (iFinnmark 5.5.22).

-«Alta motarbeides i politikk og i vanlig organisasjonsarbeid» (For Nord 8.5.22).

-«Vi kjenner jo på den bastante negative holdningen flertallet i Finnmark har til akutt sykehus med fødeavdeling og at skoletilbudet vil bli drastisk nedskalert» («profil Arnt» 30.4.22).

En relativt stor gruppe argumenterte for «taktisk» stemmegivning, som kunne bevare «storfylket», og «Troms» ble en slags sekundær standpunkt, når man ikke hadde muligheten for å stemme på primærstandpunktet. Et fremtidig Finnmark ville ha så store økonomiske utfordringer, at Alta ville tape stort på det og sjansen for å bevare storfylket, lå i at altaværingene massivt stemte for å gå til Troms. Det kunne aldri Storting og Regjering gå med på, og i stedet for å sette seg over folkeviljen (i Alta), ville dagens ordning beholdes.

Figur 8 – ordsky fra NVIVO-analyse hentet fra kodingen av 25 sosiale medier innlegg om fylkestilhørighet.

-«Hvis Altaværingene VIL bli hørt, så er det på tide å komme seg til stemmeurna og stemme for Troms, det er eneste mulighet for å ha en sjans til å bevare storfylket» (Altaposten 7.5.22).

-«Tror altaværingene at vi fremover vil møte et politisk Finnmark som har endret seg totalt i forhold til hva vi tidligere har erfart» (For Nord 8.5.22).

9.1.3 Ble politikktutformingen i kommunestyret påvirket?

Informantene fra Alta mente debatten på sosiale medier hadde argumenter som var gjenkjennelig i folkevalgte organer i Alta. En oppfatning var det var mest «lette argumenter», som at Alta ble neglisjert og ikke tatt vare på, som var knyttet til følelser. Det gjaldt også «identitet», hvor det særlig ble gjentatt, at Alta alltid har vært Finnmark, og faren for å miste egen identitet. En annen gjenkjennelig argumentasjon, var at et stort antall av de folkevalgte egentlig ønsket å beholde den sammenslåtte regionen, og å støtte «til Troms», var et alternativ for å markere hva man egentlig ville. Noen av informantene pekte på at dette også var gjenkjennelig, utfra at mange Altaværingar har en sterkere identitet, og ikke først og fremst Finnmarkinger. Dermed ble argumenter som gikk på identitet og at Alta holdes tilbake både brukt i sosiale medier og i den politiske debatten.

Informantene var delt på om de selv eller om de mente andre lot seg påvirke i politikktutformingen. Noen mente debatten var så polarisert fra første fase, at det ikke fikk noen reell påvirkning. Men man lærte en god del om argumentasjonen fra begge sider, slik at flere tema ble aktuelle. Altså endret det ikke standpunkt, men ny informasjon kunne brukes som argumentasjon for det. Altså en slags videre polarisering. Et par av informantene beskrev at med så sterkt fokus på identitet, svar det vanskelig å ikke føle sterk lojalitet mot Finnmark, og at de som stemte for Troms, svek folket i Finnmark. Spesielt når disse primært ønsket en robust større region, og ikke gjøre et valg fylkene..

-«Jeg lot meg ikke påvirke av argumenter på sosiale medier fra den motsatte side i det hele tatt. Men kom noen nye momenter på min side som jeg ikke hadde tenkt over» (Informant 7).

-«Ja, jeg lot jo påvirke på den måten at jeg føler jo veldig samvittighet og lojalitet overfor Finnmark. Så debatten i sosiale medier skapte en litt sånn kjip situasjon» (Informant 14).

«Jeg tror det var viktig, fordi stort sett alle i kommunestyret var på Facebook og debatterte, og vi fikk mer visshet i hva dette dreide seg om, og turte gi sitt syn til kjenne når det ble aktuelt, enn at avstemmingen ble noe annerledes» (Informant 4).

Utfra informantene beskrivelse, ble agendaen for politikktutformingen i større grad satt av sosiale medier, spesielt på dette med identitet og informantenes oppfattelse av denne debatten, altså funn av hypotese #1. Også at informasjonsmengden inn i prosessen ble større, kan bekreftes, siden informantene beskriver flere gjenkjennelige argumenter som ble brukt, altså

hypotese #5. Oppfattelsen av mer følelsesmessige argumenter, og mindre rasjonelle argumenter som var gjenkjennelig og ble brukt, beskriver mindre kunnskapsbasert og rasjonell politikktutforming, altså hypotese #6. Debatten i sosiale medier var også sterkt polarisert, og i noen tilfeller «støyende», siden det også var mye følelser til stede, som indikerer en støtte til hypotese #7. Samtidig mente flere av informantene at selve diskusjonen i de folkevalgte organer, var «sivilisert» og ikke preget av en aggressiv og støyende debatt. At politikktutforming ble mer transparent og forståelig, kan man også hevde, da de politiske alternativene ble mer klargjort og det kom frem mer informasjon som gjorde politikernes posisjoner i denne saken klarere, som støtter hypotese #8.

Det er ikke funn som beskriver hypotese #2, 3 eller 4. Således kan enten hypotesen være svekket, eller dette kan være en type kompleks sak, som ikke fremstår som enkeltsak, som gjør debatten så bred, at særinteresser ikke kan påvises. Tempoet i debatten kan heller ikke påvises være raskere, men det skyldes nok at kommunestyrevedtakene avklarte prosessen ganske klart, og at politikktutforming tok den tid som var formelt fastlagt.

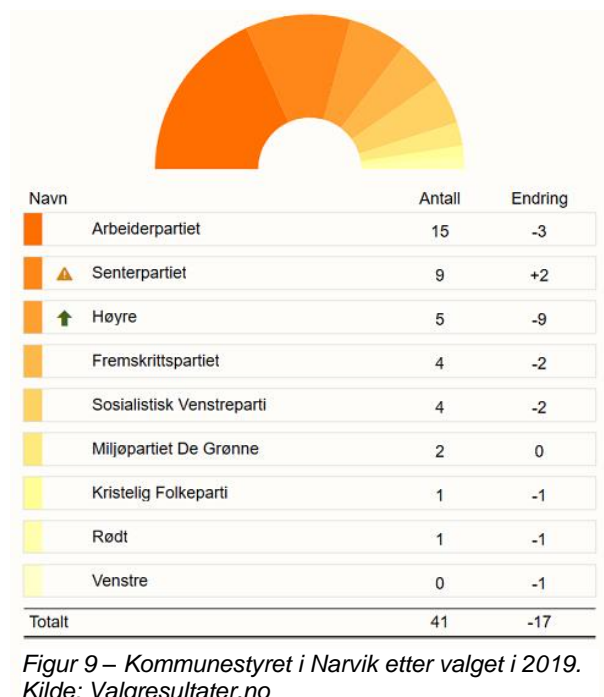
Oppsummert i tabell 10 viser det at vi fant støtte for fem av hypotesene, og ingen indikasjoner som teller mot tre av hypotesene, altså beskrevet som nøytral:

#	Hypotese	Funn i caset
1	Setter agendaen for politikktutforming i større grad.	Støtte
2	Enkeltsaker får større oppmerksomhet enn helheten.	Nøytral
3	Særinteresser og få antall aktører får større påvirkning	Nøytral
4	Raskere tempo i politikktutforming	Nøytral
5	Informasjonsmengden inn i politikktutforming har økt	Støtte
6	Mindre kunnskapsbasert og rasjonell politikktutforming	Støtte
7	Mer polarisert og aggressiv samfunnsdebatt	Støtte
8	Mer transparent og forståelig politikktutforming	Støtte

Tabell 10 – Funn av hypoteser i caset i Alta.

9.2 Narvik og skolestruktur

Narvik kommunestyre består av 41 medlemmer. Ved konstitueringen etter kommunevalget i 2019, ble det inngått en «teknisk samarbeidsavtale» som fordelte posisjonene, mellom partiene Ap, Høyre, SV og Sp, som 35 representanter stemte for. Avtalen førte til at Ap fikk ordfører og Sp varaordfører. I dag er skillelinjene mellom posisjon og opposisjon nokså flytende, beskriver flere av informantene, og viser til at Ap, SV og Høyre samarbeider godt fra sak til sak, mens Sp er blitt et mer klassisk opposisjonsparti. Valgdeltakelsen ved valget i 2019 var på 57,0%

Narvik kommune er styrt etter formannskapsmodellen, med hovedutvalg. Ved valget i 2019, ble Narvik slått sammen med Ballangen kommune og deler av Tysfjord kommune. Historisk har Narvik vært en bastion for Ap, som har hatt ordfører fra 1922 til 2011. Høyre vant ordførervervet i 2011, før Ap vant tilbake vervet i 2015.

9.2.1 Bakgrunn

På bakgrunn av etableringen av ny kommune og registrert nedgang i befolkningsutvikling og elevtall, ble det 18.6.20 kunngjort en omfattende og bred prosess om hvordan skolene i kommunen skulle organiseres. Den 17.8.20 ble høringsdokumentet for skolestrukturutredningen sendt ut. I september ble det avholdt en rekke høringsarrangementer, blant annet et digitalt folkemøte på Facebook. Frist for høringsuttalelser var satt til 17.10.20. Rådmannen kom med sitt forslag til ny skolestruktur 30.10.20, som ble behandlet i hovedutvalget for oppvekst og kultur 10.11.20, formannskapet 12.11.20, og med endelig behandling i kommunestyret 26.11.20 i sak 158/20 – «Skolestruktur 2020» (Narvik 2020a).

Rådmannens innstilling var at ungdomstrinnene ved skolene på Ankenes og Bjerkvik skulle legges ned, og overføres til Narvik ungdomsskole. Alle skolebarn i 1.–7. klasse på Narvikhalvøya skulle samles på en treparallellell skole, uten at lokalisering ble foreslått. Det

skulle startes opp planlegging av en ny 1-10 skole og barnehage i et oppvekstsenter i Kjøpsvik, og 1-7 skole og barnehage i Bjerkvik. Skoledriften ved Skjomen oppvekstsenter skulle bestå så lenge elevtallet var høyere enn 25 elever (Narvik 2020b).

Behandlingen i kommunestyret fulgte en klar konfliktlinje beskrevet som sentralisering kontra desentralisering, samt nybygg kontra oppussing. Ap, SV, H og MDG la frem et fellesforslag, som bygde på rådmannens innstilling, men med noen justeringer. Skjomen oppvekstsenter skulle bestå om ikke lavere elevtall enn 25 over to år, og eventuell nedleggelse skulle vedtas av kommunestyret. Det ble bestilt egne saker om barneskole i Narvik sentrum med alternativer og videre bruk av Ankenes skole 1-7.

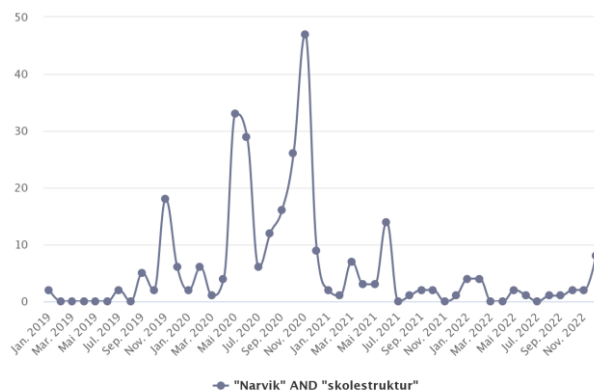
Sp la frem et forslag som ble begrunnet i åtte punkter, herunder nærskoleprinsippet og kommunens økonomi, som vektla en desentralisert skolestruktur og å pusse opp skoler fremfor å bygge nytt. Her skulle bl.a. Ankenes og Bjerkvik bestå som 1-10. skoler og oppvekstsenteret på Skjomen bestå. FrP foreslo å utrede kostnadene med å sette eksisterende skolebygg i stand og utsette behandlingen av nedleggelse av ungdomstrinnene. For Skjomen ble minste elevtall foreslått til 20. KrF kom med et slags «mellomløsning».

I voteringen i kommunestyret stemte Ap, H, MDG og SV for eget forslag som fikk 26 stemmer og ble vedtatt, mens de andre 15 representanter stemte imot. Sps og FrPs forslag fikk 15 stemmer, og ble ikke vedtatt. Kun KrFs stemte for eget forslag. (Narvik 2020c).

9.2.2 Skolestruktursaken i sosiale medier

Vi ser tydelig klare konfliktlinjer i debatten på sosiale medier. At skolenedleggelse skaper mye følelser og engasjement er kjent fra en rekke kommuner, hvor bygger mister tilbud og lokalsamfunnet mener de svekkes. Synet på hva som er en bra skole og at elever får lengre skolevei, spiller også inn. Den nasjonale trenden er at det er blitt flere elever, men færre skoler (Aasland&Søholt 2017). I Narvik ble debatten av meget erfarne politikere beskrevet som noe av det tøffeste man hadde vært igjennom, fordi den berørte så mange og satte mange følelser i sving (Næsje 2020b).

Diskusjonen foregikk særlig på facebook-sidene til Fremover.no og de lokale debattsidene «Debatt Nye Narvik», «Bjerkvikposten» og «Lokalpolitikk-Narvik», i tillegg hos private brukere. Denne analysen ser på innlegg avgrenset tidsmessig fra 15.8.20 til 30.11.20, altså fra starten av høringsprosessen og til etter kommunestyrebehandling. En retriever-analyse støtter avgrensingen.

Figur 10 – Analyse fra Retriever over alle mediekilder med "Narvik + skolestruktur".

Et flertall var uenig med rådmannens innstilling, og følgelig også det kommunestyret vedtok. Argumentet som oftest ble brukt er kategorisert som «lokalsamfunn», hvor nærskoleprinsippet og de negative konsekvensene for barn og unges fritid og frivillighet i bygdene er tatt med. Det tok opp at lokalt skoletilbud er en av de viktigste pilarene i et lokalsamfunn, og ble trukket frem for både Bjerkvik og Ankenes. For Bjerkvik ble det også trukket frem det store potensialet som lå i området, med mange planer og vekstimpulser rundt Ytre Ofotfjorden og Evenes, som inkluderer E10, Forsvaret og diverse nye industrialalternativer. Ungdomsskolen var en viktig motor i denne utviklingen. En annen innfallsvinkel var å se dette i større helhet, for med å sentralisere skolene, ville dette motarbeide det potensialet som var i Bjerkvik, og det ville være dårlig samfunnsøkonomisk.

-«Lokalt skoletilbud opp til 16 år er selve motoren i et lokalsamfunn. Det gjelder både Bjerkvik og Ankenes» (Debatt Nye Narvik 21.11.20).

Nærskoleprinsippet var altså et mye brukt argument, som knyttes til at elevene skal gå på skolen nærmest der de bor og eget lokalsamfunn. Rådmannens forslag ville bety mindre bolyst og mange familier hadde flyttet til disse bygdene på grunn av nærskolen sin ble det hevdet. Å gjennomføre forslaget ville bety forgubbing og potensialet i lokalsamfunnene ville begynne å rakne. Det var lite fokus på kvaliteten på læringen eller om elevene ville få et like bredt tilbud som på en stor skole. Dette ble kun nevnt av et par motstemmer som var for større skoler. Nærskole var først og fremst viktig som en hjørnestein i lokalsamfunnet.

-«*La no ungan vårres få gå på nærskolen sin*» (Fremover 30.10.20).

-«*Barn og unge skal gå på skole nærmest mulig hjemstedet*» (Debatt Nye Narvik 12.11.20).

Også svekkelse av barn og unges fritidstilbud og frivilligheten ble trukket frem. Skolen var navet for dugnadsånd og en gratisinvestering i frivilligheten fra lokalsamfunnets innbyggere. Men forsvant ungdommene med skolen, så ville dette forsvinne, og dermed også grunnlaget for lokalsamfunnets idretts- og kulturtilbud, annet organisasjonsliv og sosiale arenaer.

-«*...selve grunnlaget for lokal lavterskel idrett, fritidstilbud, organisasjonsliv, nettverksbygging, vennskap, sosiale arenaer og tilhørighet...*» (Debatt Nye Narvik 25.11.20).

Figur 11 – Skjermdump av Facebook-innlegg på Fremover.no. Mest engasjement 15.8 – 30.11.20.

Et også mye brukt argument, gikk på hensynet til skolemiljø og frafall, og om det ville bli nok ressurser for spesialundervisning. Jo større skoler, jo større ville utfordringene være for skolemiljøet. Det var bedre med 1-10 skoler i hele kommunen, enn at ungene måtte flytte fra kjent skolemiljø etter 7. klasse. Påstanden var at forebygging var lettere på små skoler og vanskeligere på store skoler, hvor man ikke blir sett, hørt og får lære så godt. Det ble trukket inn eksempler fra andre kommuner og fra uttalelser fra

politiansatte, om økt bruk av narkotika på store skoler. Disse argumentene ble fremsatt, uten at det i særlig grad ble dokumentert. Et argument som gikk igjen, var at når det ble en større, sentral skole og, hva ville skje om det ble avdekket mobbing, for da ville man ikke ha alternative skoler å flytte mobber eller mobbeoffer til om nødvendig.

-«*...ungdommene som sliter på skolen, vil slite mer på en større skole, det blir større forhold, mindre oppfølging og en stor skole kan skape flere tapere*» (Debatt Nye Narvik 12.11.20).

-«*våre barn må få gå på en 1-10 skole her, på en mindre skole, med større gjennomsiktighet og den tryggheten det gir for et bedre skolemiljø*» (Bjerkvikposten 9.11.20).

Skolemiljøet var også viktig for de som dro inn frafallsproblematikk og behovet for spesialundervisning. Elever som allerede slet på dagens skoler, ville falle helt igjennom og få det mye verre, når de ble revet opp fra kjente rammer og måtte forholde seg til nytt og «råere» skolemiljø. Elever med behov for spesialundervisning ville få et dårligere tilbud, fordi større skoler hadde mindre ressurser, og det var ikke nok klasserom for dette tilbudet. Fordi siden det var fulle skolebygg, siden det var planlagt for en mindre elevmasse enn det reelle behovet. Her var det ulike tall som ble brukt i debatten, slik at argumentet fremsto ikke som konsistent.

-«Det ryktes om et hardt miljø på nye Narvik ungdomsskole, og med sammenslåing, hvordan da klare å ivareta hver elev med utfordringer» (Narvik kommune facebook 21.9.21).

En rekke kommentarer må betegnes som drevet av følelser, som gikk på at politikerne og rådmannen, nå gjorde et overgrep mot skolebarna, men også mot foreldrene og det enkelte lokalsamfunn. Fordi man ikke skjønnte konsekvensene for barna og totalt overså hva som var barnas beste. De unge ble ofret for å få budsjettet i balanse. Foreldrene ble påført økonomiske belastning og merarbeid for å hente i sentrum, hvor ungene før kunne gå til legetimer, tannlege etc. At barn og foreldre i distriktene ble overkjørt på denne måten, ble også betegnet som en krenkelse mot selve lokalsamfunnet, som fikk skolestrukturen tredd ned over hodene sine, og med politikere som nektet å høre på. Advarsler ble gitt, men svaret var bare økonomi. Dette var også et overgrep, fordi påståtte brudd på barnekonvensjoner og opplæringslov ble oversett. Det var også påstander om en dårlig prosess, ved at man hadde bygd ny skole i sentrum som var for stor først, og deretter nå tok skolestrukturen. Grunnlaget for strukturen var lagt, og det var et bevisst «overgrep».

-«Det her er rett og slett overgrep mot ungan vårres!» ... «også en krenkelse av oss foreldre» (Debatt Nye Narvik 12.11.20).

«Politikerne bryr seg ikke om barna, som blir brukt som tall for å få budsjettet til å gå opp» (Bjervikposten 9.11.20).

-« Æ e sjokkert og rystet og sint rett og slett. Dem [politikerne] tenke ikke mye på ongan i det hele tatt» (Fremover 30.10.20).

-«Her stiller kommunen opp for Narviks befolkning med en fantastisk flott skole i en tid da kommune-kassa er tom. Så konstruerer man et kjempeproblem med at våre friske ungdommer ikke tåler en busstur...» (Debatt Nye Narvik 26.11.20)

-«en tung og normal bymessig ungdomsskole er noe byen har manglet og som er helt nødvendig for å skape et konkurransedyktig bomiljø» (Debatt Nye Narvik 30.11.20).

9.2.3 Ble politikktutformingene i kommunestyret påvirket?

Flere av informantene mente argumentene fra sosiale medier var gjenkjennelige i politikktutformingene, og faktisk ble gjentatt i selve debatten i kommunestyret. Det var enkeltrepresentanter som hadde vist til facebook i sine debattinnlegg. Flere av informantene mente også at polarisert og tøft debattklima på sosiale medier, hadde ført til at debattene underveis i prosessen med å utforme politikken hadde blitt tøffere.

-«vet ikke hvor mange ganger i denne saken det til og med ble sagt fra talerstolen liksom, at man lest på Facebook, eller står på Facebook eller man så på Facebook.» (Informant 15).

Argumenter som var gjenkjennelige var hensynet til kommuneøkonomien og etterslepet på skolebygg, som ble brukt av flertallspartiens representanter. Mens mindretallet brukte argumenter om lokalsamfunn, med to ulike innfallsvinkler. Bjerkvik sine utviklingsmuligheter og for Ankenes at det ville gå utover idrettslag og organisasjonsliv. I tillegg var ifølge informantene også nærskoleprinsippet og et godt skolemiljø vektlagt i kommunestyret. Et argument som ikke ble brukt, var at politikere gjør nå et overgrep».

Om sosiale medier fikk innvirkning, er informantene samstemte om at de store linjene i utviklet resultat ikke ble særlig endret. Det oppfattes slik at flertallspartiene ikke lot seg påvirke i særlig grad, men at opposisjonen, i større grad brukte argumenter fra majoritetsstandpunktene på sosiale medier, og tilpasset politikktutformingene til dette. Det vil kanskje oppfattes forskjellig avhengig av hvilket flertall man tilhørte. Polariseringen på sosiale medier kan ha innvirket på at saken ble behandlet mye grundigere, med flere møter hvor politikerne møtte interessenter, fordi man så hvor vanskelig saken var for folk. Et innspill noen av informantene mener fikk betydning, var at skolen på Skjomen med 25 elever hadde en skummel rasfarlig vei, som gjorde at politikktutformingene ble spesielt grundig, og resultatet var at den skulle bestå, til tross for økonomiske argumenter mot.

-«Det var enkelte som opptrådte forholdsvis seriøst og kom med innspill på sosiale medier som vi faktisk gjorde vurderinger og betraktninger rundt (Informant 8).

- «Mye følelser og kanskje litt mindre fakta til tider, men alt som omhandler barn og unge, det går jo rett i hjertet på en, så vanskelig å ikke la seg påvirke (Informant 11).

Alle informantene bekrefter at hypotese #7 var gjeldende i debatten, som var polarisert og aggressiv. Samtidig ble politikkkutformingene grundigere, med flere møter, som bidro til mer transparens og sannsynligvis enklere å følge konfliktlinjer og mer forståelig politikkkutforming, som bekrefter hypotese #8. At det fikk stor betydning for agendaen inn i politikkkutformingene er det klare indikasjoner på, da andre argumenter enn de i rådmannens høringsnotat ble tatt inn i kommunestyrets arbeid, som bekrefter hypotese #1.

Det beskrives at informasjonen som kom inn i prosessen var bredere og hadde flere elementer, enn rådmannens innstilling. F. eks er informasjon om frivilligheten og hensynet til idretten på Ankenes, den rasutsatte veien til Skjomen, og utviklingspotensialet på Bjerkvik, er det sosiale medier som sterkest bringer inn i debatten, og dermed kan det sies å støtte hypotese #5. Men på samme måte, var mye basert på følelser og ikke dokumenterte rasjonelt utover egen påstand, noe som gjør at dette samtidig også kan tyde på at det blir mindre kunnskapsbasert og urasjonelle argumenter, altså også tegn på hypotese #6.

Flere av informantene mente at det var relativt få aktører som produserte det meste av særlig motargumentene, og at disse også drev frem et aggressivt ordskifte. Dette kan indikere tendenser til at vi kan finne støtte til hypotese #3. Også denne saken var stor og kompleks, så det er ikke særlig støtte for hypotese #2, men heller ingen svekkelse. Det samme gjelder hypotese #4, siden prosessen fulgte en klar tidslinje som var definert.

Oppsummert i tabell 11 viser det at vi fant støtte for seks av hypotesene, og ingen indikasjoner som teller mot to av hypotesene, beskrevet som nøytral:

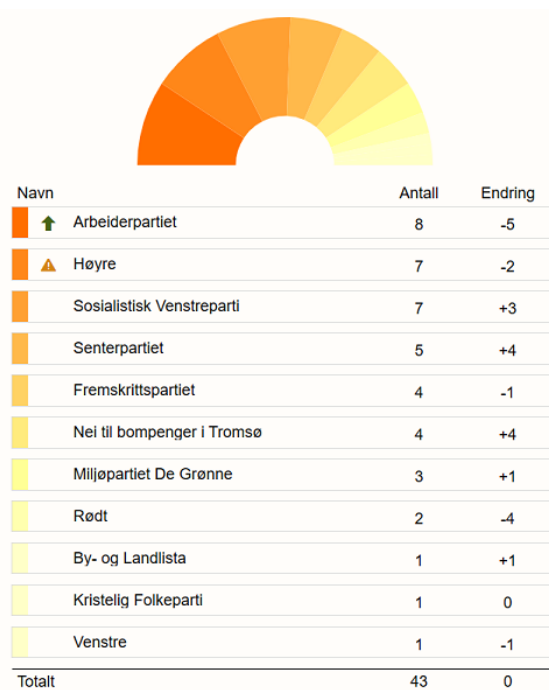
#	Hypotese	Funn i caset
1	Setter agendaen for politikktutforming i større grad.	Støtte
2	Enkeltsaker får større oppmerksomhet enn helheten.	Nøytral
3	Særinteresser og få antall aktører får større påvirkning	Støtte
4	Raskere tempo i politikktutforming	Nøytral
5	Informasjonsmengden inn i politikktutforming har økt	Støtte
6	Mindre kunnskapsbasert og rasjonell politikktutforming	Støtte
7	Mer polarisert og aggressiv samfunnsdebatt	Støtte
8	Mer transparent og forståelig politikktutforming	Støtte

Tabell 11 – Funn av hypoteser i caset i Narvik.

9.3 Tromsø og bompenger

Tromsø kommunestyre består av 43 medlemmer, og har et politisk flertall som består av Ap, SV, Sp og MDG, med 23 representanter, som har inngått den såkalte «Tromsøerklæringen» som gir Ap ordfører, og Sp varaordfører. Det er hele 11 grupper i kommunestyret, og nytt i 2019 var fremveksten av «Nei til bompenger i Tromsø». Valgdeltakelsen var 63,6%.

Tromsø kommune er styrt etter formannskapsmodell, med sterk utvalgsstyring. Tromsø har tradisjon for klar posisjon og opposisjon, og de siste 50 årene har det vært vekslende flertall hvor Ap og Høyre har skiftet på det politiske lederskapet. Fra 1945 - 1983 var de fleste ordførere fra Arbeiderpartiet. Fra 1983 – 1999 hadde Høyre ordfører, mens Ap overtok fra 1999 – 2011. I 2011 fikk den borgerlige siden klart flertall, og innførte en parlamentarisk styringsform, hvor Høyre fikk byrådsleder og ordfører. I 2015 vant venstresiden tilbake makten, og vedtok som første kommune noen gang i Norge, å gå tilbake fra parlamentarisme til formannskapsmodell. Ap fikk ordføreren, som de har hatt siden.

Figur 13 – Kommunestyret i Tromsø etter valget i 2019. Kilde: Valgresultater.no

9.3.1 Bakgrunn

Den 5. januar 2023 våknet Tromsø opp til at bomstasjonene var satt i drift. Bompenger er innbyggernes bidrag til finansiering av en bypakke - «Tenk Tromsø», som utgjør 58% av den totale rammen på 6,5 milliarder kroner (Tenk Tromsø 2023). Bruken av brukerfinansiering har vært diskutert i mange tiår. I 2007 var begge de styrende partiene Ap og SV mot bompenger, og sittende ordfører mente at *«bompenger ikke er tingen for Tromsø, fordi sentrum ligger på en øy»* (Nordlys 27.6.07).

Høsten 2013 vedtok kommunestyret i Tromsø å igangsette prosjektet «Transportnett Tromsø», som etter hvert fikk et mål om å inngå byvekstavtale med nullvekst i biltrafikk innen 2030. I juni 2016 ble hovedrapporten vedtatt, med prinsippvedtak om delfinansiering gjennom bompenger. I februar 2017 ble det fattet vedtak i sak 23/17 «Tenk Tromsø – fastsetting av bompengekonsept», basert på et bredt «bompengeforlik» fra partiene A, H, SV, Rødt, MDG, V, KrF og Sp - «Avtale om samarbeid rundt Tenk Tromsø», som fikk 37 mot 5 stemmer fra FrP (Tromsø 2017a).

I kommunestyret 22.11.17 i sak 268/17 ble «Tenk Tromsø – byvekstavtale» vedtatt, hvor det ble fastsatt en finansieringsplan, inkludert bompengefinansiering. Vedtaket var basert på et fellesforslag fra AP, Rødt, SV, V, MDG og Sp, som fikk 28 stemmer. Til tross for samarbeidsavtalen, fremmet Høyre og KrF egne forslag, som inkluderte bompenger, som kun fikk egne stemmer. FrP foreslo at det ikke skulle innføres bompenger, som bare fikk 5 stemmer. (Tromsø 2017b,c).

Som følge av at regjeringen Solberg la nye føringer i det såkalte «bompengeforliket» om byvekstavtaler, behandlet kommunestyret betydningen av forliket 17. juni 2020 i sak 78/20. Med 30 mot 13 stemmer sluttet man seg til den nye forståelsen av nullvekstmålet og aksepterte kommunal egenandel på 20%. Det nye partiet «Nei til Bompenger» (NTB), foreslo ikke å inngå en byvekstavtale, hvor bompenger var finansieringsgrunnlag. Dette fikk 9 stemmer fra NTB, FrP og «By- og land»- listen. (Tromsø 2020a,b) (Samferdsel 2021).

I kommunestyret 28.10.20 ble sak 148/20, «Stortingsproposisjon Bypakke Tromsø», behandlet som følge av de nye føringene og behov for oppdaterte vedtak både i kommunestyret og fylkestinget, som basis for regjeringens proposisjon til Stortinget.

Kommunestyret vedtok med 30 mot 13 stemmer et forslag fra Ap, SV og Sp, som også MDG, Rødt, KrF og deler av Høyre stemte for, mens NTB, FrP, By- og land og deler av Høyre stemte imot (Tromsø 2020c,d). Dermed kunne Samferdselsdepartementet 12.3.21, fremme Stortingsproposisjon 99S (2020-2021), som anbefalte utbygging og finansiering av «Bypakke Tenk Tromsø» (Samferdsel 2021). Stortinget fulgte anbefalingen gjennom vedtak 10.5.21, hvor 72 representanter stemte for og 16 stemte mot (Stortinget 2021).

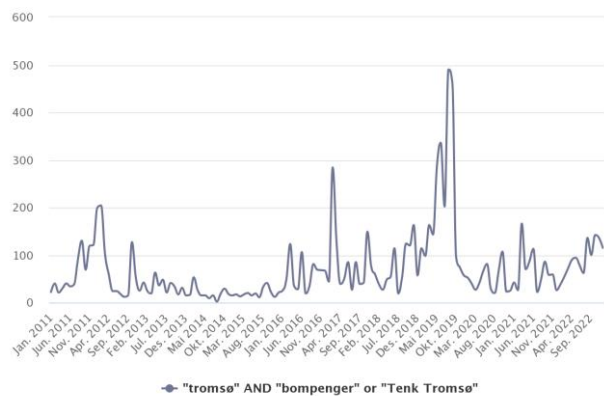
9.3.2 Bompenger i sosiale medier

Diskusjonen rundt bompenger har pågått i flere tiår, og i en Retriever-analyse er bompenger et tema med topper i 2011, 2017 og 2019 og så mer aktuell i «rykk og napp» fra 2020 og til i dag. I 2011 var det aktualisert i valgkampen. I 2017 var det knyttet til bompengeforliket og i 2019 ble kommunevalget preget av at bompenger, som bl.a. førte «Nei til bompenger i Tromsø» - listen inn i kommunestyret på en bølge (Hauger 2019).

Toppunktene på aktualitet har ikke vært vektlagt på avgrensingen. Det måtte være tidspunkt etter 2019, og knyttet til en prosess med politikktutforming, gjerne rundt kommunestyrevedtak. Derfor ble valget

perioden 1.5.20 – 30.11.20, som inkluderer kommunestyremøtene 17.6.20, hvor regjeringens bompengeforlik ble stadfestet, og 28.10.20 som ga grunnlaget for Stortingsproposisjonen. Det er også kommunestyremøter hvor det var en tydelig konfliktlinje, og spørsmålet reelt sett var oppe til votering. Med rundt 100 mediatreff på analysen rundt begge møtene, betyr det relativt mye aktivitet, som uansett gjør utdraget relevant.

Særlig relevant er facebook-sidene fra mediehusene «Nordlys» med «Nordnorsk debatt», «iTromsø» og «NrK Troms». I tillegg debattsider som gruppene «Tromsøsia», «Tromsø debatt» og «Nei til bompenger i Tromsø/Troms». I analysen ble det sett på argumenter med substans, som gjorde at en større del ble sortert ut, fordi det var kommentarer av typen «nei», eller rene personkarakteristikker av de folkevalgte av typen «de er idioter». Slike utsagn er ikke kodet som argument, fordi de mangler substans. Det kan illustreres med at i innlegget

Figur 14 - Analyse fra Retriever over alle mediekilder med "Tromsø" + "bompenger" eller "Tenk Tromsø".

registrert med mest engasjement, så er av 2800 kommentarer, over 90% av typen kun «Nei». Likevel hadde innlegget over 200 kommentarer med substansielle argumenter.

I analysen er av 664 koder, kun 47 kodet som positive til bompenger eller har forståelse for at noe må gjøres. Dette vil si at over 93% av alle kodene er de som er, (a) negative til bompenger direkte og mot hele finansieringsløsningen, eller (b) har sterke argumenter mot slik ordningen fremstår, eller ønsker andre løsninger enn det som er vedtatt.

Det mest brukte argumentet var de som er helt imot bompenger, fordi det skaper sosiale eller økonomiske skiller. Bompengene vil ramme veldig skjevt, og er en utgift som kommer på toppen av allerede presset økonomi for mange. De som er bemidlet og har høye inntekter vil ikke merke noe, mens for de som er i lavinnteksgruppen, vil dette virkelig svi og skape større forskjeller. Dette betyr økte klasseskiller, og bompenger er en flat skatt som fremmer fattigdom og ekskludering. Med bompenger på toppen, så må noe velges bort, og da vil det gå ut over transporten til fritid. og idrettsaktivitet, som vil følge sosiale skiller, fordi man er nødt til å kutte, for å prioritere kjøring til jobb og handling og mer basale behov.

-«Bompenger er en flat skatt som fremmer fattigdom og klasseskille» (iTromsø 22.10.20)

-«Tromsø blir en by for de bemidlede og velstående og med store sosiale skiller»

(Nei til bompenger i Tromsø 20.10.22).

Figur 15 – Skjermdump Facebook-innlegg til «Nei til bompenger i Tromsø». Rangert med mest engasjement 1.5.20 – 30.11.20 på Fanpage Karma- analyse.

Mange brukere viser til småbarnsfamiliene, selv om de som oftest ikke er i den gruppen selv. Dette er verst for småbarnsfamiliene», og ofte skrives det «stakkars denne gruppen», som ikke vil klare å ha

dette på toppen av alt annet. Småbarnsfamilier som allerede er «på rødstreken», vil nå holde unger hjemme fra trening og fritidsaktiviteter. Flere av disse kommentarene skriver gjerne, at de selv vil klare dette greit, men synd på småbarnsfamiliene som får 20.000 – 30.000 ekstra utgifter i året, som ikke har mulighet til å bruke kollektiv eller sykkel/gange på grunn av logistikk, og derfor måtte flytte fra Tromsø.

-«Helt imot, for stakkars de barnefamilier som får betale for alle transportene til barnehage og alle fritidsaktivitetene (Nei til Bompenger i Tromsø 20.10.20).

-«Barnefamilier som allerede er på rødstreken må holde ungan hjemme fra trening og kultur, for dette er høl i hue» (Nordlys 21.10.20).

En stor gruppe argumenter gikk på «antibil-by», hvor man nå melker bilistene, som tross alt betaler mye i avgifter fra før. Folk som er avhengig av bil, blir straffet. Mange er usikker på at man får hva man betaler for, altså de større vei-prosjektene.. Det virker urimelig at de også skal være med å betale for kollektivtrafikk og sykkel-/gang- prosjekter. I denne kategorien, er også samlet de som mener man allerede har betalt for disse veiene, gjennom veiavgifter og bompenger på bruene. Disse spør om det kan være lovlig å ta betalt for å kjøre over disse, når de faktisk er nedbetalte. Bompenger kveler byen, fordi bolysten stuper og det ikke er noen fremtid i byen, hvor også næringslivet vil slite.

- «Det skal jo ikke være sånn at dem som kjøre bil skal være nødt til å stå for mesteparten av regningen når det skal bygges gang, sykkelvei eller kollektivfelt (Nordlys 30.10.20.

-«Tromsø med bompenger er den mest antibil-kommunen» (Nei til bompenger 20.10.20).

-«Jeg ser bare fortau, sykkelstier og buss. Og bilistene skal betale» (iTromsø 22.10.20).

De mot bompenger som peker på andre løsninger, deler seg i tre kategorier. Den største mener at det burde være en annen brukerfinansiering, og hovedsakelig bensinavgift som allerede var innført, selv om det betyr 4-5 kroner mer for literen. Noen mener det heller kunne vært innkrevd en særskatt for Tromsø. Den tredje kategorien peker på veiprisning hvor alle deltar og vil derfor vente til det er teknologiske løsninger. Men alle mente altså at bompenger var feil metode.

-«Et mye bedre og enklere alternativ er å videreføre dagens drivstoffavgift med ei solid økning på 4-5 kroner literen» (Nordlys 30.6.20).

En stor gruppe var mot fordi foreslåtte prosjekter i pakken var feil, og særlig var det kritikk mot en ekstra bru over til Kvaløya. Å betale bompenger for en bro er helt bortkastet, for å ha to bruer ved siden av hverandre virker ikke særlig fornuftig. Noen trekker inn at det rent trafikk- og beredskapsmessig, er mye bedre med en tunell til Håkøya, siden man allerede har

fulgt av rasjonelle forslag til endringer, men det pekes på at bommene ikke står i denne sonen, og noen mener til og med at ingen som bor der vil komme til å betale noe.

-« *Sånn går det når mentalt degenerte galninger får styre*» (Net til bompenger 20.10.20).

-«*OG IKKE EN FORBANNER BOM PÅ SØR-TROMSØYA I SONE1*» (Nordlys 21.10.20)

Så er det en kategori som mener at Tenk Tromsø har en urealistisk økonomi, fordi blir for lite inntekter inn fra bompengene, siden folk kommer til å slutte å kjøre bil, gå over til el- biler eller flytte fra byen. Derfor kommer bompengene til å være en del av Troms-samfunnet mye lengre enn de 15 årene de er planlagt, fordi man må kreve inn alt som prosjektene koster.

-«*Helt urealistisk å samle inn 4,7 milliarder kr. på dette, som ikke blir å strekke til og derfor blir det å bygges mindre vei, og ikke i buss og sykkelstier*» (Nei til bompenger 16.10.20).

Som sagt er det bare rundt 7% av kommentarene som viser forståelse for bompenger. Vi ser nok også her såkalte taushetsspiraler og «fredsbevarende selvrepresentasjon», som vi så i Narvik-caset. Disse motstemmene peker enten på at noe faktisk må gjøres med infrastrukturen, som trenger store investeringer. Mens det pekes også på at bompenger er et vanlig system i Norge, og at byer som Harstad og Bodø benytter seg av dette.

-«*hvordan skal Tromsø få bedre infrastruktur? Harstad, men spesielt Bodø har oppnådd store ting. Er det greit at «landshovedstaden» plasserer seg i bakevja?*» (Nordlys 20.10.20).

9.3.3 Ble politikktutformingen i kommunestyret påvirket?

Debattene i sosiale medier var gjenkjennelig i politikktutformingen fastslo samtlige informanter, men noen mente de fulgte samme hovedlinjer og noen at det hovedsakelig var motargumentene som ble brukt. Den politiske saken er omfattende, kompleks og av ganske teknisk karakter, hvor det er mange variabler som blir behandlet i kommunestyret, f. eks takster, rabattordninger og trafikk tall. Dette druknet ofte helt på sosiale medier, hvor det var mer fokus på en enkeltsak, altså bompenger, uten at man kom med alternativer og andre løsninger. Dette understøttes av analysen som viser at 93% mot-argumenter mot bompenger.

Informantene beskrev også at debatten hadde en tøff tone, med følelsesmessige og emosjonelle trekk. En del smittet over til lokalpolitikken, som en av informantene beskrev

som «*litt friskere enn vanlig*». Det var også en oppfatning om at kunnskapsnivået i saken var betydelig lavere, enn hva som er vanlig i andre saker, for en enkelt variabel om bompenger fikk så mye oppmerksomhet, og ikke helheten. Noen av informantene mente også at det var mye feil informasjon som ble gjentatt, fordi det var få som var på plattformene som korrigerter eller kom med motstemmer i saken.

Ingen av informantene mente de eller noen andre kommunestyregrupper hadde latt seg påvirke til å endre hovedstandpunkt. Men nesten alle beskrev at det hadde påvirket politikktutformingens deres, fordi det hadde gitt større forståelse for hva slags konsekvenser innføringen av bompenger kunne få for den enkelte, og at man måtte tenke grundigere igjennom mer tekniske avgjørelser om bompengetak, takser og ordninger med rabatter som kunne komme barnefamilieene i møte. Blant annet ble en kompensasjonsordning for lavinntektsfamilier etter hvert foreslått, som flere av informantene mener kan skyldes det som kom frem på sosiale medier. Det trekkes også frem at den sterke diskusjonen om «sone 1», kan ha ført til at man fikk administrasjonen til å gå igjennom dette på nytt, med forsøk på å dele opp sone 1 ytterligere. Altså ble politikktutforming på enkelte temaer påvirket,.

-«jeg har fått en større forståelse av hva slags konsekvenser innføring av bompenger kan få for enkelte, og at vi måtte tenke grundigere gjennom de ulike ordningene» (Informant 13).

- «Kostnadsbildet for folk flest er bare blitt sterkere og sterkere de siste årene og det tror jeg alle politikere har tatt med seg i måten vi tenke politikk på» (Informant 6).

- «Synd at det bare et enkelt valg om bompenger som blir diskutert, når folk burde diskutert alternativer, og hva vi trenger av trafikkkløsnings for fremtiden» (Informant 9).

At en enkelt sak får så stor oppmerksomhet, trekker i retning av å bekrefte hypotese #2, om at enkeltsaker får større oppmerksomhet, enn noen av informantene mente det fortjente. Dette kan være avhengig av informantens standpunkt. Men når man ser på kompleksiteten i selve sak, og at et enkelt forhold fikk mye oppmerksomhet, så bør det også være grunnlag for å finne støtte i hypotesen. Slik informantene beskriver diskusjonen har den vært svært drevet av følelser og få rasjonelle argumenter bak utsagnene på plattformene, som gir støtte for hypotese #6. Selv om mengden av ytringer er svært stor, bidrar det ikke til vesentlig mye mer informasjon inn i politikktutformingens. Det ble mer kjennskap til folks situasjon og at det er

sterke følelser om f. eks sone 1. Men det skapte ikke mer rasjonelle argument inn, noe som derfor ikke gir støtte til hypotese #5, men heller ikke støtte for å motbevise dette.

Informantene beskriver at saken ble mindre forståelig, siden kompleksiteten blir mer uklar og saken mer uforståelig, så kan det hevdes at hypotese #8 faktisk svekkes. At debatten også i denne saken er mer polarisert og mer aggressivt beskrives helt klart, altså støtte for hypotese #7. Noen av informantene viste til utformet politikk på grunn av utsagn, noe som beskriver at diskusjonen satte agenda og støtte for hypotese #1. Den kvalitative analysen viste at det var mange aktører som var aktive på plattformene, og det ble heller ikke trukket få deltakere av informantene. Det kan være fordi debattklimaet i Tromsø er annerledes, eller det er en større befolkning. Uansett svekker dette hypotese #3, fordi mange deltok. For hypotese #4 er det vanskelig å finne argumenter som verken støtter eller svekker, som kan skyldes at diskusjonen har gått over så mange år, at det er vanskelig å kunne vise til økt tempo i selve politikktutformingen.

Oppsummert i tabell 12, finner vi således støtte for fire av hypotesene, og ingen indikasjoner som teller mot to av hypotesene, altså beskrevet som nøytral, mens caset bidrar til å svekke to av hypotesene:

#	Hypotese	Funn i caset
1	Setter agendaen for politikktutforming i større grad.	Støtte
2	Enkeltsaker får større oppmerksomhet enn helheten.	Støtte
3	Særinteresser og få antall aktører får større påvirkning	Svekker
4	Raskere tempo i politikktutformingen	Nøytral
5	Informasjonsmengden inn i politikktutformingen har økt	Nøytral
6	Mindre kunnskapsbasert og rasjonell politikktutforming	Støtte
7	Mer polarisert og aggressiv samfunnsdebatt	Støtte
8	Mer transparent og forståelig politikktutforming	Svekker

Tabell 12 – Funn av hypoteser i caset i Tromsø.

10 Hva er utfordringer og fordeler knyttet til sosiale mediers rolle i lokal politikkutforming?

I dette kapitlet trekkes generaliseringer som svar på forskningsspørsmål 4, om utfordringer og fordeler knyttet til sosiale mediers rolle i lokal politikkutforming. De utledes basert på subkategorier med flest, som gjør generalisering relevant (Tjora 2021:260)

10.1 Utfordringer

Utfordringene beskriver informantene ligger i debattklima, ekkokamre og polarisering og manglende rasjonalitet og «problematisk informasjon»

10.1.1 Debattklima

Nesten alle informantene mener at graden av personangrep, hets og trusler i debattene på sosiale medier har økt, og at er en stor utfordring for den lokale politikkutforming.

Det oppleves som at såkalte «netttroll» har økt markant de siste årene, og at det er lett å sitte bak tastaturet og skrive innlegg som man aldri ville ha sagt til en person ansikt til ansikt. Det beskrives at politikere og meningsmotstandere i økende grad blir utsatt for personkarakteristikk, og det er blitt mye vanligere å bli møtt med at man er en idiot eller rett og slett dum. Flere av informantene er bekymret for at debattklimaet skremmer vekk politikere, og særlig yngre eller ferske politikere. Det er en økende tendens å bli tolket i verste meningen, og at det man har sagt på folkevalgte talerstoler, på sosiale medier blir forvrengt til det ugjenkjennelige og satt inn i en kontekst som gjør at man kvier seg for å delta. Derfor er det en stor bekymring, for at stadig flere politikere holder seg unna sosiale medier av frykt for å bli utsatt for personangrep og hets og at lokalpolitikernes ytringsrom reduseres.

Disse beskrivelsene sammenfaller med funn i en rekke undersøkelser. I undersøkelsen «Hatefulle ytringer i offentlig debatt på nett» utført på oppdrag for Likestillings- og diskrimineringsombudet (2017) oppga hele 53% at de ikke deltok i diskusjoner på sosiale medier, fordi debattklimaet var negativt eller aggressiv. Tidligere statsminister Kjell Magne Bondevik mener vi har fått en aggressivitet, trakassering og hatretorikk, han ikke trodde var mulig i vårt siviliserte samfunn og mener det er et klart faresignal for demokratiet (Bondevik 2019). Slik nettmobbing har på samme måte som klassisk mobbing i det virkelige livet

aggressiv hensikt, da mobberer vil forårsake ubehag og skade på den som utsettes for mobberer. Den blir ofte repeterende, så lenge tilstanden av maktbalanse opprettholdes, og uttrykkes både gjennom teknologi og følelser (Whittaker&Kowalski 2015:12). Vi ser også at nett-mobberne finner personlig underholdning og tilfredsstillelse i å få andre brukere provosert og hisset opp (Aalen 2015:217).

-«Det er problemet med sosiale medier, det er mye «kalling» og mye, mye stygt. Det er så lett å sitte bak tastaturet og dundre løs som du aldri ville sagt ansikt til ansikt» (Informant 10).

-«Det karakteriseres og man prøver å karakterdrepe motstanderen (Informant 2)

-«Terskelen for å bli folkevalgt er blitt større, det skremmer folk (Informant 14).

10.1.2 Ekkokamre og polarisering

At det har oppstått mange ekkokamre saker også i lokalpolitikk, trekkes frem av et stort antall informanter. Altså innlegg og kommentarer som følger deg i utgangspunktet og som dermed deler egne verdier og politiske standpunkt. Dermed blir det færre rasjonelle motstemmer, som kan korrigere eget syn. Også diskusjoner på de sidene som informantene har nevnt som «debattsider», trekkes av flere frem som ekkokamre, hvor majoritetssynet råder, og motstemmer nesten ikke eksisterer eller blir slått hardt ned på.

Flere av informantene mener det vil være et lokalpolitisk problem, dersom de lyttet for sterkt på innspill på sosiale medier, når en så stor andel av befolkningen ikke deltar, enten fordi de ikke ønsker å utsette seg for «ubehag» eller ikke kan det rent teknisk. En rekke diskusjoner også lokalpolitisk gjennomføres av spesielt interesserte gjengangere, som allerede har bestemt seg før de går inn i debattene. Det erkjennes også fra flere av informantene, at å legge ut saker, kan være for å få en slags bekreftelse, og at man kanskje ikke er helt åpen for en rasjonell utveksling av diskusjoner. Da kan «eget ekkokammer» være gode å ha, men likevel erkjennes, det utfordrende for demokrati og en rasjonell diskusjon. Ekkokamrene bidrar også til en mye mer polarisert diskusjon lokalpolitisk, hvor det er de sterke meningene som dominerer og ikke nødvendigvis det som et tverrsnitt av befolkningen.

Informantene beskrivelser er i tråd den bekymringen som er knyttet til ekkokamre generelt, som mindre tolerante og mer polarisert, slik at et velfungerende demokrati blir vanskeligere, og evnen til å inngå kompromisser og løse politiske problemer gjennom politikutforming

vanskeligere. Samtidig blir politiske forskjeller enklere å få frem, som er bra rent konkurransedemokratisk (Aalen&Hoem Iversen 2022:193). Ekkokamre blir stadig sett på som den mest fremtredende årsakssammenhengen til polarisering, samtidig som det stilles det spørsmål i helt nylig forskning, om utbredelsen og om hvordan ny medieteknologi driver polarisering., fordi man også finner at brukere faktisk engasjerer seg på tvers av ideologiske skillelinjer (Keuchenius 2023).

-«Opprinnelig var det noen motstemmer, men det er klart, de blir liksom slått så utrolig hardt ned, at du tier, så det fremmer ikke noe godt debattklima (Informant 14).

- «De sosiale mediene er veldig begrenset, fordi det er jo min egen krets og jeg vil vinne 9 av 10 debatter i mitt ekkokammer, som kun er bra for egen tilfredsstillelse (Informant 7).

- «når jeg ser mye som postes om lokalpolitikk, så er det mye ekkokammer» (Informant 12).

10.1.3 Manglende rasjonalitet og problematisk informasjon

Flere informanter mener at argumentene fra sosiale medier inn i politikktutforming, går mindre i dybden og blir mindre basert på rasjonell og kunnskapsbasert informasjon, og mer på spissformuleringer eller fokus på person. Det beskrives som «one-linere» uten substans, og rasjonell tilnærming. Det er også lengre mellom gode politiske eller faglige diskusjoner, hvor det brukes argumenter, men i større grad personkarakteristikker. En utfordring er saker som tas opp i lokalpolitikken er mer i takt med de som uttrykker seg sterkest på sosiale medier, fremfor rasjonelle og politiske vurderinger. Sosiale medier blir en vesentlig del av saksbehandlingen, og noen informanter viser til eksempler, hvor sosiale medier blir brukt til å trekke faglige vurderinger av kommunens fagfolk i tvil. Det blir mindre tid til de lange resonnementene som politikktutforming i mange tilfeller krever, men mer spisset og forflatet. Informanter beskriver at selve mediet presser enn inn i en mindre rasjonell måte å drive politikk på. Flere informanter kan vise til eksempler hvor problematisk informasjon og det de beskriver som rene konspirasjonsteorier spres og utvikler seg i styrke, nettopp på grunn av sosiale medier. Dette er utfordrende for demokratiske diskusjoner og få til balanserte vedtak.

Denne utfordringen stemmer også med forskningen som viser at sosiale medier har en tendens til å mangle sterk og sammenhengene argumentasjon, slik at når politiske diskusjoner oppstår, så er det ikke alltid utfra overveielser som er rasjonelle eller særlig demokratisk (Gayo-Avello 2015:10-11). Samtidig er det også antatt, at økt informasjonsmengde inn, kan øke rasjonalitet

inn og dermed effektiviteten i politikktutformingene (Giacomini&Simonetto 2020:748). Også informantene har beskrevet dette, og det ble brukt for å utlede hypotese #5. Likevel kan denne informasjonen ha karakter av å være mindre rasjonell, altså ikke direkte motstridende.

-«Jeg oppfatter at sosiale medier er et slags åpent forum som det kommer mye rart ut av. Litt mye usannheter og antakelser og sånt. Dialogene finnes ikke konstruktiv» (Informant 15).

-«Synes ofte en sånn sannhet, spres på sosiale medier uten at noen sjekker det og finner ut at det faktisk bare er tull. Synes det er både skummelt og utfordrende (Informant 5).

10.2 Fordeler

Fordeler beskriver informantene ligger i demokratisering, at det kommer inn flere argumenter og stemmer og at det blir mer dialog og to-veis kommunikasjon.

10.2.1 Demokratisering

Den klareste fordelen, som alle informanter beskriver, er at man kan få en direkte, umiddelbar kontakt mellom lokalpolitikere og innbyggerne. Gjennom sosiale medier altså ha en mye nærmere tilgang på lokalpolitikere. Dette beskrives lavere terskel, hvor terskelen for å sende en e-post eller ringe er mye høyere, enn å legge inn en kommentar på et innlegg, «tagge» en politiker eller på annen måte kommunisere. På sosiale medier er nok politiker og innbygger mer likestilt, mens i det virkelige liv, kan det ofte være slik at lokalpolitikere vurderes til å være «høyt på strå», og det tas ikke kontakt uten videre. Mindre avstand mellom de styrende og de styrte og er demokratiserende. Et eksempel er at f. eks mennesker med funksjonsnedsettelse i langt større grad tar kontakt via sosiale medier, hvor dette hadde vært vanskeliggjort uten disse plattformene, altså blir færre ekskludert.

Det er en demokratisering at hvem som helst, enten du er vanlig innbygger eller ansatt eller har sosiale eller helsemessige utfordringer, kommer tettere på de folkevalgte. Dette er beskrevet i forskningen som at sosiale medier blir en viktig bro mellom politiske aktører og innbyggere i samfunnsfæren(Völker 2019:87). Det gir innbyggerne bedre mulighet til å gi informasjon i en oppstrøms informasjonsflyt gjennom å poste og dele (Monnoyer-Smith&Wojick 2012:30). Det er også en antakelse, at sosiale medier utvider eksisterende mobiliseringskanaler for grupper som ofte blir ekskludert (Enjolras et al. 2013:173).

-« At hvem som helst, enten er ansatt eller vanlig borger eller tung rusmisbruker eller sykehjemspatient, så kan du nå øre til politikerne på et øyeblikk (Informant 5).

- «den direkte, umiddelbare kontakten mellom politikere og velgere (Informant 3).

- «Jeg tenker at folk i dag har mange flere muligheter til å delta i politikkutforming. Derfor også trist at så mange forsøpler den debatten sånn (Informant 6).

10.2.2 Flere argumenter og stemmer

Informantene trekker frem fordelene med å kunne tilegne seg mer nyttig informasjon, enn de sannsynligvis ellers ville fått. Tilgangen til oppdatert kunnskap og informasjon er stor, og dersom engasjementet er stort og det deltar mange stemmer i diskusjonen, vil det kunne komme opp saksopplysninger som ikke har vært kjent. Flere av informantene beskriver det som utfordrende, å «sile ut» informasjon fra de som er useriøse eller fra «nettroll» som driver på med personhets. Noen beskriver at sosiale medier gir et raskt overblikk over hvilke politiske saker som er aktuelle i kommunen, som kan brukes til å utforme politikken enda bedre. Enkelte av informantene som er aktive med dialog, bruker også sosiale medier til å legge ut hvordan de har tenkt å utforme politikken, og «lodder» deretter stemningen på sosiale medier, for å finne ut hva som funker eller hva som er problematisk. Slik sett kan flere argumenter og stemmer være med å bidra til at politikkutformingen finpusses.

Dette er i tråd med teori om at sosiale medier gir større fokus på å samle inn og analysere innhold, som de politiske aktørene i politikkutformingen ofte vil gjøre (Janssen&Helbig 2016:104). For lokalpolitikere vil sosiale medier skape virale effekter, som gjør at de skaffer seg nyheter og kunnskap, mye raskere enn hva tradisjonell media får publisert (Moe et al. 2019:174). Dette er også informasjon som lettere får tilgang til samfunnsdebatten enn tidligere, da det ofte var tradisjonell media som sorterte ut hvilke saker som skulle settes på trykk, og dermed skape dagsorden. Denne effekten er kjent som forbigåelse av «portvokter»-rollen, hvor f. eks i lokalpolitikken, var det de lokale avisredaktørene som bestemte hva som skulle slippe til i samfunnsdebatten (Aalen&Hoem Iversen 2022:164).

- «det er mange som ikke engang er medlem i partiet som har fått meg på nye tanker, gjennom direkte dialog. De folkene hadde ikke hatt tilgang til meg på samme måte før (Informant 6).

- *«I den grad du klarer å sile ut fra det som er direkte useriøst, så får du mye tilbakemeldinger rett fra levra fra en del folk, og lodda folkestemningen (Informant 8).*
- *«de innspillene fra andre stemmer er utrolig viktig inn i politikktutformingen (Informant 13).*

10.2.3 Mer dialog og toveis- kommunikasjon

Det er blitt lettere å få ut budskapet til befolkningen og å få til toveis- kommunikasjon, altså øker dialogen mellom lokalpolitikere og befolkningen i kommunen. Det gir en mye bredere og omfattende mulighet til å fortelle hva du som lokalpolitiker har fått til, og hva man står for i en sak, enn gjennom tradisjonelle medier. Det beskrives også som en umiddelbar kommunikasjon, siden sosiale medier gir tilgang til 24- times kommunikasjon, hvor de ikke lenger finnes «deadlines», men umiddelbart kan legge ut hvilken politikk man ønsker gjennomført og få innspill på dette. Det hjelper til å «fintune» politikktutforming og budskapene. Det betyr også at man må være «på» hele tiden, og bakdelen kan være at politikktutforming blir oppjaget. Men her beskrives den umiddelbare nærheten stort sett som en fordel. Et eksempel som flere informanter bruker, er at når saker blir behandlet i folkevalgte organer, så kan befolkningen umiddelbart få kjennskap til hva som er til behandling og hvordan de ulike lokale partiene har utformet politikk og de kan respondere på dette øyeblikkelig og bidra med rasjonelle innspill, som tas med inn i politikktutforming.

Informantenes beskrivelse, kan knyttes til at sosiale medier gjennom dialog gir informasjonsmessig sosial støtte til brukerne og lokalpolitikere, og i forskningen er det antatt at slik støtte er sterkere på plattformene enn i det virkelige liv. Denne støtten kommer også umiddelbart (Aalen&Hoem Iversen 2021:122). Beskrivelsene støtter også at lokalpolitikere og innbyggere, i en helt annen grad, mellom valgene tar del i de lokalpolitiske diskusjonene og ansvarliggjør kommunal administrasjon og folkevalgte i langt større grad. Altså går fra konkurransedemokrati og mot de andre demokratiformene (Brandtzæg et al. 2011:106).

- *«Det gir jo en mulighet til å fortelle ut hva du har fått til, eller hva du står for i en sak, og det gir potensielle velgere og innbyggere mulighet til å gi tilbakemelding (Informant 12).*
- *«Innspill fra sosiale medier forteller oss hvor folke-opinionen ligger, som kan hjelpe oss til å «fin-tune» budskapet og politikken og hva som er rett vei videre (Informant 3).*

11 Oppsummering og hovedkonklusjoner

I analysen ble det utledet åtte hypoteser om hvordan sosiale medier har endret lokal politikktutforming, slik lokalpolitikere oppfatter det, og som vi undersøkte om kunne finnes funn av i tre konkrete caser. Altså fikk vi gjennom intervjuene generelle inntrykk om disse fenomener, som deretter er undersøkt nærmere opp mot casene, for å se om disse inntrykkene manifesterer seg i praksis og gir en ytterligere bekreftelse.

Tabell 13 gir en oppsummering på om de generelle inntrykkene er gjenfunnet i casene:

#	Hypotese	Caser		
		Alta	Narvik	Tromsø
1	Setter agendaen for politikktutforming i større grad.	Støtte	Støtte	Støtte
2	Enkelt saker får større oppmerksomhet enn helheten.	Nøytral	Nøytral	Støtte
3	Særinteresser og få antall aktører får større påvirkning	Nøytral	Støtte	Svekker
4	Raskere tempo i politikktutforming	Nøytral	Nøytral	Nøytral
5	Informasjonsmengden inn i politikktutforming har økt	Støtte	Støtte	Nøytral
6	Mindre kunnskapsbasert og rasjonell politikktutforming	Støtte	Støtte	Støtte
7	Mer polarisert og aggressiv samfunnsdebatt	Støtte	Støtte	Støtte
8	Mer transparent og forståelig politikktutforming	Støtte	Støtte	Svekker

Tabell 13 – Oppsummering av hypotesene sammenlignet med funn i casene

Hypotese #1, 6 og 7 finner støtte i alle caser, og viser en klar indikasjon på at sosiale medier har påvirkning på lokal politikktutforming. Hypotese #5 finner støtte i to av casene, men ingen indikasjoner som svekker de, altså kategorisert som nøytral og gir derfor også god indikasjon.

Hypotese #2 finner kun støtte i en case, og er nøytral i de andre, mens hypotese #4 er nøytral i alle caser. For hypotese #3 og 8 ga casene ulike funn, som betyr at casene totalt sett, ikke gir grunn for å verken støtte eller svekke hypoteser. Det kan være forhold med enten enhetene eller casene selv. Disse fire hypotesene vil da finne støtte mest fra de kvalitative intervjuene.

Dette viser også at de empirisk utviklede hypotesene innfris på et variert sett i de ulike casene. Dette kan skyldes at konteksten de sosiale mediene har hatt i casene og selve samfunnsproblemet art, spiller inn på implikasjonene som sosiale medier får. Sosiale mediers rolle på politikktutforming er dermed ikke konstante, men de varierer også utfra slike forhold.

I kapittel 5 ble det foretatt en induktiv analyse, som tok utgangspunkt i teori og trakk ut implikasjoner som sosiale medier har for politikkutforming. Disse var:

- A. Forsterker eksisterende trender og maktstrukturer
- B. Gir flere og mindre aktører innflytelse på politikkutforming
- C. Større vansker med å håndtere agendaen.
- D. Økt fokus å samle og analyse innhold
- E. Påvirker politikkutformingens rasjonalitet og effektivitet.

I tabell 14 er det foretatt en sammenligning av de empiridrevne hypotesene opp mot de fem teoridrevne implikasjonene, hvor vi ser på om empirien bekrefter eller svekker teorien:

#	Hypotese	Implikasjoner - kap. 5				
		A	B	C	D	E
1	Setter agendaen for politikkutforming i større grad.		x	x		
2	Enkelt saker får større oppmerksomhet enn helheten.		x			
3	Særinteresser og få antall aktører får større påvirkning	0	x			
4	Raskere tempo i politikkutforming			x		x
5	Informasjonsmengden inn i politikkutforming har økt		x		x	x
6	Mindre kunnskapsbasert og rasjonell politikkutforming	x			0	0
7	Mer polarisert og aggressiv samfunnsdebatt	x				
8	Mer transparent og forståelig politikkutforming		x		x	x

Tabell 14 – Oppsummering av hypotesene sammenlignet med implikasjoner (x= bekrefter / 0=svekker).

Hypotese #6 og 7 bekrefter i dette tilfellet at normaliseringshypotesen forsterker trender og maktstrukturer, og hvordan oppfatningene av saker og standpunkt er at maktstrukturene i samfunnsdebatten blir mer polariserte og aggressive, hvor kommunikasjonen blir mindre rasjonell, og preges av fastlåste mønstre og trender. Særinteresser får ikke innflytelse, fordi det ikke klarer å bryte de maktstrukturene som er etablert. (Aalen&Hoem Iversen 2022:180).

Hypotese #1, 2, 3, 5 og 7 bekrefter derimot at flere og mindre aktører får innflytelse på politikkutforming, altså et motsatt perspektiv. Nettverkseffekter og interaksjonene som foregår i sosiale medier styrker både agendasetting og policyimplementering, og prosessene blir transparent og mindre aktører sikres påvirkning (Ceron&Negri 2016:133).

Hypotese #1 og 4 visste at agendaen for politikutformingen i større grad settes av sosiale medier og at det fører til raskere tempo i den, som også direkte fører til større vansker med å håndtere agendaen og dermed også innholdet i politikutformingen (Gilardi et al. 2022:42).

Hypotese #5 og 8 beskriver at informasjonsmengden øker og gir mer transparent og forståelig politikutforming. Dette øker behovet på å samle inn og analysere data, (Janssen&Helbig 2016:104). Derimot beskriver hypotese #6 mindre fokus på rasjonell informasjonshenting, som svekker modelleringssyklusen i sosiale medier (Driss et al. 2019:568).

Hypotese #4, 5 og 8 bekrefter at politikutformingens rasjonalitet og effektivitet er påvirket, og i dette tilfellet til det positive, fordi prosessen blir mer «bottom-up» som skaper mer offentlig tillit og dermed mer rasjonalitet og effektivitet (Giacomini&Simonetto 2020:748). Samme svekkelse av modelleringssyklusen som nevnt for #hypotese 6 gjelder også her.

Som en viktig del av problemstillingene og forskningsspørsmålene, så vi nærmere på hvordan sosiale medier har virket inn på den lokaldemokratiske politikutforming. Det er da naturlig å vurdere hvilken demokratiteorimodell(er), de åtte ulike hypotesene og de seks «generaliseringene» i størst grad trekker mot. Dette svarer ut det som ble beskrevet som ambisjonen for forskningen, i å beskrive sosiale mediers påvirkning på lokaldemokratiet. Dette vil samlet sett bidra til å svare ut forskningsspørsmålene.

Kort oppsummert fra kapittel 6, kan rent teoretisk modellene sees på som at konkurransedemokratiet har et minimalistisk demokratisyn, at deltakerdemokratiet utvider dette demokratisynet, og at det forsterkes ytterligere under det deliberative demokratiet. Det gir en klar skala å måle etter. Derfor vurderes hypotesene og generaliseringene opp mot de tre demokratimodellene og det rangeres hvilke modeller som disse trekker sterkest mot, basert på analysen. Hvordan den innbyrdes variansen blir, blir da ikke differensiert videre, men det gir en vurdering av hvilken demokratimodell funnene i studien sterkest trekker mot og hvordan den lokaldemokratiske politikutformingen er påvirket

Tabell 15 oppsummerer hvilken demokratimodell hypotesene trekker sterkest mot:

#	Hypotese	Demokratimodell		
		Konkurranse	Deltaker	Deliberativt
1	Setter agendaen for politikktutforming i større grad.	2	1	3
2	Enkelt saker får større oppmerksomhet enn helheten.	1	3	2
3	Særinteresser og få antall aktører får større påvirkning	1	2	3
4	Raskere tempo i politikktutforming	1	2	3
5	Informasjonsmengden inn i politikktutforming har økt	3	2	1
6	Mindre kunnskapsbasert og rasjonell politikktutforming	1	2	3
7	Mer polarisert og aggressiv samfunnsdebatt	1	2	3
8	Mer transparent og forståelig politikktutforming	3	2	1

Tabell 15 – hypotesene vurdert opp mot demokratimodeller (1= Trekker sterkest mot , 3= svakest)

Hypotese #1 trekker sterkest mot deltakerdemokratiet, fordi det fokuserer på at egne innbyggere skal kunne gi uttrykk for sine meninger og preferanser på hvordan kommunen skal styres og utformes, og da blir det å sette agenda i saker viktig. Det kan også ha noe verdi for konkurransedemokratiet, dersom det tydeliggjør alternativene. For det deliberative demokratiet har hvilke saker som kommer på agendaen minst betydning, så lenge deliberasjonen i sakene følger deliberative idealer. Hvilken sak er ikke så vesentlig, men innholdet i deliberasjonen er sentralt.

Hypotese #2 trekker sterkest mot konkurransedemokratiet, fordi det tydeliggjør alternativer. Siden deltakerdemokratiet ønsker stor folkelig mobilisering, kan det sies at denne hypotesen trekker svakest hit, men at enkelt saker får mulighet til rasjonell, likestilt og fri debatt er også interessant i et slikt demokratisyn.

Hypotese #3 trekker sterkest mot konkurransedemokratiet, fordi slik påvirkning gir klarere alternativer til å kunne velge mellom politikere. Det trekker minst i det deliberative demokratiet, fordi det svekker idealet om likestilte aktører som er fri i sin egen deliberasjon.

At politikktutforming går raskere har samme fordeling for hypotese #4, da konkurransedemokratiet ikke fokuserer på at prosesser skal ta tid og egentlig ikke være mellom valgene. Tempoet er svakest for det deliberative synet, fordi det utfordrer at det skal være en saklig og rasjonell deliberasjon, hvor deltakerne har like muligheter og er fri kun av sin egen deliberasjon, noe de ikke er om tempoet øker.

Hypotese #5 trekker mest mot det deliberative, fordi det øker sakligheten og mulighet for rasjonell deliberasjon, og gir deltakerne likere muligheter med større informasjonstilgang. Slik informasjon er ikke viktig for konkurransedemokratiet, fordi det ikke nødvendigvis klargjør alternativene. For deltakerdemokratiet er informasjonstilgang viktig, men fokus på rasjonell informasjon er ikke like sterkt. Hypotese #6 er motsetningen til #5, slik at argumentasjon blir den samme, men med motsatt vektlegging.

Hypotese #7 trekker mest mot konkurransedemokrati, fordi polarisering og aggressivt ordskifte, klart vil føre til klare alternativer ved valg. Det er direkte ødeleggende for flere deliberative idealer, som saklighet, like muligheter, og ikke minst konsensus. Her vil hypotese #8 igjen være motsetningen til #7, med samme argumentasjon og motsatt vektlegging.

Tabell 16 oppsummerer hvilken demokratimodell generaliseringene trekker sterkest mot:

#	Generaliseringer	Demokratimodell		
		Konkurrans	Deltaker	Deliberativt
U1	Debattklima	1	2	3
U2	Ekkokamre og polarisering	1	2	3
U3	Manglende rasjonalitet og problematisk informasjon	1	2	3
F1	Demokratisering	3	2	1
F2	Flere argumenter og stemmer	3	2	1
F3	Mer dialog og to-veis kommunikasjon	3	2	1

Tabell 16 – generaliseringer vurdert opp mot demokratimodeller. (1= Trekker sterkest mot , 3= svakest)

Generaliseringene følger et generelt bilde av at det som lokalpolitikere regner som utfordrende med sosiale medier i lokal politikktutforming, trekker sterkest mot konkurransedemokratiet. Som er naturlig, da disse ulempene er mer utfordrende for deltakerdemokrati og mest for deliberativ demokrati. At debattklimaet er blitt mer utsatt for hets og personkarakteristikker og at ekkokamre og polarisering er økende, svekker klart de deliberative idealene. I et rent konkurransedemokratiske syn, så vil det sannsynligvis klargjøre alternativene enda bedre, hvor rasjonelle argumenter og personfokus har mindre betydning, så lenge man får valgt politiske ledere. For deltakelse vil det også være negativt, men igjen er innholdet i selve deliberasjonen mindre viktig her, så lenge det er deltakelse fra velgerne.

For fordelene som er generalisert frem, så vil demokratisering av debatten bety at flere slipper til på like muligheter, at deliberasjonen blir mer saklig og fri og at muligheten for å komme

frem til konsensus blir større. Dette er fordeler som ikke er så viktig for konkurransedemokratiet, fordi det vil øke fokuset på at deliberasjonen faktisk finner sted, også mellom valg. Demokratisering, flere argumenter og mer dialog er også viktig for et velfungerende deltakerdemokrati, så det trekker også imot dette synet. Men innholdet i dialogen og informasjonsflyten, vil peke mot et mer deliberativt demokratisyn.

Både hypotesene og generaliseringene, viser at sosiale medier utvider synet på hva (lokal-) demokrati bør være, da deltakerdemokratiet ønsker et stort folkelig mobilisering, hvor innbyggerne kan si sine meninger om en sak (Rogstad2016:55) og det deliberative demokratiet utvider ytterligere den offentlige sfæren og vil gi plass til enda flere deltakere og temaer, som de sosiale mediene bidrar til (Aalen&Hoem Iversen 2022:199).

12 Avslutning

Denne studien har hatt en ambisjon om å fylle et hull i forskningen på sosiale medier og påvirkningen disse plattformene har på den lokaldemokratiske politikkutforming.

Jeg mener at denne ambisjonen er oppfylt, gjennom at analyse av empiri og teori har svart ut forskningsspørsmålene. På spørsmålet om hva slags implikasjoner sosiale medier har for lokaldemokratisk politikkutforming, kan det vises til hvordan sosiale medier forsterker eksisterende trender og maktstrukturer. Vi har sett hvordan det gir også flere og mindre aktører innflytelse og bidrar til at det er større vansker med å håndtere agendaen, som gjør at lokalpolitikere opplever mindre kontroll og opplever av lokaldemokratisk politikkutforming blir mer oppjaget. Erfaringene er delte når det gjelder hvordan politikkutformingens rasjonalitet og effektivitet er påvirket.

På spørsmålene om lokalpolitikernes opplevelse av sosiale medier og hvordan de påvirker den lokaldemokratiske politikkutforming i ulike case, er funnet at sosiale medier setter agenda for lokaldemokratisk politikkutforming i større grad, samtidig som den samfunnsdebatten som skjer når vi er i denne fasen, fremstår som mer polarisert og aggressiv. Det oppleves at informasjonsmengden inn i politikkutforming har økt, fordi sosiale medier gjør mye mer informasjon tilgjengelig. Noen lokalpolitikere mener at enkeltsaker får større oppmerksomhet enn helheten, som gjør at perspektivet på politikkutforming er endret. At det er blitt raskere tempo i politikkutforming, ble også beskrevet i intervjuene, men ble ikke funnet igjen i casene, men det bør likevel antas at dette er et funn som er reelt med den mediehverdagen som er gjeldende. At sosiale medier fører til at lokaldemokratiet blir mer transparent, gjennom at befolkningen raskere vet hva lokalpolitikere styrer med og hva de vedtar, er også en klar opplevelse fra informantene, som må konstateres å være et klart funn.

Funnene har også visst at sosiale mediers rolle i lokaldemokratisk politikkutforming, skaper spesielt utfordringer knyttet til debattklimaet, hvor graden av personangrep, hets og trusler i debattene har økt betydelig og skaper et demokratisk problem. Det oppleves at det oppstår mange ekkokamre i lokalpolitikken og at dette øker polariseringen. Politikkutforming er også utfordret av problematisk informasjon, som svekker troverdigheten for det faglige balanserte og dermed å kunne få til rasjonelle og balanserte vedtak. Funnene viser at fordelene som er knyttet til sosiale medier er at det gir en økt demokratisering, med en mer og direkte

kontakt mellom velgere og innbyggere. Det blir også flere argumenter og stemmer som kommer til ordet i beslutningsprosessen, som kan styrke kunnskapsgrunnlaget for et vedtak. De bidrar til mer dialog og toveis-kommunikasjon, som hjelper lokalpolitikere til å «fin-tune» politikktutformingen og gir befolkningen større grad av deltakelse og mulighet for å bidra på diskusjonene i lokaldemokratiet med like muligheter.

I denne studien var selve hovedproblemstillingen knyttet til spørsmålet om hvordan utfordres lokaldemokratisk politikktutforming av sosiale medier? Her må svaret være at sosiale medier har en tydelig effekt og dermed er lokaldemokratisk politikktutforming blitt utfordret og det er skapt endringer, både i selve måten politikktutformingen foretas og i rollen til lokalpolitikere.

Samtidig er de effektene som gir denne utfordringen noe motstridende og som vi så, ble de praktiske funnene som ble beskrevet fra lokalpolitikere, innfridd i varierende grad i casene. Den motstriden som er i funnene, er eksempelvis at informasjonsmengden inn i politikktutformingen er blitt større, samtidig som det også oppfattes som at informasjonen enten er mindre rasjonell, eller samtidig mer transparent og forståelig. Det betyr igjen at effektene og påvirkning kan påvises og gir motstridende funn, slik at det fortsatt ikke er helt klart hvordan denne utfordringen skapes fullt ut.

I forskningsdesignet var det et åpent spørsmål om at det kunne være et generelt inntrykk, at debatter i sosiale medier ikke manifesterer seg i den lokaldemokratiske debatten og i den politikktutformingen som skapes der. Slik både informantene har beskrevet det og slik funnene i casene er blitt analysert, så kan debatter i sosiale medier finnes igjen i lokaldemokratiet, og således faktisk finner sin manifestering, og dermed skaper endring.

Sosiale medier utvider ytterligere den offentlige sfæren og vil gi plass til enda flere deltakere og temaer, som de sosiale mediene bidrar til, og som utvider demokratiet. Fordelene med sosiale medier gjør at vi beveger oss mot idealene som ligger i et deliberativt demokrati, mens utfordringene er fjernest fra et slik demokratisyn. I et slikt perspektiv kan det påstås at sosiale medier utfordrer den lokaldemokratiske politikktutformingen, til å gå enda mer i retning av det deliberative demokratiets ideal om dialog, like muligheter og konsensus, som også den norske formannskapsmodellen ønsker å ha karakter av.

Denne studien har også klare begrensinger, siden det er foretatt i tre case-kommuner som er bykommuner, lokalisert til Nord-Norge. Dermed vil det være relevant å undersøke om de samme funnene er relevant for andre lokale og nasjonale politiske sammenhenger. Vil man finne samme type funn i kommuner i andre regioner av Norge? I småkommuner eller enda større bykommuner? I nasjonale politiske sammenhenger?

I arbeidet med denne oppgaven har det kontinuerlig dukket opp analytiske spor som kunne være verdt for videre forskning, men det har falt utenfor den rammen som ble definert av forskningsspørsmålene. Det bør absolutt forskes videre på om de effektene funnet i denne studien, kan finnes i andre caser og enheter, og om det kan generaliseres videre til nasjonale trender. I hvor stor grad sosiale medier gir demokratiet mange fordeler, eller er så utfordrende, at det utgjør en slik eksistensiell trussel og skaper demokratiets «selvterminering», må det også forskes videre på.

Vi ser at allerede i dag modereres for eksempel synet på problematisk informasjon som vi for bare 3-4 år siden, antok med styrke var korrekt. Det vi kan anta med sikkerhet er at sosiale medier er kommet for å bli, nye plattformer og kommunikasjonsformer vil komme til og de vil få en stadig mer sentral rolle og større påvirkningskraft i den offentlige debatten, både nasjonalt og i lokaldemokratisk sammenheng.

* * *

Tabell og figurer

Tabell #	Tabellens innhold	Sidetall
1	Ambisjon for forskningen og forskningslogikk	12
2	Oversikt over nøkkelteorier om sosiale medier	16
3	Oversikt over nøkkelteorier om sosiale medier på negative kjennetegn	18
4	Krystabell for utvalg av informanter til semi-strukturerte intervju	31
5	Oversikt over gjennomførte semi-strukturerte intervjuer på teams	33
6	Datamaterialet fra transkripsjoner fordelt på koder og kategoriseringer	37
7	Datamaterialet fra 25 sosiale medier innlegg fra case Alta	38
8	Datamaterialet fra 25 sosiale medier innlegg fra case Narvik	38
9	Datamaterialet fra 25 sosiale medier innlegg fra case Tromsø	39
10	Funn av hypoteser i case Alta	73
11	Funn av hypoteser i case Narvik	82
12	Funn av hypoteser i case Tromsø	90
13	Oppsummering av hypoteser sammenlignet med funn i casene	97
14	Sammenligning av hypoteser mot fem implikasjoner utledet fra teori	98
15	Hypoteser vurdert mot demokratimodeller	100
16	Generaliserte fordeler og ulemper vurdert mot demokratimodeller	101

Figur #	Figurens innhold	Sidetall
1	Stegmodell på den politiske beslutningsprosessen	22
2	Modelleringscyklus for sosiale medier skapt av datainnsamling	46
3	Ordsky om lokalpolitikernes bruk av sosiale medier	54
4	Ordsky hentet fra de 15 transkripsjonene	57
5	Kommunestyret i Alta etter valget 2019 fordelt på partigrupper	67
6	Analyse fra Retriever på mediekilder – Alta + fylkestilhørighet	68
7	Skjermdump av facebook-innlegg NrK Finnmark 29.4.22	69
8	Ordsky fra koding av 25 sosiale medier innlegg om fylkestilhørighet	71
9	Kommunestyret i Narvik etter valget 2019 fordelt på partigrupper	74
10	Analyse fra Retriever på mediekilder – Narvik + skolestruktur	76
11	Skjermdump av facebook-innlegg Fremover.no 30.10.20	77
12	Ordsky fra koding av 25 sosiale medier innlegg om skolestruktur	79
13	Kommunestyret i Tromsø etter valget 2019 fordelt på partigrupper	82
14	Analyse fra Retriever på mediekilder - Tromsø + bompenger – TenkT.	84
15	Skjermdump av facebook-innlegg «Nei til bompenger i T.» 20.10.20	85
16	Ordsky fra koding av 25 sosiale medier innlegg om bompenger	87

Litteraturliste

- Aalen (2013) Aalen, Ida: «En kort bok om sosiale medier», Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS, 2. opplag 2013
- Aalen (2015) Aalen, Ida, «Sosiale medier», 1. utgave, Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS, Bergen.
- Aalen & Hoem Iversen (2021) Aalen, Ida & Hoem Iversen, Magnus (2021): ”Sosiale medier», 2. utgave, Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS, Bergen.
- Aase & Fossåskaret (2014) Aase, Tor Halfdan & Fossåskaret, Erik: «Skapte virkeligheter – Om produksjon og tolkning av kvalitative data», Universitetsforlaget, Oslo, 2.utgave 2013 (1. utgave 2007).
- Aasland & Søholt (2017) Aasland, Aadne & Søholt, Susanne: «Skolenedleggelse har lenge vært et brennbart tema i mange distriktskommuner», publisert i Utdanningsnytt.no 16.6.2017. Basert på forskning ved By – og regionsforskningsinstituttet NIBR, Høgskolen i Oslo og Akershus.
<https://www.utdanningsnytt.no/fagartikkel-skolenedleggelse/skolenedleggelse-har-lenge-vaert-et-brennbart-tema-i-mange-distriktskommuner/169056>
- Aichner et al. (2019) Aichner, Thomas; Grünfelder, Mathias; Maurer, Oswin and Jegeni, Deni: ”Twenty-Five Years of Social Media: A Review of Social Media Applications and Definitions from 1994 to 2019”, Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking. Apr 2021 page 215-222. Published: 9.4.21
<http://doi.org/10.1089/cyber.2020.0134>
- Albrecht (2006) Albrecht, Steffen, «Whose voice is heard in online deliberation? – A study of participation and representation in political debates on the internet”, Information, Communications & Society vol. 9, 1. February 2006, Taylor & Francis.

- Alta (2022a) Alta kommune: Saksfremlegg – sak 22/22 “Reversering av regionreform – Folkeavstemming», 29.3.22
<https://publikum.alta.kommune.no/publikum/Documents/ShowDmbHandlingDocument/e2a31df6-dfaa-4708-b7e2-bc4b61898b2d/6509/CasesFremlegg>
- Alta (2022b) Alta kommune: “Protokoll – kommunestyremøte 04.04.22”.
<https://publikum.alta.kommune.no/publikum/Documents/ShowMeetingDocument/e2a31df6-dfaa-4708-b7e2-bc4b61898b2d/379/MP>
- Alta (2022c) Alta kommune: Saksfremlegg – sak 24/22 «Rådgivende folkeavstemming om fylkestilhørighet», 13.5.22
<https://publikum.alta.kommune.no/publikum/Documents/ShowDmbHandlingDocument/e2a31df6-dfaa-4708-b7e2-bc4b61898b2d/6766/CasesFremlegg>
- Altay & Acerbi (2023) Altay, Sacha & Acerbi, Alberto: «People believe misinformation is a threat because they assume others are gullible», *New media & society*, 2023
<https://doi-org.mime.uit.no/10.1177/14614448231153379>
- Aspers & Corte (2019) Aspers, Patrik & Corte, Ugo (2019): “What is Qualitative in Qualitative Research”, Publisert online 27.2.2019 i “Qualitative Sociology (2019) 42:139-160
- Atkinson et al. (2019) Atkinson, Robert D. ; Brake, Doug ; Castro, Daniel ; Cunfliff, Colin ; Kennedy, Joe ; McLaughlin, Michael ; McQuinn, Alan & New, Joshua: “A Policymaker’s guide to the “Techlash” – What It Is and Why It’s a Threat to Growth and Progress?”, oktober 2019, ITIF , Information Technology & Innovation Foundation. <https://www2.itif.org/2019-policymakers-guide-techlash.pdf>
- Bächtiger et al. (2018) Bächtiger, Andre; Dryzek, John S.; Mansbridge, Jane & Warren, Mark, «Deliberative democracy: An Introduction” – *The Oxford Handbook of Deliberative Democracy*, Oxford University Press, 9. oktober 2018
<https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780198747369.013.50>

- Baldersheim & Rose (2014) Baldersheim, Harald & Rose, Lawrence E.: “Det kommunale laboratorium – Teoretiske perspektiver på lokal politikk og organisering”, 3. Utgave 2014, Fagbokforlaget, Vigmostad & Bjørke AS.
- Barber (1984) Barber, Benjamin: “Strong Democracy: Participatory Politics for a New Age”, University of California Press, Berkley, California, 1984.
- Barber (1998) Barber, Benjamin: “Three Scenarios for the Future of Technology and Strong Democracy”, Political Science Quarterly, Volume 113, Issue 4, Winter 1998, Pages 573–589. - <https://doi.org/10.2307/2658245>
- Bennett (2008) Bennett, W. Lance: “Changing citizenship in the digital age”. in W. L. Bennett (Ed.), “Civic life online: Learning how digital media can engage youth” (pp. 1–24). Cambridge, MA: The MIT Press.
- Bennett & Segerberg (2012) Bennett W. Lance & Segerberg, Alexandra: ”The logic of Connective Action”, Information Communication and Society, 15(5): 1-30, juni 2012
DOI:[10.1080/1369118X.2012.670661](https://doi.org/10.1080/1369118X.2012.670661)
- Bercovici (2010) Bercovici, Jeff: “Who coined “Social Media”? Web Pioneers compete for credit”, publisert 9.12.2010, Forbes.com.
<https://www.forbes.com/sites/jeffbercovici/2010/12/09/who-coined-social-media-web-pioneers-compete-for-credit/?sh=7fa420a651d5>
- Bhattacharjee (2021) Bhattacharjee, Shoma: «Who is Facebook whistleblowe Frances Haugen and what se told US Senate; how Marc Zuckerberg reacted», publisert 6.10.21, CNBC-TV18 - <https://www.cnbcTV18.com/technology/who-is-facebook-whistleblower-frances-hagen-and-what-she-told-us-senate-false-picture-mark-zuckerberg-reacts-11015752.htm>
- Birkbak & Munk (2017) Birkbak, Andreas & Munk, Anders Kristian: “Digitale metoder”, 1. utgave, Hans Reitzels Forlag 2017.

- Bjørnå (2022) Bjørnå, Hilde; Steinveg, Beate & Hernes, Hans-Kristian: «Local politicians in the age of new media», *Frontiers in Political Science*. 4:917716. doi: 10.3389/fpos.2022.917716
- Blaikie (2019) Blaikie, Norman: «Preparing Research Designs», kapittel 2 i Blaikie Norman & Priest, Jan: “Designing Social Research”, 2. Edition Cambridge, Polity Press
- Blekesaune et al. (2010). Blekesaune, Arild; Elvestad, Eiri & Aalberg, Toril: “Tuning out the world of news and current affairs—an empirical study of Europe’s disconnected citizens”. Publisert første gang I 2010. Leseversjon: *European Sociological Review*, volume 28, number 1, 2012. <https://www.jstor.org/stable/41343473>
- Bondevik (2019) Bondevik, Kjell Magne: “Språklig søppel er en trussel mot demokratiet», kronikk i *Aftenposten.no* 09.10.2019 <https://www.aftenposten.no/meninger/kronikk/i/y3y8nE/spraaklig-soeppel-er-en-trussel-mot-demokratiet-kjell-magne-bondevik>
- Brandtzæg et al (2011) Brandtzæg, Petter Bae; Gillind, Lars; Krokan, Arne; Kvalnes, Øyvind; Melling, Alf-Tore & Wessel-Aas, Jon: ”Sosiale medier i all offentlighet – Lytte – Dele - Delta”, Kommuneforlaget, 1- utgave, 1.opplag 2011.
- Brandtzæg & Lüders (2018) Brandtzæg, Petter Bae & Marika Lüders: «Time Collapse in Social Media: Extending the Context Collapse», *Social Media + Society*, 4(1). <https://doi.org/10.1177/2056305118763349>
- Bratberg (2021) Bratberg, Øyvind: «Tekstanalyse for samfunnsvitere», 3. utgave, Cappelen Damm, 2021.
- Brinkmann & Tanggaard (2010) Brinkmann, Svend & Tanggaard, Lene: «Kvalitative metoder: Empiri og teoriutvikling», Gyldendal akademisk forslag, Oslo.
- Burgess et al. (2018) Burgess, Jean; Marwick, Alice & Poell, Thomas (editors): “The SAGE Handbook of Social Media”, SAGE Publications Ltd, London, 2018. ISBN 978-1-4129-6229-2
- Ceron & Negri (2016) Ceron, Andrea & Negri, Fedra: “The “Social Side” of Public Policy: Monitoring Online Public Opinion and Its

- Mobilization During the Policy Cycle”, Policy and Internet 8:2 (2016), Policy Studies Organization Published by Wiley Periodicals, Inc., USA.
- Chadwick (2013) Chadwick, Andrew J.: “The Hybrid Media system: Politics and power.”, New York – Oxford University Press 2013.
- Chambers (2021) Chambers, Suzanne, «Truth, Deliberative Democracy, and the Virtues of Accuracy: Is Fake News Destroying the Public Sphere?», Political Studies 2021, Vol 69 (1), Department of Political Science, University of California, side 147 – 163.
- Chappell (2012) Chappell, Zsuzanna, «Deliberative democracy – A critical introduction”, Palgrave MacMillian, Palgrave Higher Ed. M.U.A. First published 2012- ISBN: 978-0-230-25216-5
- Cochran & Malone (2014) Cochran, Charles L. & Malone, Eloise F.: “Public Policy – Perspectives and Choices”, 5th. Edition. Boulder, CO: Lynne Rienner Publishers.
- Departementene (2009) Departementene (2009): «Regjeringens bruk av sosiale medier. Veien til mer demokrati i Norge?», Rapport og anbefaling fra arbeidsgruppe - april 2009.
<https://depsosialemedier.files.wordpress.com/2009/09/regjeringsbruksosmedier.pdf>
- Dhawan et al. (2022) Dhawan, Saruabh; Hegelich, Simon; Sindermann, Cornelia & Montag, Christian: “Re-start social media, but how?”, Telematics and Information Reports Volume 8, desember 2022 <https://doi-org.mime.uit.no/10.1016/j.teler.2022.100017>
- Driss et al. (2019) Driss, Olfa Belkahla; Mellouli, Sehi & Trabelsi, Zeineb: «From citizens to government policy-makers: Social media data analysis”, Government Information Quarterly, Volume 36, Issue 3, July 2019, Pages 560-570
<https://doi.org/10.1016/j.giq.2019.05.002>
- Dror (1989) Dror, Yehezkel: “Public policymaking Reexamined”, 2. Edition, New Brunswick, N.J. Transaction Publishers (1. Edition 1968).

- Dryzek (2005) Dryzek, John S., “Deliberative democracy in divided societies”, *Political theory* Vol 33, No 2, April 2005, Australian National University.
<https://doi.org/10.1177/0090591704268372>
- Dye (2002) Dye, Thomas R.: “Understanding Public Policy”, Upper Saddle River: Prentice Hall. 10. utgave. Digitalisert 29.8.11.
- Edgerly (2013) Edgerly, Stephanie; Bode, Leticia; Kim, Young Mie & Shah, Dhavan V., “Campaigns Go Social! Are Facebook, YouTube and Twitter changing elections?”, Kapittel 6 i “New Directions in Media and Politics” (side 82 – 99).
Redaktør: Travis N. Ridout, Ringgold Inc, 1. Januar 2013.
- Enjolras et.al (2013) Enjolras, Bernard; Karlsen, Rune; Steen-Johnsen, Kari & Wollebæk. Dag, “Liker – Liker ikke. – Sosiale medier, samfunnsengasjement og offentlighet”, Cappelen 2013.
- Eriksen (1995) Eriksen, Erik Oddvar: «Deliberativ politikk – Demokrati i teori og praksis», TANO forlag 1995. (leseversjon kopinor 2011) – ISBN: 978-82-13-02903-2
- Fischer et.al (2019) Fischer, Frank; Miller, Gerard J. ; Sidney, Mara J. (editors): “Handbook of Public Policy Analysis – Theory, Politics and Methods”, Routledge, Taylor & Francis Group LTD. (First published 2007)
- Gayo-Avello (2015) Gayo-Avello, Daniel: “Social media, democracy, and democratization”. *Multimedia Impact*. 22, 10–16.
DOI: [10.1109/MMUL.2015.47](https://doi.org/10.1109/MMUL.2015.47)
- Gedde-Dahl (2023) Gedde-Dahl, Martin: “Frykten for feilinformasjon bygger på feilinformasjon», artikkel i *Morgenbladet*, nr. 14 – 14.-20 april 2023. <https://www.morgenbladet.no/aktuelt/2023/04/14/har-vi-tatt-feil-om-feilinformasjon/>
- Giacomini & Simonetto (2020) Giacomini, Davide & Simonetto, Anna: “How Mayors Perceive the Influence of Social Media on the Policy Cycle”, Published online: 31 January 2020, *Public Organization Review* (2020) 20:735–752
<https://doi.org/10.1007/s11115-020-00466-5>

- Gibbs (2008) Gibbs, Graham R.: «Thematic coding and categorizing», Analysing qualitative data, Sage Publications, 2008.
- Gilardi et al. (2022) Gilardi, Fabrizio; Gessler, Theresa; Kubli, Maël & Müller, Stefan: “Social Media and Political Agenda Setting”, Political Communication 2022, VOL. 39, NO. 1, 39–60
<https://doi.org/10.1080/10584609.2021.1910390>
- Giske (2022) Giske, Lars Adrian: “Regjeringen sår på nytt tvil om byvekstavtalen: - Hva betyr det for Tromsø?», publisert i iTromsø 23.6.22 -
<https://www.itromso.no/nyheter/i/L5VJp9/samferdselsministeren-sier-dagens-ntp-ikke-er-realistisk-hva-betyr-det-for-byvekstavtalen-i-tromsoe>
- Graham (2014) Graham, Melissa W. (2014). Government communication in the digital age: social media’s effect on local government public relations. Publ. Relats. Inquiry 3, 361–376.
doi.org/10.1177/2046147X145453
- Grossman (2022) Grossman, Emiliano: “Media and Policy Making in the Digital Age”, Annu. Rev. Political Sci. 2022. 25:443–61 First published as a Review in Advance, 3. februar 2022
<https://doi.org/10.1146/annurev-polisci-051120-103422>
- Grönlund (2019) Grönlund, Kimmo: «ÅAU Science Bites – What's wrong with democracy today?», Åbo Akademi -
<https://www.youtube.com/watch?v=PDzHXZTWIYM>
- Grønmo (2019) Grønmo, Sigmund: “Samfunnsvitenskapelige metoder”, 2- utgave Fagbokforlaget, 2019
ISBN 978-82-450-2879-9
- Gutman & Thompson (2004) Gutman, Amy & Thompson, Dennis, “Why deliberative democracy?”, Princeton University Press, Princeton, and Oxford., 1. Utgave 2004. <https://www.jstor.org/stable/j.ctt7t5w5>
- Habermas (2002) Habermas, Jürgen: Borgerlig offentlighet : dens fremvekst og forfall : henimot en teori om det borgerlige samfunn. 3. utg. utg. Fakkell. Oslo: Gyldendal.

- Habermas (2006) Habermas, Jürgen: “Political Communication in Media Society: Does Democracy Still Enjoy an Epistemic Dimension? The Impact of Normative Theory on Empirical Research”, *Communication Theory* 16: 411–26
- Hagen & Gudmundsen (2011) Hagen, Roar & Gudmundsen, Anita: «Selvreferanse og refleksjon – Forholdet mellom teori og empiri i forskningsprosessen», artikkel i *Tidsskrift for Samfunnsforskning* – 04/2011 (Volum 52), side 459-489., publisert 23.11.2011
- Hauger (2019) Hauger, Knut Kristian, «Bompengepartiet herjer i sosiale medier: - Vi kan stå foran en partipolitisk revolusjon», artikkel i *Kampanje.com* 22.5.19 - <https://kampanje.com/pr/2019/05/valgkampjuryen-om-bompengepartiet---vi-kan-sta-foran-en-partipolitisk-revolusjon/>
- Haugseth (2013) Haugseth, Jan Frode: «Sosiale medier i samfunnet», Universitetsforlaget 2013. ISBN 978-82-15-01970-3
- Heywood (2019) Heywood, Andrew, “Politics”, fifth edition, Red Globe Press-London. (1. Edition: 1997).
- Hindman (2009) Hindman, Matthew: «The Myth of Digital Democracy», Princeton University Press
- Hill & Varone (2021) Hill, Michael & Varone, Frédéric: “The Public Policy Process”, 8th edition, 2021, Routledge, Taylor & Francis Group. First edition 1997.
- Hood & Margetts (2007) Hood Christopher C. & Margetts, Helen: “The Tools of Government in the Digital Age”, Palgrave MacMillian, UK, 2007 (basert på Hood, Christoper (1983)).

- Houlberg & Klausen (2021) Houlberg, Kurt, & Klausen, Jan Erling: “”Local Government Reforms in Denmark and Norway: Reform Tools and Outcomes” - Marta Lackowska, Katarzyna Szmigiel-Rawska, and Filipe Teles (eds): «*Local Government in Europe: New Perspectives and Democrati Challenge*”, Bristol, 2021
<https://doi-org.mime.uit.no/10.1332/policypress/9781529217186.003.0004>
- Howlett & Cashore (2009) Howlett, Michael & Cashore, Benjamin: “The Dependent Variable Problem in the Study of Policy Change: Understanding Policy Change as a Methodological Problem”, *Journal of Comparative Policy Analysis*, 11:1, 33-46,
<https://doi.org/10.1080/13876980802648144>
- Howlett & Ramesh (2003) Howlett, Michael & M. Ramesh: “Studying public policy: policy cycles and policy subsystems”, 2nd ed. Imprint Oxford ; New York : Oxford University Press, 2003.
- Jacobsen (2022) Jacobsen, Dag Ingvar: “Hvordan gjennomføre undersøkelser? Innføring i samfunnsvitenskapelig metode», Cappelen Damm akademisk, Cappelen Damm, Oslo, 4. utgave 2022 (1. utgave 2000)
- Janssen & Helbig (2018) Janssen, Marijn & Helbig, Natalie: «Innovating and changing the policy-cycle: Policy-makers be prepared!”, *Government Information Quarterly*. Volume 35, Issue 4, Supplement, October 2018, Pages S99-S105
<https://doi.org/10.1016/j.giq.2015.11.009>
- Jungherr et al. (2020) Jungherr, Andreas; Rivero, Gonzalo & Gayo-Avello, Daniel: “Retooling Politics – How Digital Media Are Shaping Democracy”, Cambridge University Press, juni 2020.
<https://doi.org/10.1017/9781108297820>
- Kafka (2020) Kafka, Peter: «Obama says internet, social media are threat to democracy», publisert 16.11.20. Vox.com (Vox Publications)

[-https://www.vox.com/recode/2020/11/16/21570072/obama-internet-threat-democracy-facebook-fox-atlantic](https://www.vox.com/recode/2020/11/16/21570072/obama-internet-threat-democracy-facebook-fox-atlantic)

- Kalsnes (2019) Kalsnes, Bente: «Falske nyheter: løgn, desinformasjon og propaganda i den digitale offentligheten», Cappelen Damm AS. <https://doi.org/10.18261/ISSN.0805-9535-2020-01-09>
- Kalsnes & Larsson (2020) Kalsnes, Bente og Larsson, Anders O. : «Med makt til å like? Sosiale medier og politisk kommunikasjon». Kapittel 17 i Ihlen, Ø.; Skogerbø, E., & Allern, S. (2020). «Makt, medier og politikk :norsk politisk kommunikasjon».2. utgave (1. utgave 2015), Oslo: Universitetsforlaget.
- Kalsnes et al. (2017) Kalsnes, Bente; Larsson, Anders O. & Enli, Gunn:” The social media logic of political interaction: Exploring citizens’ and politicians’ relationship on Facebook and Twitter”, First Monday, 22(2) 2017 - <https://doi.org/10.5210/fm.v22i2.6348>
- Karlsen (2010) Karlsen, Rune: «Does new media technology drive election campaign change?», Information Polity 15(3), side 215-225, august 2010. DOI:[10.3233/IP-2010-0208](https://doi.org/10.3233/IP-2010-0208)
- Keucheniussen et al. (2023). Keucheniussen, Anne; Törnberg, Peter & Uitermark, Justis:” Echo chambers are defined by conflict, not isolation”, preprint fra Reserachgate, mars 2023 (tidlig fase i forskningen). https://www.researchgate.net/profile/Anna-Keucheniussen/publication/368832548_Echo_chambers_are_defined_by_conflict_not_isolation/links/63fc96830cf1030a5657c055/Echo-chambers-are-defined-by-conflict-not-isolation.pdf
- Kjellberg (1991) Kjellberg, Franseco: “Kommunalt selvstyre og nasjonal styring», Norsk Statsvitenskapelig Tidsskrift 1991 (7), 1: side 45- 63
- Kristoffersen (2022) Kristoffersen, Tor Kjetil: “Ole Steinar og 50,6 prosent av altaværingene vil til Finnmark – mens Trine og 44,6 prosent

- vil til Troms», publisert i iFinnmark 05.05.22 -
<https://www.ifinnmark.no/ole-steinar-og-50-6-prosent-av-altavaringene-vil-til-finnmark-mens-trine-og-44-6-prosent-vil-til-troms/s/5-81-1585709>
- Lilleker et al. (2011) Lilleker, D. G.; Koc-Michalska, K.; Schweitzer, E. J.; Jacunski, M., Jackson, N., & Vedel, T. “Informing, engaging, mobilizing or interacting: Searching for a European model of web campaigning”. *European Journal of communication*, 26(3), 195-213
<https://doi.org/10.1177/0267323111416182>
- Lobe et al. (2020) Lobe, Bojana; Morgan, David & Hoffman, Kim A.: ”Qualitative Data Collection in an Era of Social Distancing”, *International Journal of Qualitative Methods* Volume 19, January-December 2020
<https://doi.org/10.1177/1609406920937875>
- Lyons (2017) Lyons, Benjamin A., “From Code to Discourse: Social Media and Linkage Mechanisms in Deliberative Systems”, *Journal of Public Deliberation* 13(1): Article 4.
doi: <https://doi.org/10.16997/jdd.270>
- McKay & Spencer (2020) McKay, Spencer & Tenove, Chris, «Disinformation as a Threat to Deliberative Democracy», The University of British Columbia, Vancouver, Canada, publisert online 4.7.20
- Magnussen (2021) Magnussen, Chris Hagen: “Faglig begrenset innflytelse, politiskbegrenset legitimitet? Om politisering og ekspertifisering», *Norges Statsvitenskapelig tidsskrift*, Årgang 37, nr. 4-2021, side 226 – 242
DOI: <https://doi.org/10.18261/issn.1504-2936-2021-04-05>
- Malm (2011) Malm, Anders, “Island prøver ut Facebook-demokrati”, artikkel i *NrK.no* 14.6.2011.
<https://www.nrk.no/viten/island-prover-ut-facebook-demokrati-1.7672794>

- Matland (1995) Matland, Richard E.: "Synthesizing the Implementation Literature: The Ambiguity-Conflict Model of Policy Implementation," *Journal of Public Administration Research and Theory*, 5 (April, 1995), pp. 145-174.
- Mendonca (2015) Mendonca, Ricardo Fabrino: "Assessing some measures of online deliberation", *Brazilian Political Science Review*, 2015(9:3).
- Moe et al. (2019) Moe, Halvard; Hovden, Jan Fredrik; Ytre-Arne, Brita; Figenschou, Tine; Nærland, Torgeir U.; Sakariassen, Hilde & Thorbjørnsrud, Kjersti.: «Informerte borgere? Offentlig tilknytning, mediebruk og demokrati», Universitetsforlaget.
- Monnoyer-Smith & Wojcik (2012) Monnoyer-Smith, Laurence & Wojcik, Stèphanie: "Technology and the quality of public deliberation: a comparison between on and offline participation", *Int.J. Electronic Governanve*, Vol 5. No.1., 2012, Indersciene Enterprise Ltd., <https://doi.org/10.1504/IJEG.2012.047443>
- Morozov (2012) Morozov, Evgeny. "The net delusion: The dark side of internet freedom." New York: Public Affairs 9 (2011).
- Mossberger at al. (2013) Mossberger, Karen; Wu, Yonghong & Crawford, Jared: "Connecting citizens and local governments? Social media and interactivity in major U.S. cities". *Gov. Inform. Q.* 30, 351–358. <https://doi.org/10.1016/j.giq.2013.05.016>
- Mouffe (2000) Mouffe, Chantal: «Deliberative Democracy or Agonistic Pluralism», Institute for Advanced Studies, Wien, Desember 2000. https://www.ihs.ac.at/publications/pol/pw_72.pdf

- Münchow (2021) Münchow, Otto von. (2021): «Sosiale medier eller demokratiet?», publisert i Agenda Magasin, 21.6.21 - <https://agendamagasin.no/artikler/sosialemedier-demokrati/>
- Narvik (2020a) Narvik kommune: «Fokusnyhet på innbyggerportalen – Høringsbrev – Ny skolestruktur 2020», september 2020 <https://www.narvik.kommune.no/fokusnyhet/horingsbrev-ny-skolestruktur-2020.347700.aspx>
- Narvik (2020b) Narvik kommune: «Dette er rådmannens forslag til ny skolestruktur», publisert 30.10.20 <https://www.narvik.kommune.no/fokusnyhet/dette-er-radmannens-forslag-til-ny-skolestruktur.348345.aspx>
- Narvik (2020c) Narvik kommune: «Møteprotokoll – Narvik kommunestyre 26.11.2020», (sak 158/20 – Skolestruktur 2020) <https://www.narvik.kommune.no/innsynfront/wfdocument.ashx?journalpostid=2020058280&dokid=1432167&versjon=1&variant=A&ct=RA-PDF>
- Nielsen (2017) Nielsen, Bengt: «Bompenger-forslag: Billister i Tromsø må betale i 20 år», publisert i Nordlys.no 02.02.17 - <https://www.nordlys.no/bompenger/tenk-tromso/transport/bompenger-forslag-bilister-i-tromso-ma-betale-i-20-ar/s/5-34-563032>
- Nurmandi et al. (2023) Nurmandi, Achmad; Wahyuini, Herpita; Guillamon, Marie Doloeres, Salahudin; Muallidin, Isnaini: «Social media use for public policymaking cycle a meta-analysis», Published by Inderscience Publishers Ltd, Electronic Government an International Journal 1(1):1, January 2023 <http://dx.doi.org/10.1504/EG.2023.10044828>
- Næsje (2020a) Næsje, Terje: «Ny skolestruktur: Ingen jubel for oppdaterte elevtallsprognoser», publisert i Fremover.no 09.09.20 - <https://www.fremover.no/ny-skolestruktur-ingen-jubel-for-oppdaterte-elevtallsprognoser/s/5-17-742631>

- Næsje (2020b) Næsje, Terje: «Vil ha inntil tre nye skoler – og kanskje et par nye basseng også», publisert i Fremover.no 26.11.20 - <https://www.fremover.no/vil-ha-inntil-tre-nye-skoler-og-kanskje-et-par-nye-basseng-ogsaa/s/5-17-791447>
- O`Flynn (2022) O`Flynn, Ian: “Deliberative Democracy – Key concepts in Political Theory”, Polity Press, Cambridge, 2022
ISBN: 978-1-509-52345-0
- Papakyriakopoulos et al. (2019) Papakyriakopoulos, Orestis; Serrano, Juan Carlos Medina & Hegelich, Simon: «Political communication on social media: A tale of hyperactive users and bias in recommender systems”, Online Social Networks and Media, Volume 15, 25,12.2019 - <https://doi.org/10.1016/j.osnem.2019.100058>
- Pariser (2011) Pariser, Eli, “The Filter Bubble: What the Internet is Hiding from You”, Penguin Press, New York.
- Pateman (1970) Pateman, Carole: “Participation and Democratic Theory”, publisert 1970, publisert på net august 2014, Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511720444>
- Penn (2021) Penn, Christopher S.: «Whats the difference between Social Media and New Media?», publisert 19.11.21 blog: <https://www.christopherspenn.com/2021/11/whats-the-difference-between-social-media-new-media/#respond>
- Perl et. al (2018) Perl, Anthony; Howlett, Michael & Ramesh M.: “Policy-making and truthiness: Can existing policy models cope with politicized evidence and willful ignorance in a “post-fact” world?, published online 18.9.2018, Policy Sciences (2018) 51:581-600
<https://doi.org/10.1007/s11077-018-9334-4>

- Peters & Pierre (2006) Peters, B. Guy, & Pierre, Jon (red):” Handbook of Public Policy”, Sage Publications LTD, London, 2006.
- Prior (2011) Prior, Lindsay: «Using documents in social research”, Silverman (ed.), Qualitative Research, Sage, 2011.
- Rishel (2011) Rishel, Nicole M., «Normative Concerns for the Use of Social Media in Deliberative Democracy”, Administrative Theory & Praxis, September 2011, Vol 33. No3 – side 411 – 432.
<https://doi.org/10.2753/ATP1084-1806330305>
- Rogstad (2016) Rogstad, Ingrid Lønrusten: “Politisk kommunikasjon i et nytt medielandskap», Cappelen Damm 2016, 1. utgave.
- Russell et al. (2016) Russell Annelise; Dwidar, Maraam; Jones, Bryan D.: «The mass media and the policy process”. In Oxford Research Encyclopedia of Politics, 31. August 2016
<https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190228637.013.240>
- Ryen (2004) Ryen, Anne: «Ethical Issues». I: Seale, Clive et al. (eds):” Qualitative Research Practice», London, 2014, Sage. Side 218-236.
- Haro-de-Rosario et al. (2018) Haro-de-Rosario, Arturo; Sáez-Martín, Alejandro & del Carmen Caba-Pérez, Maria: “Using social media to enhance citizen engagement with local government: Twitter or Facebook?”, New Media & Society, 20(1), 29–49.
<https://doi.org/10.1177/1461444816645652>
- Sabatier (1986) Sabatier, Paul A.: “Top-down and Bottom-up Approaches to Implementation Research: A Critical Analysis and Suggested Synthesis”, Journal of Public Policy , Jan. - Mar., 1986, Vol. 6, No. 1, pp. 21-48 Published by: Cambridge University Press
Stable URL: <https://www.jstor.org/stable/3998354>

- Saglie et al. (2016) Saglie, Jo; Winswold, Marte & Blåka, Sara:
«Ansvarsutkreving i lokaldemokratiet: i eller mellom valg?»,
Norsk Statsvitenskapelig tidsskrift, volume 32, utgave 1,
25.4.2016. <https://doi.org/10.18261/issn.1504-2936-2016-01-03>
- Salamon (2002) Salamon, Lester M.: “The Tools of Government: A guide to
the New Governance”, Oxford University Press, januar 2002.
- Samferdsel (2021) Det kongelige Samferdselsdepartementet: “Prop. 99S (2020-
21) – Forslag til Stortingsvedtak – Utbygging og finansiering
av Bypakke Tenk Tromsø i Troms og Finnmark), 12.3.21-
<https://www.regjeringen.no/contentassets/831958cf243a4340b3199186cfeab266/nn-no/pdfs/prp202020210099000dddpdfs.pdf>
- Savard (2012). Savard, Jean-Francois, with the collaboration of R. Banville
(2012): “Policy Cycles,” in L. Côté and J.-F. Savard (eds.),
Encyclopedic Dictionary of Public Administration, [online],
www.dictionnaire.enap.ca
- Schumpeter (1942) Schumpeter, Joseph A.: “Capitalism, Socialism and
Democracy”, første gang utgitt 1942, lest versjon: Taylor &
Francis Group 2010
<https://ebookcentral-proquest-com.mime.uit.no/lib/tromsoub-ebooks/detail.action?docID=515353>
- Shane (2017) Shane, Scott: “These Are the Ads Russia Bought on Facebook
in 2016”, publisert 1.11.18, nytimescom, NY Times -
<https://www.nytimes.com/2017/11/01/us/politics/russia-2016-election-facebook.html>
- Shapiro (2017) Shapiro, Leslie: “Anatomy of Russian Facebook Ad”,
publisert 1.11.17, wshingtonpost.com, The Washington Post
- https://www.washingtonpost.com/graphics/2017/business/russian-ads-facebook-anatomy/?utm_term=.3466a73214ad&itid=lk_readmore_manual_57

- Skar et al. (2021) Skar, Cathrine; Dahle, Marie Harbo; Iversen, Håkon; Kristensen, Kjetil & Habberstad, Mette Øinæs: ”Borgerpanel på Grefsen og Kjelsås – En metoderapport”, SoCentral.no (et ideelt selskap som jobber for et mer rettferdig og bærekraftig samfunn», publisert 2021.
https://drive.google.com/file/d/1uYe9wbUOtzFMQF_b519C_xICqGMMqDXT/view
- Steen-Johnsen et al (2013) Steen-Johnsen, Kari; Enjolras, Bernard & Wollebæk, Dag: «Sosiale medier, samfunnspolitisk deltagelse og kontroll», Internasjonal Politikk, Volume 72, Issue 2, side 263-273, 15. mai 2013. <https://doi.org/10.18261/ISSN1891-1757-2013-02-09>
- Staide & Marthinsen (2013) Staude, Cecilie & Marthinsen, Svein-Tore, «Sosial kommunikasjon. Personlig – samtale – verdi», Kommuneforlaget.
- Stortinget (2021) Stortinget: «Voteringsoversikt for sak: Utbygging og finansiering av Bypakke Tenk Tromsø i Troms og Finnmark», referat 10.5.21 sak 4 - <https://www.stortinget.no/nn/Saker-og-publikasjoner/Saker/Sak/Voteringsoversikt/?p=83143&dnid=1>
- Strandberg & Grönlund (2018) Strandberg, Kim & Grönlund, Kimmo, «Online Deliberation” – The Oxford Handbook of Deliberative Democracy, Oxford University Press, September 2018
doi.org/10.1093/oxfordhb/9780198747369.001.0001
- Strömbäck (2008) Strömbäck, Jesper: «Four Phases of Mediatization: An Analysis of the Mediatization of Politics”, The International Journal of Press/Politics, Volume 13, Issue 3, Juli 2008, pages 191-356, Sage Journals.
<https://doi-org.mime.uit.no/10.1177/1940161208319097>

- Sunstein (2018) Sunstein, Cass R., “#Republic: Divided Democracy in the Age of Social Media”, Princeton University Press
<https://doi.org/10.2307/j.ctv8xnhtd>
- Tenk Tromsø (2023) Tenk Tromsø: “Dette er bypakke Tenk Tromsø», publisert på
<https://tenktromso.no/dette-er-bypakke-tenk-tromso>
- Tjora (2021) Tjora, Aksel: «Kvalitative forskningsmetoder i praksis», 4. utgave, Gyldendal akadm. forlag, Oslo (1. utgave 2010)
- Tjønndal & Fylling (2021) Tjønndal, Anne & Fylling, Ingrid: «Digitale forskningsmetoder», Cappelen Damm akademisk 1. utgave ISBN: 9788202693930
- Tromsø (2017a) Tromsø kommune: Protokoll fra kommunestyret 22. februar 2017» - <https://historisk-innsyn.tromso.kommune.no/application/getMoteDokument?dokid=10017027884-1-2131717>
- Tromsø (2017b) Tromsø kommune: Saksframlegg sak 268/17 – «Tenk Tromsø – Byvekstavgift» - <https://historisk-innsyn.tromso.kommune.no/application/getMoteDokument?dokid=1001717243-1-2522264>
- Tromsø (2017c) Tromsø kommune: «Protokoll fra kommunestyret november 2017 - Sak 268/17 – «Tenk Tromsø – Byvekstavgift»» <https://innsyn.tromso.kommune.no/application/getMoteDokument?dokid=200358822>
- Tromsø (2020a) Tromsø kommune: Saksdokument for kommunestyresak 78/20 – «Bompengerforliket og konsekvenser for Tromsø. Brev fra SD januar 2020» - <https://innsyn.tromso.kommune.no/application/getMoteDokument?dokid=200359567>

- Tromsø (2020b) Tromsø kommune: «Protokoll Kommunestyret 17.6.2020» - <https://innsyn.tromso.kommune.no/application/getMoteDokument?dokid=200395543>
- Tromsø (2020c) Tromsø kommune: Saksdokument for kommunestyresak 148/20 – «Stortingsproposisjon Bypakke Tromsø» - <https://innsyn.tromso.kommune.no/application/getMoteDokument?dokid=200498845>
- Tromsø (2020d) Tromsø kommune: «Protokoll Kommunestyret 28.10.2020» - <https://innsyn.tromso.kommune.no/application/getMoteDokument?dokid=200515654>
- Tucker et al. (2018) Tucker, Joshua A.; Guess, Andrew; Barberá, Pablo; Vaccari, Christian; Siegel, Alexandra; Sanovich, Sergey; Stukal, Dennis and Nyhan, Brendan: «Social Media, Political Polarization, and Political Disinformation: A Review of the Scientific Literature», mars 2018, Hewett Foundation. <https://ssrn.com/abstract=3144139>
- Tufekci & Wilson (2012) Tufekci, Zeynep & Wilson, Christopher: “Social media and the decision to participate in political protest: Observations from Tahrir Square. < Journal of Communication, 62(2), 363–379”. <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2012.01629.x>
- Vabo et al. (2020) Vabo, Signy Irene; Klausen, Jan Erling ; Askim, Jostein: ”Offentlig politikk», Universitetsforlaget, Oslo 2020.
- Van Dijk (2020) Van Dijk, Jan: «The Digital Divide», Polity Press, Cambridge, 2020. ISBN 9781509534463
- Van Dijck & Poell (2013) van Dijck, José & Poell, Thomas: “Understanding Social Media Logic”, 12. august, 2013. Media and Communication, Vol. 1, Issue 1, pp. 2-14, 2013. SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2309065>

- Völker, Teresa (2019) Völker, Teresa (2019): “Deliberative Democracy in the Age of Social media”, Huboldt Institut for Internet and Society, Berlin. Publisert i Revista Publicum, Rio de Janeiro, volume 5 (2). <http://dx.doi.org/10.12957/publicum.2019.47202>
- Warembourg (2022) Warembourg, Nathalie Eyde: “Ipsos So-Me-tracker Q1`22”, publisert på Ipsos.com, 21.4.22.
<https://www.ipsos.com/nb-no/ipsos-some-tracker-q122>
- Weigård&Eriksen (2004) Weigård, Jarle & Eriksen, Erik Oddvar, “Kapittel 4 - Deliberasjon og demokrati” i Midgaard, Knut & Rasch, Bjørn Erik (Red) (2004): “Demokrati – vilkår og virkninger”, Fagbokforlaget, Oslo
- Whittaker&Kowalski (2015) Whittaker, Elisabeth & Kowalski, Robin M., “Cyberbullying via Social Media”, Journal of School Violence, 14:11-29, 2015, Routledge – Taylor & Francis Group.
- Wolfe et al. (2013) Wolfe Michelle; Jones Bryan D-, Baumgartner Frank R.: “A failure to communicate agenda setting in media and policy studies”. Political Communication 30(2):175–92
<https://doi.org/10.1080/10584609.2012.737419>
- Zuboff (2019) Zuboff, Shoshana: «The age of surveillance capitalism: the fight for the future at the new frontier of power”, Profile Books Public Affairs, London.

Vedlegg I. Semistrukturert intervjuguide lokalpolitikere

INTERVJUGUIDE – Hvordan utfordres etablerte former for politikkutforming av sosiale medier ?

Redegjøre innledningsvis for formen med semi-strukturerte intervju.

Tidsrammen: 45 - 60 . minutter, som er forhåndsavtalt.

Er informantforespørselen forstått og samtykke gitt?

I. Innledende spørsmål:

1. Navn og alder , hvor lenge har du vært i kommunestyret
2. Kan du fortelle litt om hvilke roller/stilling/verv du har hatt de siste årene?
3. Hvilken rolle innehadde du når diskusjonen om (*det aktuelle caset*) var aktuell i din kommune ?

II. Bruk av sosiale medier:

4. Hvordan er din bruk av sosiale medier generelt og spesielt i din lokalpolitiske virksomhet?
 - a. hvilke kanaler?
 - b. hvorfor har du valgt disse kanalene? Hvilke er viktigst?
 - c. hvor aktivt vil du selve mene at du bruker sosiale medier som lokalpolitiker?
 - d. hvor viktig mener du bruken av sosiale medier er for deg sammenlignet med andre virkemidler du bruker som lokalpolitiker?
5. Hvordan bruker du sosiale medier som lokalpolitiker?
 - a. Skriver du innlegg? ER disse i hovedsak politiske?
 - b. Svarer på kommentarer til egne innlegg og deltar i diskusjonene?
 - c. Deltar på andres innlegg gjennom kommentarer?
 - d. Har du dialog med velgere og befolkning via sosiale medier?
 - e. Oppfatter du denne dialogen som konstruktiv?
 - f. Bruker du muligheten til å «betale» for spredning i sosiale medier?
 - g. Bruker du også andre virkemidler som video og film på sosiale medier?

III. Sosiale medier og diskusjonen om «caset»:

6. Hva var ditt politiske ståsted på caset (som gjelder Tromsø/Alta/Narvik) ?

7. I hvilken grad brukte du sosiale medier i diskusjonen rundt dette?

- Hvordan og i hvilken grad deltok du på sosiale medier i tilknytning til caset?
- I hvilken grad holdt du deg orientert om diskusjonen på sosiale medier om caset?
- Kjente du igjen argumentasjon fra sosiale media/aviser når saken ble behandlet politisk i kommunen?
- Vil du karakterisere hovedvekten av innspill på sosiale media som godt begrunnede argumenter?
- Hvilke hensyn fremsto som viktigst for lokalbefolkningen?
- Var det mye følelser involvert?
- Lot du deg påvirke av de argumentene som kom fram i sosiale media? Hva gjorde at du lot deg påvirke/ikke lot deg påvirke?

8. I hvor stor grad mener du at sosiale medier hadde betydning for lokal politikkutforming og lokale standpunkt i saken?

IV. Sosiale medier og politikkutforming:

9. Hva forbinder du med etablerte former for politikkutforming

10. I hvor stor grad mener du sosiale medier har implikasjoner på den lokale politikkutformingen i dag ?

11. Har du eksempler på at sosiale medier har fått betydning for hva du som lokalpolitiker, partigruppe eller kommunestyre har kommet frem til i en sak?

12. Hvordan opplever du at sosiale medier har endret den etablerte lokale politikkutforming?

13. Er det fordeler knyttet til sosiale mediers rolle i lokal politikkutforming?

14. Er det utfordringer knyttet til sosiale mediers rolle i lokal politikkutforming?

V. Eventuelt

15. Det var de spørsmålene jeg hadde. Er det noe du tenker er relevant som vi ikke allerede har vært innom som du ønsker å legge til? Noe du vil utdype

Vedlegg II. Informasjonsskriv og samtykkeerklæring

Vil du delta i forskningsprosjektet:

Hvordan utfordres etablerte former for politikktutforming av sosiale medier ?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å fylle et hull i forskningen på sosiale medier og lokalpolitikk. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

I dag er sosiale medier en så integrert del av offentligheten og blitt så sentral i å forme den politiske dagsorden, øke deltakelsen og skape bredere engasjement, at det er blitt hevdet at det er det moderne demokratiets redning.

Det er antatt at disse nye kommunikasjonsarenaer gir bedre deltakelses- og ytringsmuligheter. Debatten forflytter seg fra kaffehusene i hva samfunnsforskeren Jürgen Habermas kalte den «borgerlige offentligheten» til sosiale medier. Men hvordan påvirker dette egentlig den politikktutforming som gjøres i de enkelte kommunestyre? Flere lokalpolitikere sier at de er sikre på at dette har ført til at måten det utvikles politikk på, gjennom å sette seg inn i saker og komme frem til et standpunkt, blir påvirket av at sosiale medier setter dagsorden. Det kan ha også ha påvirket den politiske kommunikasjonen, også fra politikerne selv.

Men konkret hvordan og om dette er positivt eller negativt er man mer uklar på. Det er også forsket ganske lite på akkurat dette. Så dette er et puslespill jeg ønsker å grave mer i, gjennom å fokusere på selve fasene i politikktutforming og hvordan sosiale medier har påvirket dette.

Hovedproblemstillingen jeg har valgt å forske på er altså:

- Hvordan utfordres etablerte former for politikktutforming av sosiale medier?

Jeg vil videre forsøke å finne svar på hvordan lokalpolitikere opplever at sosiale medier har endret etablert politikktutforming og hva er utfordringer og fordeler knyttet til disses rolle i lokal politikktutforming?

Dette arbeidet skal lede frem til en masteroppgave ved UiT – Norges Arktiske Universitet.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Masterprosjektet skal foretas ved UiT – Norges Arktiske Universitet. Masterstudent Jarle Heitmann skriver oppgaven, mens veileder, professor Hilde Bjørnå skal bidra med hjelp og gode råd.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Jeg har valgt å se på tre case- kommuner – **Tromsø, Alta og Narvik**. Det viktigste utvalgsriteriet er at kommunene alle har en viss størrelse og dermed også en større potensiale

for at flere interessenter deltar i sosiale medier om saker som er aktuelle i lokaldemokratiet i disse kommunene. Dette gjelder både lokalpolitikere fra disse kommuner, men også innbyggere og andre samfunnsaktører.

Det andre utvalgsriteriet er at det kunne identifisere aktuelle saker som har hatt en viss polarisering, og som dermed også vil drive aktivitet på sosiale medier og studeres som case. De aktuelle sakene er bompengesaken for Tromsø, diskusjonen om fylkestilhørighet for Alta og debatten om skole- og barnehagestruktur for Narvik.

Jeg ønsker å intervju 5 lokalpolitikere fra hver av de tre casekommunene – til sammen 15. Disse fem politikerne fra hver kommune er kategorisert til å være politikere som (1) dekker de politiske motsetningene i casekommunene, altså både fra posisjonen og opposisjonen og (2) at det blir minst to politikere på hver side av polarisering akse i de casene som er valgt. Jeg har forhørt meg med informanter (ordførere og gruppeledere) om hvilke politikere jeg burde forespørre som passer inn i utvalgsriteriene, og dermed får du spørsmål om å delta i prosjektet.

De som deltar som informanter er blitt kontaktet gjennom sine respektive og offentliggjorte mailer, hvor prosjektet forklares og de får en formell henvendelse og med spørsmål om samtykke.

Hva innebærer det for deg å delta?

For informantene som blir bedt om å delta, innebærer det at de stiller opp på et intervju hvor vi vil fokusere på informantens bruk av sosiale medier og hvordan bruken knyttet til selve politikktutforming er og eventuelt har endret seg og hvilke fordeler og utfordringer disse sett i ramme av politikktutforming.

For å gjøre dette til en naturlig og komfortabel opplevelse, vil det gjennomføres et semi-strukturert intervju som tas opp på lydopptak og/eller video, for deretter transkriberes, kategoriseres og analyseres. Intervjuet vil ta rundt 45 - 60. minutter. Sammen med spørsmålene om selve sosiale medier og politikktutforming, vil det også spørres om navn, alder, verv og hvor lang erfaring informant har som folkevalgte lokalpolitiker. Det vil også bli spurt om holdning til det aktuelle case og hvordan man brukte sosiale medier i det lokalpolitiske arbeidet.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Opplysningene gitt av informantene behandles primært av masterstudent Jarle Heitmann, med hjelp av veileder, professor Hilde Bjørnå hvis det trengs.

Opptak av intervjuer på video vil gjøres via UiT sin teams-konto, med prosedyrer som ved fjernmøter, hvor det gjøres opptak av møter via teams via egen pc. Dette intervjuet lagres deretter på egen teams-konto og word-konto på UIT, som har sikre servere (Fysisk isolert maskinvare tilhørende behandlingsansvarlig institusjon). Øvrig datamateriale – herunder lydopptak av fysiske intervjuer vil kun bli oppbevart på en øvrig plass – på en minnepinne med kodelås. Navnet og kontaktopplysningen i denne minnepinnen vil bli erstattet med en kode som lagres på egen navneliste atskilt fra øvrige data.

Personopplysninger i masterprosjektet og informasjonen informantene gir skal ikke oppbevares langvarig ved UIT, de slettes ved prosjektslutt. Informantene vil anonymiseres så langt som råd. Personopplysninger knyttes til informantens rolle i politiske prosesser, heller enn navn. Informantene er imidlertid offentlige personer med offentlig verv og offentlig kjente standpunkt og vil således muligens kunne gjenkjennes. Er det et ønske fra informantene å bli anonymisert, gjøres dette også – og da vil vi se på tiltak som gjør de ikke-gjenkjennelig.

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Opptak av intervju foretatt på lyd/video vil bli slettet ved prosjektslutt.

Da jeg ønsker å ta høyde for uforutsette hendelser settes sluttdato til 15. juni 2024.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra UIT har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

Kontaktopplysninger veileder: Hilde Bjørnå – Professor i Statsvitenskap
hilde.bjorna@uit.no
+ 47 776 44 338

Vårt personvernombud ved UIT: Joakim Bakkevold
personvernombud@uit.no
+ 47 776 46 322 / + 47 976 915 78

Hvis du har spørsmål knyttet til Personverntjenester sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- Personverntjenester på epost (personverntjenester@sikt.no) eller på telefon: 53 21 15 00.

Med vennlig hilsen

Jarle Heitmann

Masterstudent i statsvitenskap, UIT – Norges Arktisk Universitet
jah036@post.uit.no
+ 47 909 34 850

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet - «Hvordan utfordres etablerte former for politikktutforming av sosiale medier?» - , og har fått anledning til å stille spørsmål.

Jeg samtykker til:

- å delta i semi-strukturert intervju.
- at det tas opptak av intervjuet med lyd og/eller video.
- at opplysninger om meg kan publiseres slik at jeg kan gjenkjennes.
Kommunenavnet og omtalen av min rolle i en politisk prosess vil kunne gjøre at jeg kan identifiseres. Utvalget er politikere som sitter i Kommunestyret i 3 kommuner. De er valgt ut som informanter fordi de er politiske representanter for sitt parti. Deres politiske tilhørighet er dermed offentlig og skal ikke undersøkes mer enn det.
- at mine personopplysninger lagres til prosjektslutt.

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet 15.6.24

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg III. Godkjenning fra NSD (nå SIKT) 06.12.22

[Meldeskjema](#) / [Hvordan utfordres etablerte former for politikkutforming av sosiale m...](#) / Vurdering

Vurdering av behandling av personopplysninger

Referansennummer 664539	Vurderingstype Standard	Dato 06.12.2022
-----------------------------------	-----------------------------------	---------------------------

Prosjektittel

Hvordan utfordres etablerte former for politikkutforming av sosiale medier ?

Behandlingsansvarlig institusjon

UIT Norges Arktiske Universitet / Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning / Institutt for samfunnsvitenskap

Prosjektansvarlig

Hilde Ijæmá

Student

Jarle Heitmann

Prosjektperiode

01.11.2022 - 15.06.2024

Kategorier personopplysninger

Alminnelige

Særlige

Lovlig grunnlag

Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Uttrykkelig samtykke (Personvernforordningen art. 9 nr. 2 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 15.06.2024.

[Meldeskjema](#)

Kommentar

OM VURDERINGEN

Personverntjenester har en avtale med institusjonen du forsker eller studerer ved. Denne avtalen innebærer at vi skal gi deg råd slik at behandlingen av personopplysninger i prosjektet ditt er lovlig etter personvernregelverket.

Personverntjenester har nå vurdert den planlagte behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at behandlingen er lovlig, hvis den gjennomføres slik den er beskrevet i meldeskjemaet med dialog og vedlegg.

VIKTIG INFORMASJON TIL DEG

Du må lagre, sende og sikre dataene i tråd med retningslinjene til din institusjon. Dette betyr at du må bruke leverandører for spørreskjema, skylagring, videosamtale o.l. som institusjonen din har avtale med. Vi gir generelle råd rundt dette, men det er institusjonens egne retningslinjer for informasjonssikkerhet som gjelder.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige personopplysninger og særlige kategorier av personopplysninger om politisk opplæring frem til 15.06.2024.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 nr. 11 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse, som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake.

For alminnelige personopplysninger vil lovlig grunnlag for behandlingen være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 a.

Behandlingen av særlige kategorier av personopplysninger er basert på uttrykkelig samtykke fra den registrerte, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 a og art. 9 nr. 2 a.

PERSONVERNPRINSIPPER

Personverntjenester vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen:

- om lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen
- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke viderebehandles til nye uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet.

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

Vi vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18) og dataportabilitet (art. 20).

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

Personverntjenester legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1 f) og sikkerhet (art. 32).

Ved bruk av databehandler (spørreskjemaleverandør, skylagring, videosamtale o.l.) må behandlingen oppfylle kravene til bruk av databehandler, jf. art 28 og 29. Bruk leverandører som din institusjon har avtale med.

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må prosjektansvarlig følge interne retningslinjer/rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til oss ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilken type endringer det er nødvendig å melde:

<https://www.nsd.no/personverntjenester/fyll-ut-meldeskjema-for-personopplysninger/melde-endringer-i-meldeskjema>

Du må vente på svar fra oss før endringen gjennomføres.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Vi vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til med prosjektet!

Vedlegg IV. Utskrift av kategorisert kodebok fra NVIVO

Name
01 - Informanten
Alder
Erfaring
Kommune
Parti
Verv
02 - Bruk av sosiale medier
Aktivitet
Hvorfor valgt
Kanaler
Verktøy
Versus andre virkemiddel
Viktigste kanal
03 - Bruk som lokalpolitiker
Dialog
Informasjon
Ingen bruk

Name
Kommenterer
På andres sider
På egen side
Rasjonalitet
Ta opp sak
04 - Case
4.0 Informanten verv
4.1. Alta - fylkestilhørighet
4.2. Narvik - skolestruktur
4.3. Tromsø - bompenger
Betydning for resultat
Deltok i debatt
Følelsesdreven
Gjenkjennelig argumentasjon
Grad av bruk
Holdt seg orientert
Lot andre seg påvirke
Lot seg påvirke

Name
Rasjonelle argumenter
05 - Etablerte former for politikkutforming
06 - Implikasjoner på politikkutforming
Aggresivt ordskifte
Mer støy
Dagsorden
Enkelt saker fremfor systematikk
Faglighet
Informasjonsmengde
Raskere tempo
Særinteressegrupper
Transparent
Forståelse
07 - Eksempler på påvirkning
08 - Endringer på politikkutforming
09 - Fordeler - politikkutforming
Dagsorden
Demokratisering

Name
Pluralitstisk ignoranse
Portvoktere
Flere argumenter
Kommunikasjon og budskap
Tempo
10 - Ulemper på politikkutforming
Dagsorden
Debatklima
Ekkokammer
Polarisering
Få deltakere
Mangler rasjonalitet
99 - Restkoder

Vedlegg V. Eksempler på analyse fra Fanpage Karma

fanpage karma		3/20/22 - 5/20/22		Benchmarking Report					
Top 25 Posts Overview									
Filter: Fylke Alta									
				Number of Likes	Number of Comments (total)	Total Reactions, Comments, Shares	Post interaction	Reach per post	Interactions per impression
1	 NRK Finnmark 4/29/22 9:03 AM		Hvilket fylke mener du Alta burde tilhøre?	134	908	1.1k	2.3%	☆	☆
2	 NRK Finnmark 4/20/22 6:49 PM		Befolkningen i Alta får avgjøre om kommunen skal søke seg til Troms hvis storfylke i nord deles.	112	206	398	0.82%	☆	☆
3	 Mediehuset Altapos... 5/13/22 2:32 PM		Høyre-topp tar til orde for flytting av utdanningssetaten fra Vadso til Alta, men mener Alta hadde fikset	85	153	295	1.8%	☆	☆
4	 NRK Finnmark 5/5/22 6:19 AM		Det er nesten dødt løp blant innbyggerne i Alta om kommunen skal tilhøre Finnmark eller Troms.	143	112	277	0.57%	☆	☆
5	 Mediehuset Altapos... 5/7/22 10:18 AM		- Tilfeldigheter gjorde at det ble et enstemmig vedtak på medlemsmøtet til Alta Ap om at	143	95	246	1.5%	☆	☆
6	 NRK Finnmark 5/10/22 7:50 AM		I dag har Altas befolkning sin siste mulighet til å gi sin stemme for hvor de mener Alta bør tilhøre	61	50	139	0.29%	☆	☆
7	 NRK Finnmark 5/9/22 7:42 AM		Innbyggerne i Alta kan nå stemme om de vil at hjemkommunen skal tilhøre	58	48	129	0.27%	☆	☆
8	 Mediehuset Altapos... 4/30/22 10:26 AM		I forbindelse med folkeavstemningen 10. mai har Mediehuset Altapostens politiske	25	34	73	0.44%	☆	☆
9	 iFinnmark.no 5/5/22 8:29 PM		Nå pågår en rådgivende folkeavstemning om fylkestilhørighet for Alta.	42	32	94	0.25%	☆	☆
10	 Mediehuset Altapos... 3/20/22 6:41 PM		- I stedet for å rette skytset mot alle andre, burde kanskje	23	6	31	0.19%	☆	☆

Posts over time: Post interaction

Analyse mediehusene NRK Finnmark, Altaposten og iFinnmark. Søkeord «Alta + fylke», periode 20.3 – 20.5.2022

fanpage karma		8/15/20 - 11/30/20							
Top 25 Posts Overview									
Filter: skolestruktur									
				Number of Likes	Number of Comments (total)	Total Reactions, Comments, Shares	Post interaction	Reach per post	Interactions per impression
1	 Fremover 8/18/20 9:01 PM		Digitalavisen: Frydenlund i Narvik sentrum kan ende opp uten barneskole. Samtlige elever kan	6	65	107	0.67%	☆	☆
2	 Fremover 11/12/20 7:59 AM		Et bredt flertall blant politikerne har bestemt seg for hva de skal gå for og ikke gå for i	5	38	78	0.48%	☆	☆
3	 Fremover 11/6/20 11:43 AM		SE VIDEO: Debatten om ny skolestruktur tilspisser seg. Kenneth Claeson har filmet det	19	16	68	0.42%	☆	☆
4	 Fremover 10/20/20 7:47 AM		Foreldrerådets arbeidsutvalg på Ankenes med forslag om ny skolestruktur. Hva synes du om	17	14	51	0.32%	☆	☆
5	 Fremover 11/23/20 9:18 PM		Leserne har talt. Slik vil de ha skolestrukturen.	18	0	27	0.17%	☆	☆
6	 Fremover 10/12/20 9:45 PM		Under folkemøtet i Bjerkvik om ny skolestruktur, reiste tidligere elev ved skolen spørsmål om det	19	1	23	0.14%	☆	☆
7	 Fremover 11/5/20 10:50 PM		Ukeslutt: Det er på alle måter Narviks fremtid politikerne har ansvaret for når de snart skal	10	11	22	0.14%	☆	☆
8	 Fremover 11/12/20 9:03 PM		Fire partier avgjør ny skolestruktur i Narvik. Slik blir den nye skolehverdagen i hele	13	3	19	0.12%	☆	☆
9	 Fremover 10/15/20 8:26 PM		Fylkesdirektøren har kommet med sitt forslag til skolestruktur. Det endelige forslaget skal	0	1	4	0.025%	☆	☆
10	 Fremover 11/16/20 7:43 PM		Fire forslag til ny skolestruktur i Narvik. Hvilket mener du er best?	2	0	2	0.012%	☆	☆

Posts over time: Post interaction

Analyse facebook-side, Fremover i Narvik. Søkeord «Narvik + skolestruktur», periode 15.8 – 30.11.2020

Top 25 Posts Overview

Filter: Bompenger

			Number of Likes	Number of Comments (total)	Total Reactions, Comments, Shares	Post interaction	Reach per post	Interactions per impression
1	 f Nei til bompenger i ... 10/20/20 11:15 PM	I dag var det formannskapsmøte i Tromsø kommune. De kloke hodene der ble enige om at	287	2.9k	3.9k	⊖	☆	☆
2	 f Nordlys 10/20/20 3:04 PM	 Skal hente inn 246 millioner i året i bompenger, dette må DU betale.	15	136	243	0.36%	☆	☆
3	 f iTromsø 10/20/20 10:09 PM	20. oktober vedtok formannskapet å gå for bypakke alternativ to, som inneholdt	12	127	240	0.47%	☆	☆
4	 f iTromsø 9/25/20 1:31 PM	Både Senterpartiet og Nei til bompenger i Tromsø bekrefter at de vil stemme splittet – og	52	69	144	0.28%	☆	☆
5	 f iTromsø 10/20/20 3:17 PM	Nå starter arbeidet med å få bompenger til Tromsø. Politikerne måtte velge mellom å ta vekk	15	38	119	0.23%	☆	☆
6	 f Nei til bompenger i ... 5/27/20 4:45 PM	 Slik ser flere distriktsveger i vår kommune ut. Skulle det innføres bompenger, eller enda verre GPS	45	7	85	⊖	☆	☆
7	 f Nei til bompenger i ... 11/4/20 11:53 AM	Se der, ja. Viktig å være klar over den lille detaljen her. Den ekstra drivstoffavgiften (over 2 kr/l) skal	21	9	84	⊖	☆	☆
8	 f Nei til bompenger i ... 11/21/20 11:24 AM	 Det kravet stiller Tromsø kommune seg altså bak. Det er ikke nok med bompenger, nei. Nå	7	30	83	⊖	☆	☆
9	 f Nei til bompenger i ... 5/25/20 6:32 PM	All honnør til de som velger å sykle i Tromsø i all slags vær. Å påstå at Tromsø by har mange	40	22	72	⊖	☆	☆
10	 f Nei til bompenger i ... 6/19/20 3:46 PM	I kjent "bruker betaler ånd" burde det da innføres bryteavgift for	20	3	38	⊖	☆	☆

Posts over time: Post interaction

Analyse facebook-side, over 20 facebook-sider basert i Tromsø (med mediahus), periode 1.5.20 – 30.11.2020

Vedlegg VI. Statistikk - antall ord og kapitelfordeling

Masteroppgavens omfang bør være på om lag 28.000 ord, +/- 10%, som gir en ramme på mellom 25.200 – 30.800 ord. Siden det er en ramme for oppgaven, gjør dette vedlegget rede for statistikk over antall ord i oppgaven og hvor stor andel hver enkelt del av oppgaven utgjør.

Kapittel #	Kapittel navn	Antall ord	Andel av oppgaven (%)
1	Innledning	1.447	5 %
2	Sosiale medier	2.234	7 %
3	Politikkutforming	2.029	7 %
4	Metode	4.618	15 %
5	Implikasjoner av sosiale medier (teori)	1.029	3 %
6	Demokratiteori	2.362	8 %
7	Lokalpolitikeres bruk av sosiale medier	862	3 %
8	Analyse – lokalpolitikernes opplevelser	3.379	11 %
9	Analyse – tre caser	7.718	25 %
10	Analyse – utfordringer og fordeler	2.249	7 %
11	Oppsummering og hovedkonklusjoner	1.446	5 %
12	Avslutning	990	3 %

TOTAL:	30.363	100 %
---------------	---------------	--------------

Analyse (kap 8 + 9 + 10)	13.345	43 %
---------------------------------	---------------	-------------

(Illustrasjonsbilde)